

mulier instituut

HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

ECONOMISCHE
HOGESCHOOL
TILBURG

Contributiemonitor 2020/2021

Contributies Nederlandse sportverenigingen

Arjen Davids

Paul Hover

Met medewerking van:

Jelle Schoemaker

Bertrik Berfelo

Bart van Bezooijen

Monique van Rooijen

Contributiemonitor 2020/2021

Contributies Nederlandse sportverenigingen

Mogelijk gemaakt met financiële steun van het ministerie van VWS

Arjen Davids
Paul Hover

(Mulier Instituut)
(Mulier Instituut)

M.m.v.

Jelle Schoemaker

(Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Bertrik Berfelo

(Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Bart van Bezooijen

(Fontys Economische Hogeschool Tilburg)

Monique van Rooijen

(Fontys Economische Hogeschool Tilburg)

© Mulier Instituut
Utrecht, december 2021

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Betaalbaarheid van sport	4
1.2	Doel	4
1.3	Aanpak	4
1.4	Leeswijzer	7
2.	Contributies van sportverenigingen	8
2.1	Kernresultaten	8
2.2	Atletiek	15
2.3	Golf	21
2.4	Handbal	29
2.5	Handboogschieten	35
2.6	Hockey	40
2.7	Schaatsen/skeeleren	46
2.8	Tafeltennis	50
2.9	Toerfietsen	57
2.10	Voetbal	61
2.11	Wandelen	67
2.12	Conclusie	71
3.	Bondsafdrachten	72
4.	Conclusie	74
	Referenties	76
	Bijlage 1 Steekproefomvang sportverenigingen	77
	Bijlage 2 Contributies per sporttak naar provincie	79
	Bijlage 3 Steekproefomvang sportverenigingen naar gemeentekennmerken	81
	Bijlage 4 Krimp- en anticipeergebieden	86
	Bijlage 5 NUTS-1-regio	87
	Bijlage 6 Bondsafdrachten	88
	Bijlage 7 Storeringsen	90

1. Inleiding

1.1 Betaalbaarheid van sport

De betaalbaarheid van het sportaanbod en het faciliteren en stimuleren van sportdeelname zijn al jaren belangrijke aandachtspunten in beleidsagenda's, onder andere van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en gemeenten. De betaalbaarheid van het sportaanbod wordt bepaald door het kostenplaatje (aanbodkant) en het vrij besteedbaar inkomen van de sportconsument (vraagkant). Voorliggende studie over contributies van sportverenigingen richt zich vooral op aspecten van de aanbodkant. Een stijging van de verenigingscontributie raakt consumenten in hun portemonnee en kan de inclusiviteit van sport bedreigen: het idee dat iedereen moet kunnen meedoen en dat de prijs geen belemmering voor sportdeelname mag zijn.

Tegen deze achtergrond is het van belang in kaart te brengen hoe de contributies zich ontwikkelen. Daarvoor zijn het Mulier Instituut en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) in 2016 gestart met een onderzoek waarin dit jaarlijks wordt gemonitord. In 2019 is Fontys Economische Hogeschool Tilburg (Fontys) met de opleiding SPECO Sportmarketing bij het onderzoeksteam aangesloten. Voorliggend rapport is het verslag van de vijfde meting en gaat over het seizoen 2020/2021. De dataverzameling heeft plaatsgevonden tijdens de (invoering van de) coronamaatregelen. Eerder werd gerapporteerd over de seizoenen 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 en 2019/2020 (Davids et al., 2017; Davids et al., 2019a; Davids et al., 2019b, Davids et al., 2020). Sinds dit jaar wordt voor de overzichtelijkheid separaat gerapporteerd over de toegangsprijzen van ijsbanen, klim- en boulderhallen en zwembaden (Davids & Hover, 2021).

1.2 Doel

Doel van de contributiemonitor is om op een eenduidige en overzichtelijke manier jaarlijks de contributies in de Nederlandse sport te volgen. De informatie die dit oplevert kan gebruikt worden als input voor beleidsvorming om de inclusiviteit van sportdeelname te bevorderen.

1.3 Aanpak

Voor deze meting zijn de contributies van sportverenigingen over het seizoen 2020/2021 in tien takken van sport geregistreerd: atletiek, golf, handbal, handboogschieten, hockey, skeeleren/schaatsen, tafeltennis, toerfietsen, voetbal en wandelen. Voor een deel van de verenigingen die deze takken van sport aanbieden kunnen de contributies van 2020/2021 worden vergeleken met voorgaande jaren (tabel 1.1). De bondsafdrachten worden sinds 2017/2018 gemonitord.

Tabel 1.1 In kaart gebrachte contributies van sportverenigingen en bondsinkomsten/-afdrachten naar seizoen

Sport	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Atletiek	x		x		x
Handbal	x		x		x
Hockey	x		x		x
Volleybal*	x		x		
Voetbal	x	x	x	x	x
Golf			x		x
Tafeltennis			x		x
Handboogschieten			x		x
Tennis	x	x		x	
Basketbal		x		x	
Korfbal		x		x	
Rugby		x		x	
Schaatsen/skeeleren					x
Toerfietsen					x
Wandelen					x
Bondsinkomsten			x	x	
Bondsafdrachten		x	x	x	x

* Volleybal is in 2020/2021 niet meegenomen, omdat uit de vorig meting gebleken is dat een goede meting voor deze sport lastig is, vanwege de verschillende contributieniveaus.

Voor acht van de tien sporten is gepoogd van alle verenigingen de contributie in kaart te brengen. Voor de selectie van voetbalverenigingen is gewerkt met een trekking van een aselechte gestratificeerde steekproef per regio. Voor toerfietsen is gebruik gemaakt van een dataset afkomstig van de sportbond (NTFU).

De contributies zijn van twee op de vijf sportverenigingen (41%) in de genoemde takken van sport in kaart gebracht (tabel 1.2). Dit betreft 13 procent van alle sportverenigingen die bij NOC*NSF zijn aangesloten. Van hockeyverenigingen is het hoogste aandeel contributies verkregen (86%), bij wandelen het laagste (16%). Het lage aandeel bij wandelen is te verklaren doordat de selectie op wandelverenigingen gemaakt is: bij de bond aangesloten stichtingen/bedrijven en avondvierdaagsen zijn niet meegenomen, terwijl deze wel in de cijfers NOC*NSF zijn meegenomen. Deze dekkingpercentages verschillen ook omdat naar bepaalde takken van sport intensiever onderzoek gedaan wordt. In bijlage 1 wordt de steekproef van de sportverenigingen per provincie weergegeven.

Tabel 1.2 Geanalyseerde sportverenigingen voor contributies naar sporttak in 2020/2021 (in absolute aantallen en procenten)

	Aantal verenigingen seizoen 2020/2021 voor contributiemonitor	Aantal verenigingen NOC*NSF in 2020*	Dekkings- percentage
Atletiek	272	417	65%
Golf	202	274	74%
Handbal	267	367	73%
Handboogschieten	87	222	39%
Hockey	277	321	86%
Schaatsen/skeelers**	159	635	25%
Tafeltennis	351	515	68%
Toerfietsen	194	535	36%
Voetbal	987	2.917	34%
Wandelen***	160	1.025	16%
Totaal sportverenigingen contributiemonitor 2020/2021	2.942	7.228	41%
Totaal NOC*NSF in 2020*		22.659	13%

* Bron: NOC*NSF, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

** Voor het aantal verenigingen heeft de sportbond (KNSB) de schaats- en skateverenigingen met een sportaanbod aangeleverd.

*** Alleen verenigingen zijn in dit onderzoek meegenomen.

De contributie is voor drie leeftijdsgroepen in kaart gebracht: pupillen (richtleeftijd 8 jaar), junioren (richtleeftijd 16 jaar) en senioren (richtleeftijd 35 jaar). Bij enkele sporten wijken de leeftijdsgroepen af omdat andere indelingen gehanteerd worden en/of de data anders zijn aangeleverd. De bondsafdrachten zijn opgezocht op de websites van sportbonden. De data zijn verrijkt met CBS-data op gemeenteniveau (onder andere stedelijkheid, inwoneraantal en gemiddeld jaarinkomen per inwoner).

Bij de contributie is gepoogd zoveel mogelijk de ‘kale’ contributie aan te houden: extra trainingen, afkoop van vrijwilligerswerk en eventuele andere additionele kosten worden niet meegenomen. Als er geen ‘kale’ contributie is (maar bijvoorbeeld alleen inclusief trainingen en bondsafdracht), wordt de contributie zoals op de website vermeld overgenomen (inclusief mogelijke extra's). Zo is het niet uitgesloten dat soms wasgeld of huur van de kleding mee zijn genomen. Met name bij de vergelijking van contributies tussen sporttakken is het zaak hier bij de interpretatie rekening mee te houden.

In dit rapport worden gemiddelde contributies gepresenteerd. Bij de gemiddelde contributie van verenigingen in één tak van sport is geen rekening gehouden met de grootte van de sportvereniging in termen van aantal leden. De gemiddelde contributie van een vereniging met een relatief klein ledental weegt in het gemiddelde even zwaar mee als de contributie van een vereniging met relatief veel leden.

Het achterhalen en registreren van de contributies is uitgevoerd door studenten van de HAN (Sport en Bewegen) en Fontys en door stagiaires van het Mulier Instituut, grotendeels via internetonderzoek (websites van sportverenigingen). De verkregen data zijn door professionals van het Mulier Instituut, de HAN en Fontys op kwaliteit gecontroleerd en waar nodig gecorrigeerd.

Wij willen graag alle betrokkenen bedanken voor hun medewerking aan de dataverzameling. Het gaat hierbij om tweedejaarsstudenten van de opleidingen SPECO Sportmarketing en de Johan Cruijff Academy van Fontys, de studenten van de Minor Sport & Economie van de Sportkunde-opleiding van de HAN en stagiaires van het Mulier Instituut.

Kanttekeningen

Omdat de resultaten die betrekking hebben op contributies van sportverenigingen deels gebaseerd zijn op steekproeven, moet er rekening gehouden worden met marges rond de uitkomsten. Daarnaast is het mogelijk dat de op de websites gepresenteerde contributies niet de meest actuele zijn, waardoor er dus wat ‘vertraging’ zit in stijging van de geregistreerde contributies. Een derde kanttekening is dat het voorstelbaar is dat vooral de contributies van kleine verenigingen ontbreken, omdat zij waarschijnlijk minder vaak over een website beschikken. Een vierde kanttekening is dat de steekproefomvang bij enkele sporten door de jaren heen is uitgebreid, wat invloed kan hebben op de vergelijking. In deze rapportage worden in de kaarten de contributies van regio’s met minder dan vier waarnemingen niet getoond (zie bijlage 2 voor een overzicht van alle gemiddelde contributies). Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de steekproeven.

Toelichting uitsplitsingen

De gemiddelde contributies per sport zijn uitgesplitst naar kenmerken, zoals de mate van stedelijkheid van de gemeente waar de vereniging is gevestigd. Deze kenmerken zijn gebaseerd op de kenmerken van de gemeente waar de desbetreffende sportvereniging is gevestigd. Andere relevante informatie over de kenmerken is:

- Nederland kent twintig krimp- en anticipeergebieden. De krimpgebieden zijn de gebieden waar de bevolkingskrimp het sterkst is. In de anticipeergebieden is de verwachting dat de bevolkingsomvang in de toekomst krimpt. De krimp- en anticipeergebieden zijn voornamelijk te vinden in de noordelijke provincies en in Limburg (bijlage 4).
- De consumentenprijsindex (CPI) geeft de inflatie weer als procentuele verandering ten opzichte van dezelfde periode in het jaar daarvoor. In deze rapportage is gebruikgemaakt van een CPI van 1,7 procent in 2017 (januari 2017 t.o.v. januari 2016), 1,5 procent in 2018 (januari 2018 t.o.v. januari 2017), 2,2 procent in 2019 (januari 2019 t.o.v. januari 2018), 1,8 procent in 2020 (januari 2020 t.o.v. januari 2019) en 1,6 procent in 2021 (januari 2021 t.o.v. januari 2020). Deze informatie is verkregen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Onder een persoon met een Nederlandse achtergrond wordt een persoon verstaan waarvan beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar die persoon zelf is geboren.
- Data over het opleidingsniveau zijn afkomstig van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS. Het gaat bij deze enquête om een steekproef van de Nederlandse bevolking van zo’n 40.000 respondenten. Cijfers van alle gemeenten over laag-, middelbaar en hoogopgeleiden zijn niet beschikbaar.

Gevolgen coronamaatregelen

De data voor dit onderzoek hebben betrekking op de periode waarin in Nederland maatregelen golden tegen verspreiding van het coronavirus. Bij de vorige rapportage over 2019/2020 was dit nog niet het geval. In de conclusie wordt hier nader op ingegaan. Zie voor meer informatie over de gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector de [Monitor Sport en corona](#) (Pulles et al., 2021).

1.4 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk gaat over de contributies van sportverenigingen in tien takken van sport (atletiek, golf, handbal, handboogschieten, hockey, schaatsen/skeeleren, tafeltennis, toerfietsen, voetbal en wandelen). In hoofdstuk 3 worden de bondsafdrachten weergegeven. Tot besluit wordt in hoofdstuk 4 de conclusie verwoord.

2. Contributies van sportverenigingen

In dit hoofdstuk staan de contributies van sportverenigingen in tien takken van sport centraal. De kernresultaten komen eerst aan bod. Van zeven takken van sport zijn de contributies voor twee of meer seizoenen in beeld gebracht: atletiek, golf, handbal, handboogschieten, hockey, tafeltennis en voetbal (zie ook tabel 1.1 in het voorgaande hoofdstuk). Voor drie takken van sport is de contributie voor de eerste keer in kaart gebracht: schaatsen/skeelers, toerfietsen en wandelen. Vervolgens wordt per tak van sport nader op de contributies ingezoomd en wordt onder andere gekeken naar verschillen tussen verenigingen in verschillende regio's.

2.1 Kernresultaten

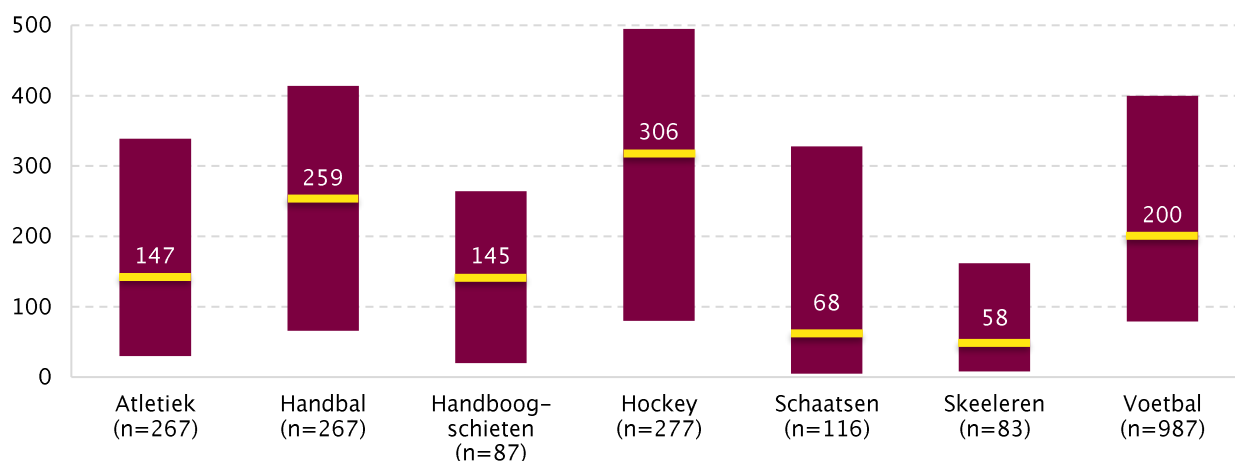
In deze paragraaf behandelen we de kernresultaten. Van de tien sporttakken blijkt de gemiddelde contributie voor senioren het hoogst te zijn voor golf (912 euro) en het laagst voor skeelers (58 euro), toerfietsen (hoofdlid of standaard lidmaatschap: 61 euro) en wandelen (46/47 euro). Als golf buiten beschouwing gelaten wordt, betalen hockeyleden gemiddeld de hoogste contributie (306 euro voor senioren).

Als eerste wordt de gemiddelde contributie voor sporttakken met een 'standaard' leeftijdsindeling (senioren, junioren, pupillen) weergegeven: atletiek, handbal, handboogschieten, hockey, schaatsen/skeelers en voetbal. Daarna volgen de sporten met een andere leeftijdsindeling (golf, tafeltennis, toerfietsen en wandelen).

Contributies leeftijdsgroepen vergeleken

Voor de sporten met de leeftijdsindeling senioren-junioren-pupillen is de gemiddelde contributie in het seizoen 2020/2021 voor senioren het hoogst voor hockey (306 euro) en het laagst voor skeelers (58 euro). Bij hockeyverenigingen is de grootste spreiding in de hoogte van de contributie (verschil hoogste en laagste) te zien. Bij skeelerverenigingen is die het kleinst (figuur 2.1).

Figuur 2.1 Gemiddelde (streep), laagste en hoogste jaarlijkse contributie naar sporttak voor senioren in 2020/2021 (in euro's)

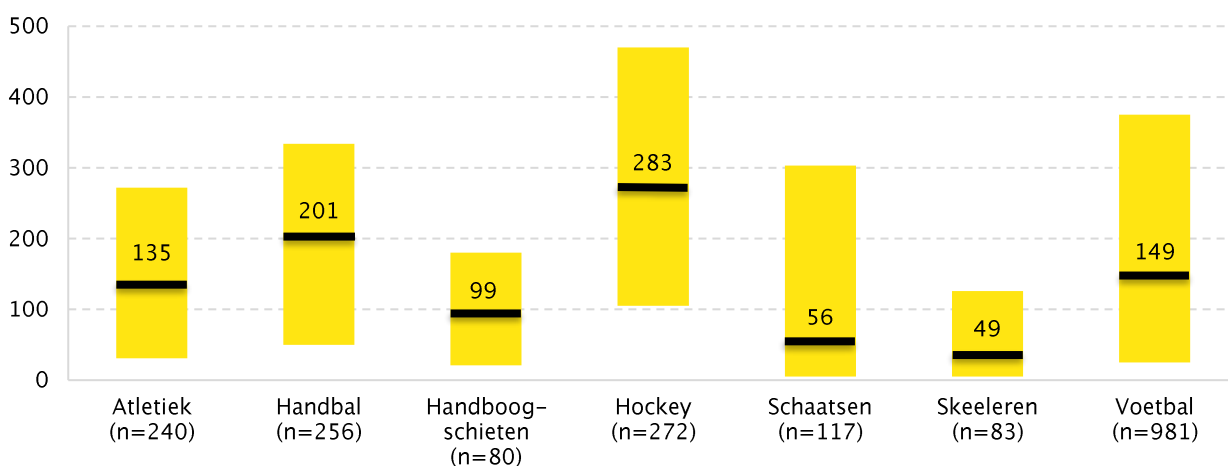

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Toelichting: de standaarddeviatie¹ bij atletiek is 66, bij handbal 63, bij handboogschieten 51, bij hockey 67, bij schaatsen 49, bij skeelers 33 en bij voetbal 49.

Voor junioren wordt de hoogste gemiddelde contributie genoteerd bij hockey (283 euro) en de laagste bij skeelers (49 euro). Bij hockey, gevolgd door voetbal, is de grootste spreiding in de hoogte van de contributie (verschil hoogste en laagste) te zien. Bij skeelerverenigingen is die het kleinst.

Figuur 2.2 Gemiddelde (streep), laagste en hoogste jaarlijkse contributie naar sporttak voor junioren in 2020/2021 (in euro's)

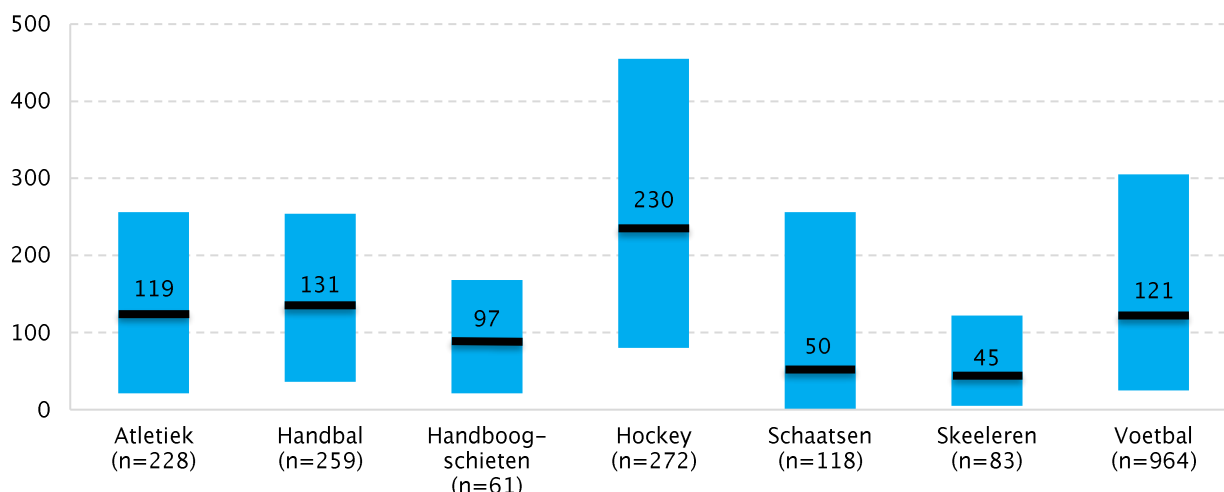
Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Toelichting: de standaarddeviatie bij atletiek is 54, bij handbal 46, bij handboogschieten 37, bij hockey 72, bij schaatsen 43, bij skeelers 25 en bij voetbal 49.

¹ De standaarddeviatie is de maat voor de spreiding en geeft aan in hoeverre de in kaart gebrachte contributies (waarden) afwijken van het gemiddelde. Ervan uitgaande dat de data normaal verdeeld zijn, betekent dit dat 68 procent van de contributies tussen het gemiddelde en één standaarddeviatie liggen.

Voor pupillen wordt de hoogste gemiddelde contributie gevraagd door hockeyverenigingen (230 euro) en de laagste door skeelerverenigingen (45 euro). De grootste spreiding in de hoogte van de contributie is bij de pupillen bij hockeyverenigingen te zien. Bij skeelerverenigingen is die, net als bij de senioren en junioren, het kleinst (figuur 2.3).

Figuur 2.3 Gemiddelde (streep), laagste en hoogste jaarlijkse contributie naar sporttak voor pupillen in 2020/2021 (in euro's)

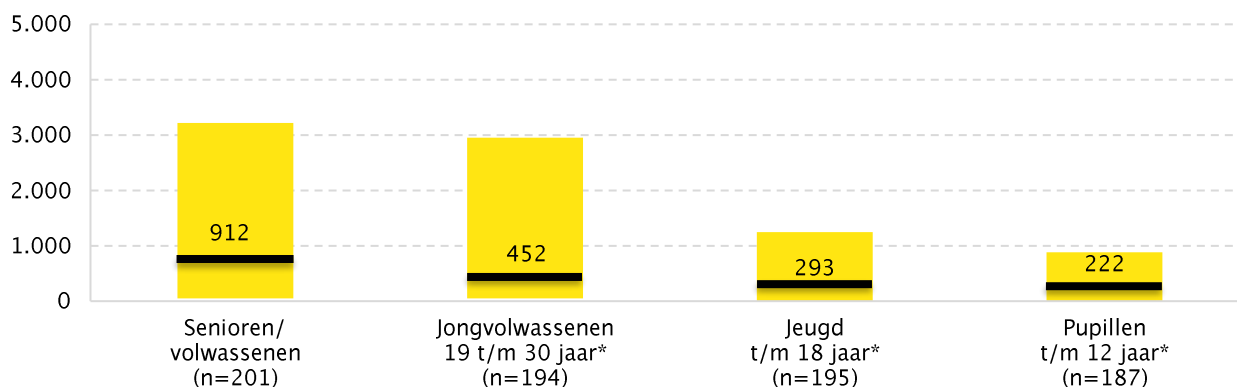
Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Toelichting: de standaarddeviatie bij atletiek is 45, bij handbal 37, bij handboogschieten 35, bij hockey 71, bij schaatsen 40, bij skeelers 22 en bij voetbal 45.

Golf

De gemiddelde contributie voor senioren/volwassenen is in vergelijking met die voor andere leeftijdscategorieën bij golfclubs veruit het hoogst, namelijk 912 euro (figuur 2.4). Jongvolwassenen tussen de 19 en 30 jaar betalen met gemiddeld 452 euro in vergelijking met de andere sporten een hoge contributie. De jongste leeftijdsgroep wordt, in lijn met de andere sporttakken in deze rapportage, aangeduid met 'pupillen', al is dat bij golfclubs geen gangbare term.

Figuur 2.4 Gemiddelde, minimale en maximale jaarlijkse contributiehoogtes voor golfclubs naar soort lid in 2020/2021 (in euro's)

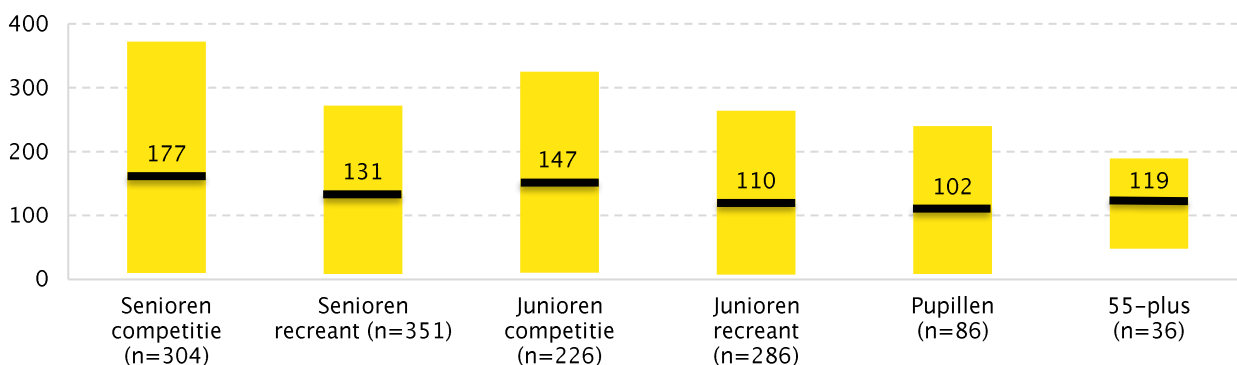
Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Toelichting: de standaarddeviatie bij golf is 427 voor senioren, 308 voor jongvolwassenen, 376 voor jeugd en 347 voor pupillen.

Tafeltennis

Bij tafeltennisverenigingen worden verschillende contributies gehanteerd voor competitie- en recreatieve spelers. Spelers die deelnemen aan competitie(s) betalen een hogere contributie. Senioren die competitie spelen betalen gemiddeld 177 euro aan contributie, recreanten gemiddeld 131 euro (figuur 2.5). Bij de junioren is dit verschil ook te zien (respectievelijk 147 en 110 euro). Dit onderscheid is bij pupillen en 55-plus niet vaak terug te zien, dus daarvoor hanteren we één categorie.

Figuur 2.5 Gemiddelde, minimale en maximale jaarlijkse contributiehoogtes voor tafeltennisverenigingen naar soort lid in 2020/2021 (in euro's)

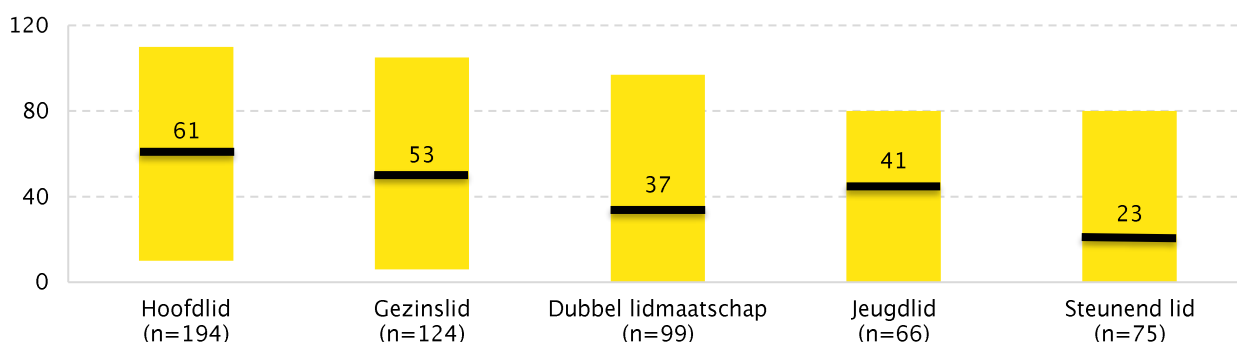
Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Toelichting: de standaarddeviatie bij tafeltennis is 47 voor senioren competitie, 40 voor senioren recreatief, 54 voor junioren competitie, 40 voor junioren recreatief, 43 voor pupillen en 32 voor 55-plus.

Toerfietsen

Toerfietsverenigingen hanteren een andere leeftijdsindeling dan de meeste andere sportverenigingen. Hier wordt voornamelijk gekeken naar hoofdleden en jeugdleden. Hoofdleden betalen gemiddeld 61 euro contributie en jeugdleden 41 euro (figuur 2.6).

Figuur 2.6 Gemiddelde, minimale en maximale jaarlijkse contributiehoogtes voor toerfietsverenigingen naar soort lid² in 2020/2021 (in euro's)

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

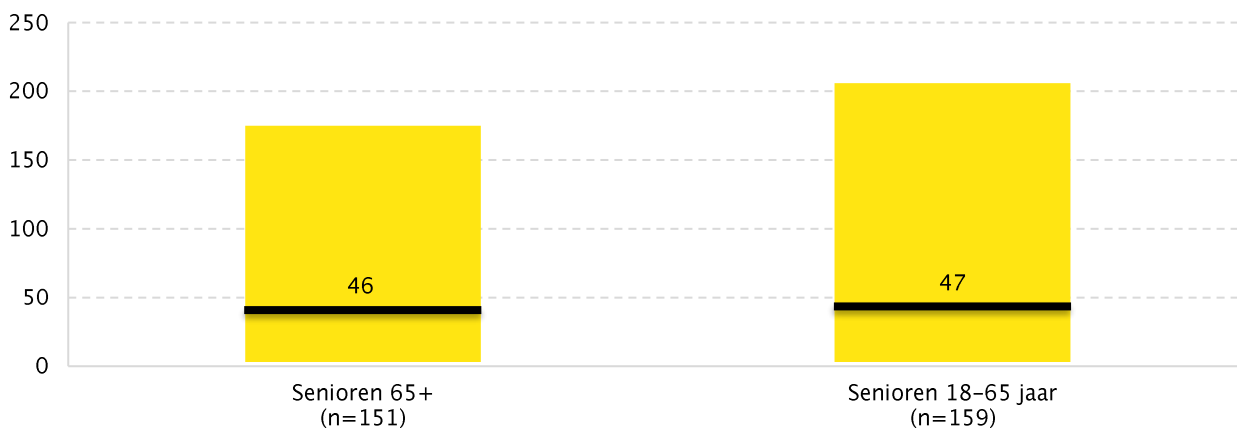
Toelichting: de standaarddeviatie bij toerfietsen is 17 voor hoofdleden, 17 voor gezinsleden, 21 voor dubbel lidmaatschap, 23 voor jeugdleden en 19 voor steunende leden.

² Zie [hier](#) de definities voor de verschillende lidsoorten. Hoofdlid komt overeen met een regulier lid zoals bij de andere sporten wordt aangeduid (zonder leeftijdsindicatie).

Wandelen

Bij wandelverenigingen worden meestal verschillende contributies gehanteerd voor twee categorieën senioren: 65-plussers en 18-65-jarigen. De gemiddelde contributie voor 65-plussers is 46 euro en die voor 18-65-jarigen 47 euro (figuur 2.7).

Figuur 2.7 Gemiddelde, minimale en maximale jaarlijkse contributiehoogtes voor wandelverenigingen naar soort lid in 2020/2021 (in euro's)

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Toelichting: de standaarddeviatie bij wandelen is 40 voor senioren 65+ en 42 voor senioren 18-65 jaar.

Contributies leeftijdsgroepen vergeleken in de tijd

Wat is het beeld wanneer de gemiddelde contributies van sportverenigingen in 2020/2021 worden vergeleken met die van eerdere seizoenen en er rekening wordt gehouden met een inflatiecorrectie? Voor handbal (op pupillen na) en hockey zijn de gemiddelde contributies toegenomen (tabel 2.1). Voor atletiek, handboogschieten en voetbal zijn deze juist afgenomen. Opvallend is de afname bij atletiek, waar voor senioren een afname van 26 procent zichtbaar is en voor junioren een afname van 23 procent.³

³ Dit is mogelijk te verklaren door het ophogen van het aantal waarnemingen in 2020/2021.

Tabel 2.1 Gemiddelde jaarlijkse contributies sportverenigingen in vijf takken van sport voor senioren, junioren en pupillen, vergelijking tussen 2016/2017 of 2018/2019* en 2020/2021 (in euro's en procenten)**

	Senioren			Junioren			Pupillen			Verschil 2020/2021 t.o.v. 2016/2017 of 2017/2018* met verrekening CPI		
	2016/ 2017	2018/ 2019	2020/ 2021	2016/ 2017	2018/ 2019	2020/ 2021	2016/ 2017	2018/ 2019	2020/ 2021	S.	J.	P.
Atletiek	172	175	147	144	155	135	-	131	119	- 26%	- 23%	- 14%
Handbal	243	249	259	185	194	201	-	127	131	+ 2%	+ 3%	0%
Handboog- schieten	-	151	145	-	102	99	-	98	97	- 8%	- 7%	- 4%
Hockey	281	299	306	255	273	283	-	211	230	+ 4%	+ 5%	+ 5%
Voetbal	197	207	200	150	158	149	-	129	121	- 3%	- 6%	- 10%

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen.

* De verrekening is gedaan t.o.v. de eerste meting. Dat wil zeggen dat voor senioren en junioren van atletiek-, handbal-, hockey- en voetbalverenigingen verrekend is met 2016/2017 en voor pupillen van deze vier sporten en handboogschieten met 2017/2018.

** De steekproefomvang (n) van het seizoen 2020/2021 is in bijlage 1 te vinden.

Ontwikkeling contributies golfclubs

Bij de vergelijking van golf is sprake van een daling van 4 procent bij senioren/jongvolwassenen (tabel 2.2). Bij jongvolwassenen, jeugd en pupillen is juist sprake van een toename van de contributies. Deze zijn - verrekend met het CPI - namelijk met respectievelijk 8, 18 en 27 procent gestegen.

Tabel 2.2 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen, jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar), jeugd (13 t/m 18 jaar) en pupillen (t/m 12 jaar) van golfclubs in 2018/2019 en 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren/ volwassenen	Jongvolwassenen 19 t/m 30 jaar*	Jeugd 13 t/m 18 jaar*	Pupillen** t/m 12 jaar*
Gemiddelde contributie 2020/2021	908	450	292	221
Gemiddelde contributie 2018/2019	914	404	233	157
Verschil 2020/2021 t.o.v. 2018/2019 met verrekening CPI	- 4%	+ 8%	+ 18%	+ 27%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten is deze naam wel gehanteerd.

Ontwikkeling contributies tafeltennisverenigingen

Bij de vergelijking van tafeltennisverenigingen is voor senioren en junioren, zowel competitie als recreatief, sprake van een daling tussen de 1 en 3 procent (tabel 2.3). Voor pupillen (+ 3%) en 55-plussers (+ 16%) is een stijging in de gemiddelde contributie - verrekend met het CPI - zichtbaar.

Tabel 2.3 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van tafeltennisverenigingen in 2018/2019 en 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren competitie (n=304)	Senioren recreant (n=351)	Junioren competitie (n=226)	Junioren recreant (n=286)	Pupillen (n=86)	55- plus* (n=36)
Gemiddelde contributie 2020/2021	177	131	147	110	102	119
Gemiddelde contributie 2018/2019	177	131	144	108	96	97
Vershil 2020/2021 t.o.v. 2018/2019 met verrekening CPI	- 3%	- 3%	- 1%	- 2%	+ 3%	+ 16%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

* De leeftijden binnen deze categorie verschillen, maar het betreft het vaakst 55-plus.

2.2 Atletiek

De Atletiekunie was met 135.000 leden in 2020 de op acht na grootste sportbond. De gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen bedraagt respectievelijk 147 euro, 135 euro en 119 euro (tabel 2.4).

De gemiddelde contributie van atletiekverenigingen die in krimp- of anticipeerregio's liggen (respectievelijk 123 en 127 euro voor senioren), is lager dan in regio's waarin een normale bevolkingsontwikkeling is of wordt verwacht (153 euro voor senioren). Dit beeld is er ook voor junioren en pupillen.

Naarmate de stedelijkheid toeneemt, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 175 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 104 euro. De gemiddelde contributie ligt hoger in gemeenten met meer dan 85.000 inwoners.

Tabel 2.4 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van atletiekverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren (n=267)	Junioren (n=240)	Pupillen (n=228)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>			
Krimpregio	123	118	109
Anticipeerregio	127	116	108
Normaal	153	140	122
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	175	155	136
Sterk stedelijk	162	147	131
Matig stedelijk	145	141	119
Weinig stedelijk	131	117	105
Niet-stedelijk	104	99	95
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	170	153	131
85.000–200.000	174	154	138
25.000–85.000	139	128	113
Minder dan 25.000	126	122	110
Gemiddelde contributie 2020/2021	147	135	119

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Vergeleken met het seizoen 2016/2017 is de contributie voor senioren in 2020/2021 gemiddeld met 25 euro gedaald. De daling van de contributie voor junioren bedraagt 19 euro. Voor pupillen is ook een daling zichtbaar (11 euro) in vergelijking met 2018/2019. Verrekend met de inflatie is bij senioren sprake van een verlaging van de contributie met 26 procent en bij junioren met 23 procent (tabel 2.5). Dit is opmerkelijk en is hier mogelijk te verklaren doordat het aantal waarnemingen in deze meting met ongeveer honderd opgehoogd is.

Tabel 2.5 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van atletiekverenigingen in 2016/2017, 2018/2019 en 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2020/2021	147	135	119
Gemiddelde contributie 2018/2019	175	155	131
Gemiddelde contributie 2016/2017	172	155	Niet gemeten
Verschil 2020/2021 t.o.v. 2016/2017 met verrekening CPI	- 26%	- 23%	-

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief correleert met het aandeel inwoners met een sportlidmaatschap en de migratieachtergrond van de inwoners van de gemeente waar de atletiekvereniging is gevestigd. Wanneer het aandeel inwoners met een sportlidmaatschap stijgt, daalt dus de gemiddelde contributie (positief effect). Ook neemt de gemiddelde contributie af naarmate het aandeel inwoners met een Nederlandse achtergrond stijgt. In gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde, is ook de contributie hoger. Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband (tabel 2.6).

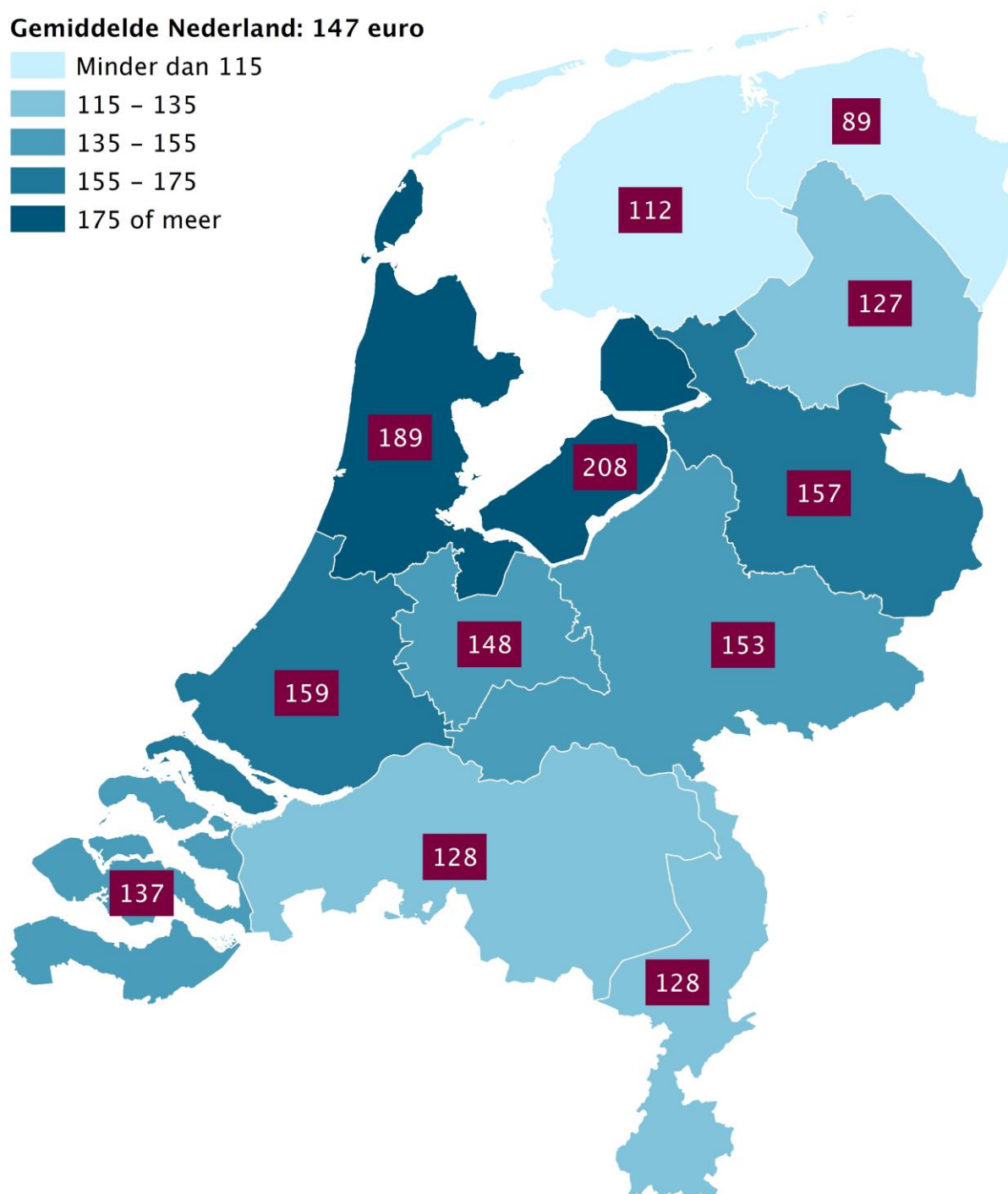
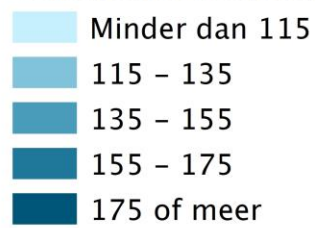
Tabel 2.6 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van atletiekverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren (n=267)	Junioren (n=240)	Pupillen (n=228)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>			
Tot 50 euro	137	129	115
50 tot 65 euro	155	138	124
65 tot 80 euro	138	130	116
80 euro of meer	178	153	124
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)	142	126	116
Middel (23.000–25.000)	130	122	110
Hoog (> 25.000)	153	139	122
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	160	142	124
25 tot 30 procent	157	144	130
30 procent of meer	123	118	101
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	234	211	174
60 tot 80 procent NL achtergrond	152	139	124
80 tot 100 procent NL achtergrond	135	124	110
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	152	144	131
60 tot 70 procent	147	133	117
70 procent of meer	144	145	129
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	143	130	116
Hoger dan Nederlands gemiddelde	155	144	127
Gemiddelde contributie 2020/2021	147	135	119

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.1 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren van atletiekverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=267)

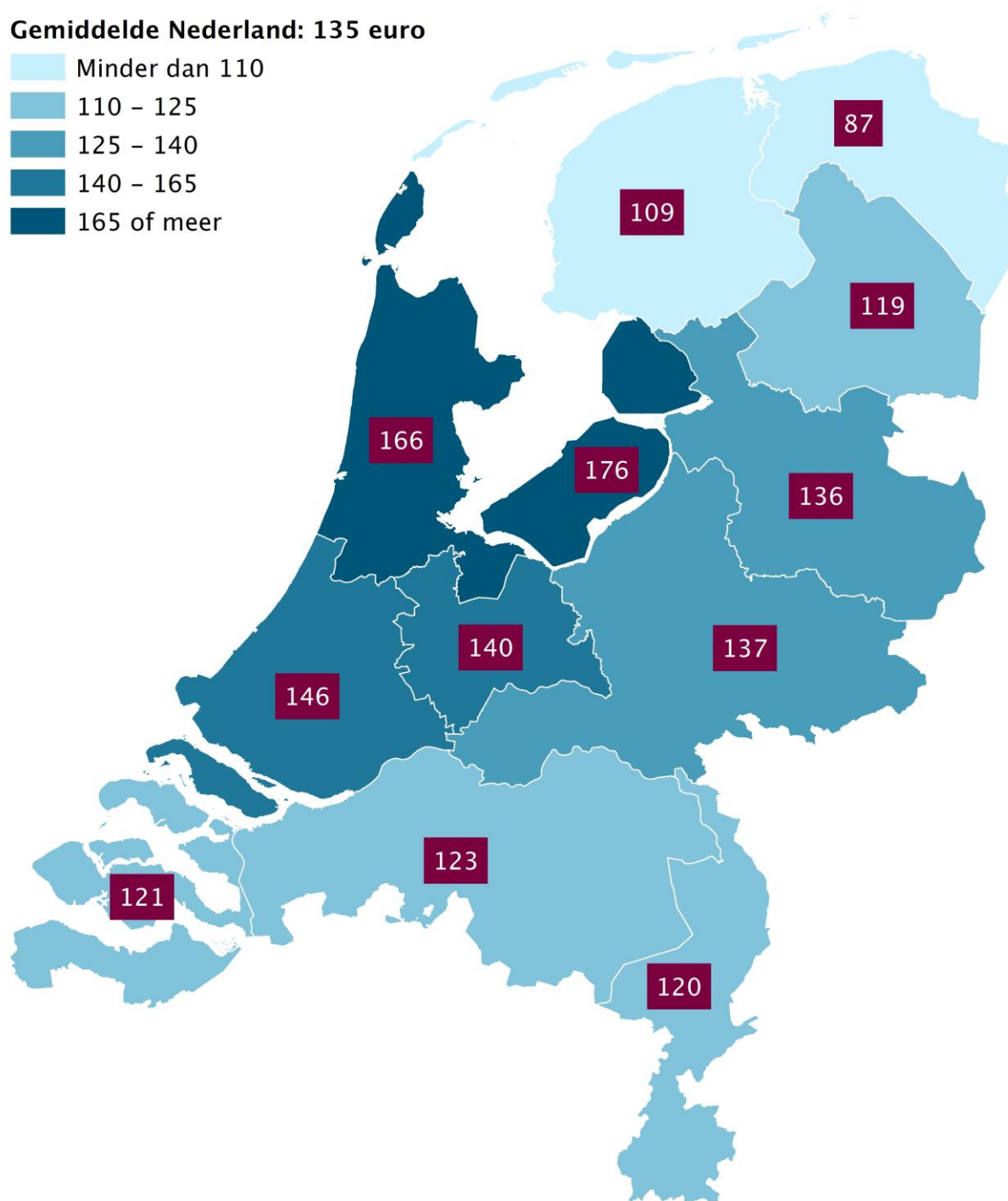
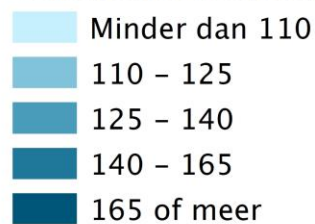
Gemiddelde Nederland: 147 euro

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.2 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren van atletiekverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=240)

Gemiddelde Nederland: 135 euro

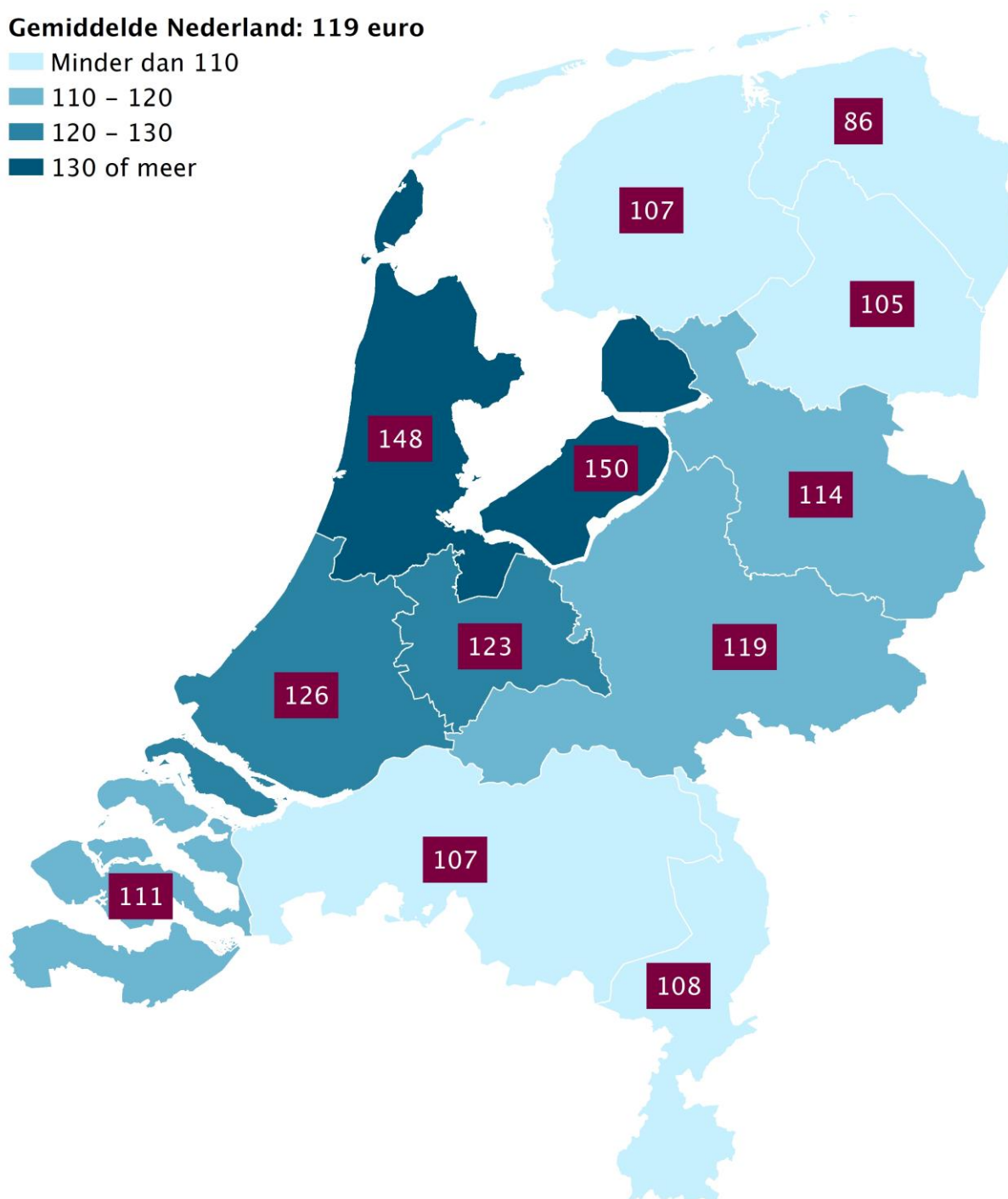

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.3 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen van atletiekverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=228)

Gemiddelde Nederland: 119 euro

- Minder dan 110
- 110 – 120
- 120 – 130
- 130 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.3 Golf

De Nederlandse Golf Federatie is met 390.000 leden in 2020 de op drie na grootste sportbond. Golfclubs maken onderscheid tussen toegangsprijzen voor losse bezoeken en contributies. De losse toegangsprijs wordt ook wel *greenfee* genoemd. Daarbij wordt betaald om een aantal holes te spelen (meestal negen of achttien). Via contributies kunnen leden vaak onbeperkt of voor een specifiek aantal bezoeken golfen. Bovendien moet soms inschrijfgeld worden betaald voordat iemand lid kan worden van een golfclub.

De leeftijdsklassen bij de golfsport wijken af van andere sporten. Hierdoor is het niet mogelijk om bij golf de uitsplitsing naar senioren, junioren en pupillen te maken. Ook hanteren golfclubs en -banen niet allemaal dezelfde leeftijdsklassen. De Nederlandse Golf Federatie (NGF, sportbond) gaat uit van vier leeftijdsklassen. Voor deze meting zijn de derde en vierde leeftijdsklasse (volwassenen en senioren) samengenomen onder de noemer 'senioren/volwassenen'. Daarnaast is - waar mogelijk - de contributie voor pupillen opgezocht voor de vergelijkbaarheid met andere sporten.

Leeftijdsklassen NGF	Leeftijdsklassen contributiemonitor
1. Jeugd: t/m 18 jaar	1. Pupillen: t/m 12 jaar
2. Studenten/jongvolwassenen: 19 t/m 30 jaar	2. Jeugd: 13 t/m 18 jaar
3. Volwassenen: 30 t/m 50 jaar	3. Jongvolwassenen: 19 t/m 30 jaar
4. Senioren: 50+	4. Senioren/volwassenen: 30+

De greenfees voor senioren/volwassenen liggen tussen 33 en 51 euro, afhankelijk van het aantal holes en de dag. Voor jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar) ligt dit tussen de 19 en 28 euro (tabel 2.7). Vaak worden kortingen op de greenfees gegeven als leden introducees meenemen.⁴

Sommige golfclubs hanteren speciale tarieven voor de ochtend of avond door een paar euro korting te geven. Dit heet ook wel het *twilight-tarief*. Ook hanteren golfclubs soms een gereduceerd tarief voor de winterperiode - het laagseizoen (november t/m februari/maart).

Tabel 2.7 Gemiddelde *greenfee* (eenmalige toegangsprijs golfbaan) voor senioren/volwassenen en jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*) naar weekdeel en aantal holes in 2020/2021 (in euro's)**

9 holes week senioren/volwassenen (n=213)	33
9 holes weekend senioren/volwassenen (n=211)	34
18 holes week senioren/volwassenen (n=212)	49
18 holes weekend senioren/volwassenen (n=212)	51
9 holes week jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*; n=213)	19
9 holes weekend jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*; n=212)	20
18 holes week jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*; n=211)	27
18 holes weekend jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*; n=210)	28

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Par-3-banen zijn niet meegenomen.

⁴ De NGF ziet steeds meer banen waar de aandelen en/of entreegelden worden afgeschaft (of waar dit in een aantal jaren naar nul wordt afgebouwd).

Bij golf is het lastiger om de ‘kale’ contributie in kaart te brengen. De contributie is bij veel clubs inclusief NGF-bijdrage (bondsafdracht), clublidmaatschap en soms ook een horecavoorschot.

De contributiegelden voor senioren/volwassenen bedragen gemiddeld 912 euro, voor jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar) 452 euro, voor jeugd van 13 t/m 18 jaar 293 euro en voor pupillen t/m 12 jaar 222 euro (tabel 2.8). Een verdere uitsplitsing van de contributies naar regio, stedelijkheid en inwoneraantal laat zien dat er geen trend zichtbaar is tussen verschillende gemeentekenmerken. Opvallend is dat een senior-/volwassen lid van een golfclub in een niet-stedelijke gemeente of in een krimpregio gemiddeld meer dan 1.000 euro contributie betaalt.

Tabel 2.8 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen, jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar), jeugd (13 t/m 18 jaar) en pupillen (t/m 12 jaar) van golfclubs naar gemeentekenmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren/ volwassenen (n=201)	Jongvolwassenen 19 t/m 30 jaar* (n=194)	Jeugd 13 t/m 18 jaar* (n=195)	Pupillen** t/m 12 jaar* (n=187)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>				
Krimpregio	1.080	424	227	171
Anticipeerregio	885	406	259	238
Normaal	905	464	305	222
<i>Stedelijkheid</i>				
Zeer sterk stedelijk	952	455	282	187
Sterk stedelijk	908	486	321	205
Matig stedelijk	842	413	248	173
Weinig stedelijk	881	429	258	214
Niet-stedelijk	1.083	516	429	398
<i>Inwoneraantal</i>				
200.000 of meer	972	423	242	206
85.000–200.000	913	457	299	187
25.000–85.000	948	473	325	244
Minder dan 25.000	813	414	239	204
Gemiddelde contributie 2020/2021	912	452	293	222

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten is deze naam wel gehanteerd.

Vergeleken met het seizoen 2018/2019 is de contributie voor senioren/volwassenen in 2020/2021 gemiddeld met 6 euro gedaald (tabel 2.9). Voor jongvolwassenen, jeugd en pupillen is er een (grote) stijging zichtbaar: die contributies zijn respectievelijk met 46 euro, 59 euro en 64 euro gestegen. Verrekend met de inflatie zijn de contributies voor senioren/volwassenen verlaagd met 4 procent en is een stijging van 8, 18 en 27 procent zichtbaar voor respectievelijk de jongvolwassenen, jeugd en pupillen.

Tabel 2.9 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen, jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar), jeugd (13 t/m 18 jaar) en pupillen (t/m 12 jaar) van golfclubs in 2018/2019 en 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren/ volwassenen	Jongvolwassenen 19 t/m 30 jaar*	Jeugd 13 t/m 18 jaar*	Pupillen** t/m 12 jaar*
Gemiddelde contributie 2020/2021	908	450	292	221
Gemiddelde contributie 2018/2019	914	404	233	157
Vershil 2020/2021 t.o.v. 2018/2019 met verrekening CPI	- 4%	+ 8%	+ 18%	+ 27%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten is deze naam wel gehanteerd.

Nadere analyses laten zien dat de gemiddelde contributie hoger is in gemeenten waar het gemiddelde jaarinkomen per inwoner ook hoger is (tabel 2.10). In gemeenten waar het gemiddelde jaarinkomen hoger is (> 25.000 euro), is de contributie voor senioren 926 euro, tegenover een gemiddelde van 850 euro in gemeenten met een middeninkomen (23.000-25.000 euro) en 815 euro voor gemeenten met een gemiddeld laag inkomen (< 23.000 euro).

Tabel 2.10 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen, jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar), jeugd (13 t/m 18 jaar) en pupillen (t/m 12 jaar) van golfclubs naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren/ volwassenen (n=201)	Jongvolwassenen 19 t/m 30 jaar* (n=194)	Jeugd 13 t/m 18 jaar* (n=195)	Pupillen** t/m 12 jaar* (n=187)
Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner				
Tot 50 euro	917	419	261	199
50 tot 65 euro	827	439	269	194
65 tot 80 euro	954	480	326	237
80 euro of meer	931	424	231	162
Gemiddeld jaarinkomen per inwoner				
Laag (< 23.000)	815	356	194	149
Middel (23.000-25.000)	850	383	242	182
Hoog (> 25.000)	926	466	305	231
Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners				
0 tot 25 procent	970	453	291	199
25 tot 30 procent	931	465	359	258
30 procent of meer	882	443	262	212
Migratieachtergrond inwoners				
Tot 60 procent NL achtergrond	913	411	272	226
60 tot 80 procent NL achtergrond	881	463	290	205
80 tot 100 procent NL achtergrond	914	452	296	233
Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)				
0 tot 60 procent	1.050	377	261	194
60 tot 70 procent	873	445	271	213
70 procent of meer	744	414	239	184
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>				
Lager dan Nederlands gemiddelde	928	448	301	227
Hoger dan Nederlands gemiddelde	888	458	282	215
Gemiddelde contributie 2020/2021	912	452	293	222

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

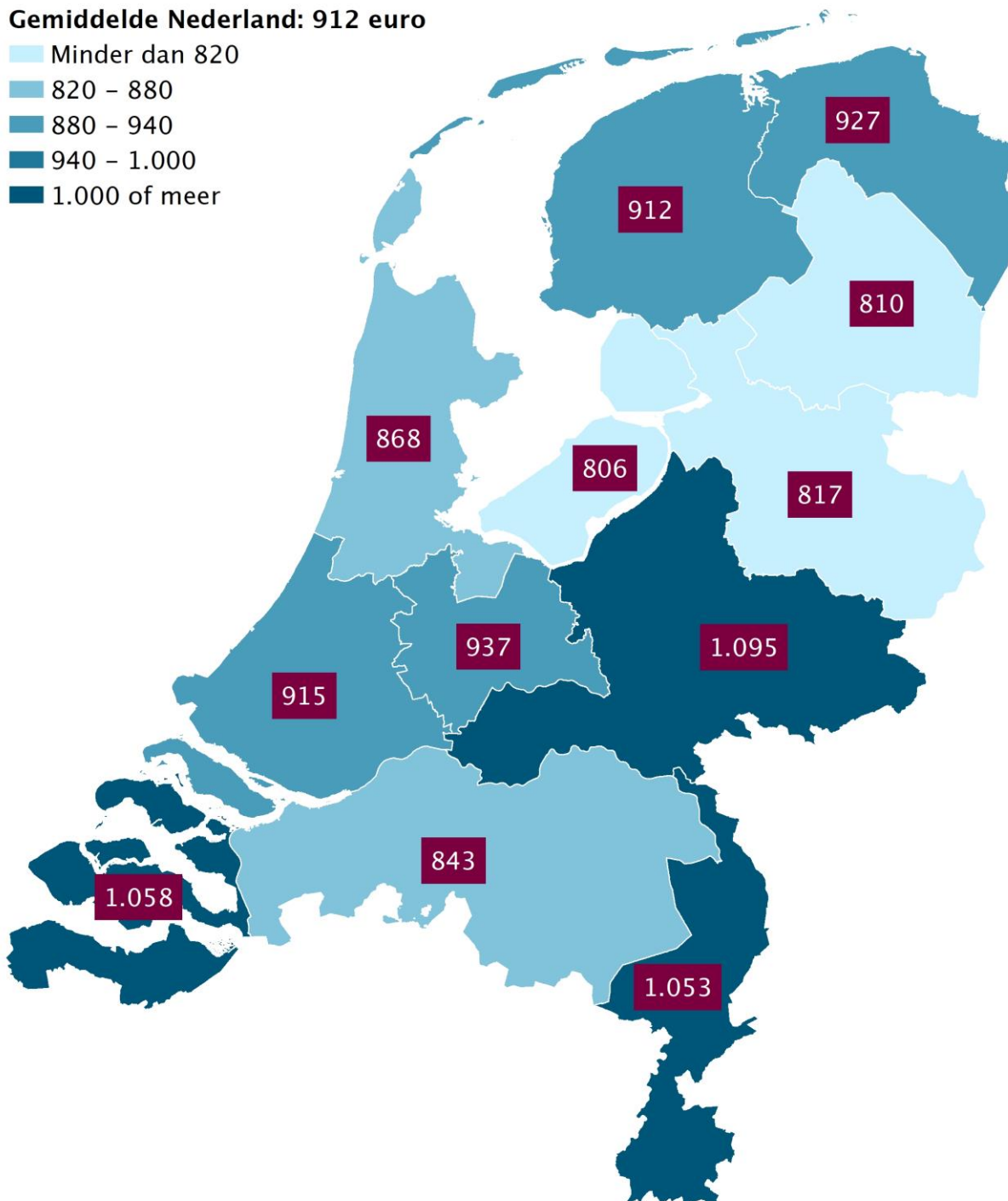
* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten is deze naam wel gehanteerd.

Kaart 2.4 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen van golfclubs naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=201)

Gemiddelde Nederland: 912 euro

- Minder dan 820
- 820 – 880
- 880 – 940
- 940 – 1.000
- 1.000 of meer

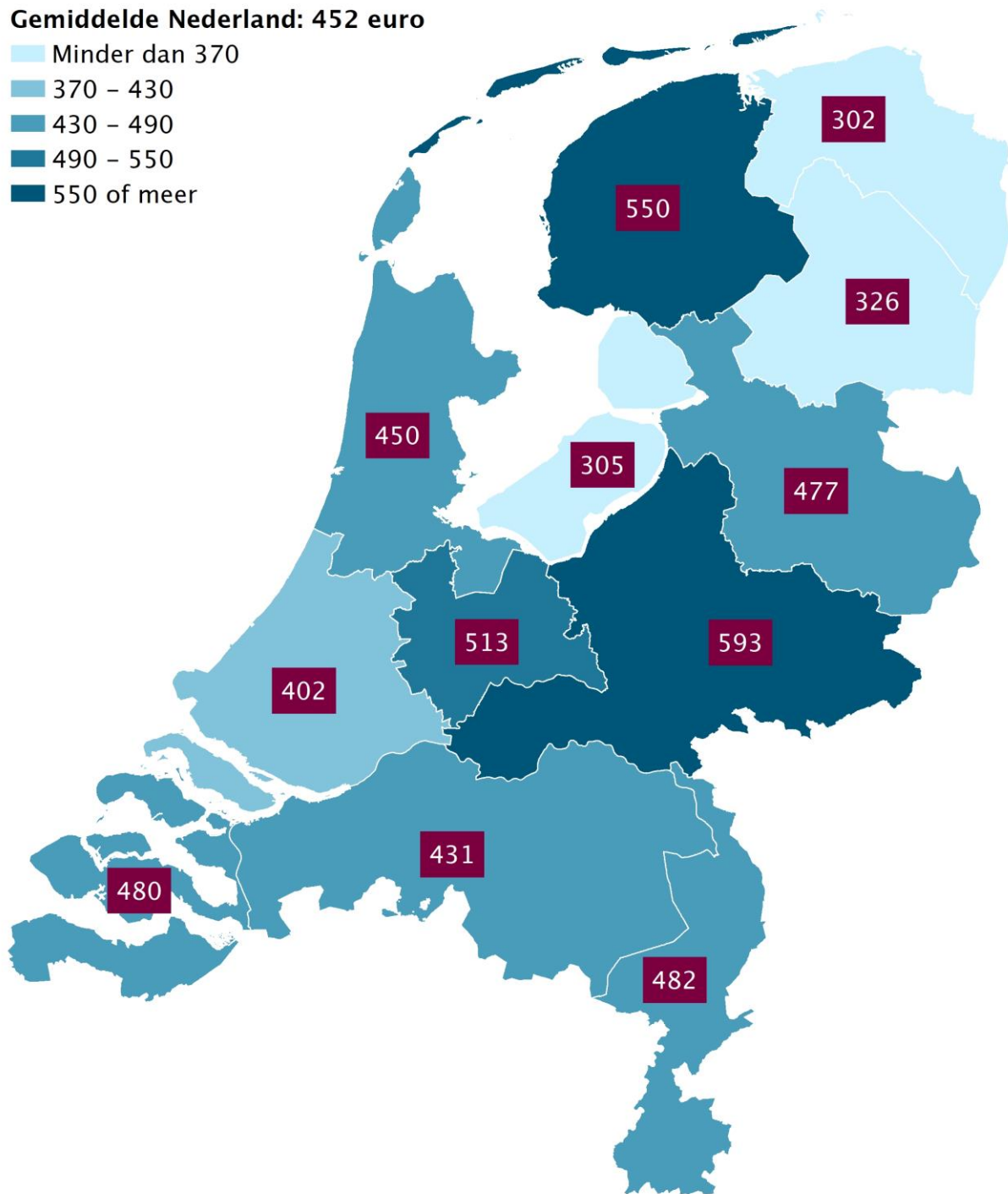

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.5 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*) van golfclubs naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=194)

Gemiddelde Nederland: 452 euro

- Minder dan 370
- 370 – 430
- 430 – 490
- 490 – 550
- 550 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

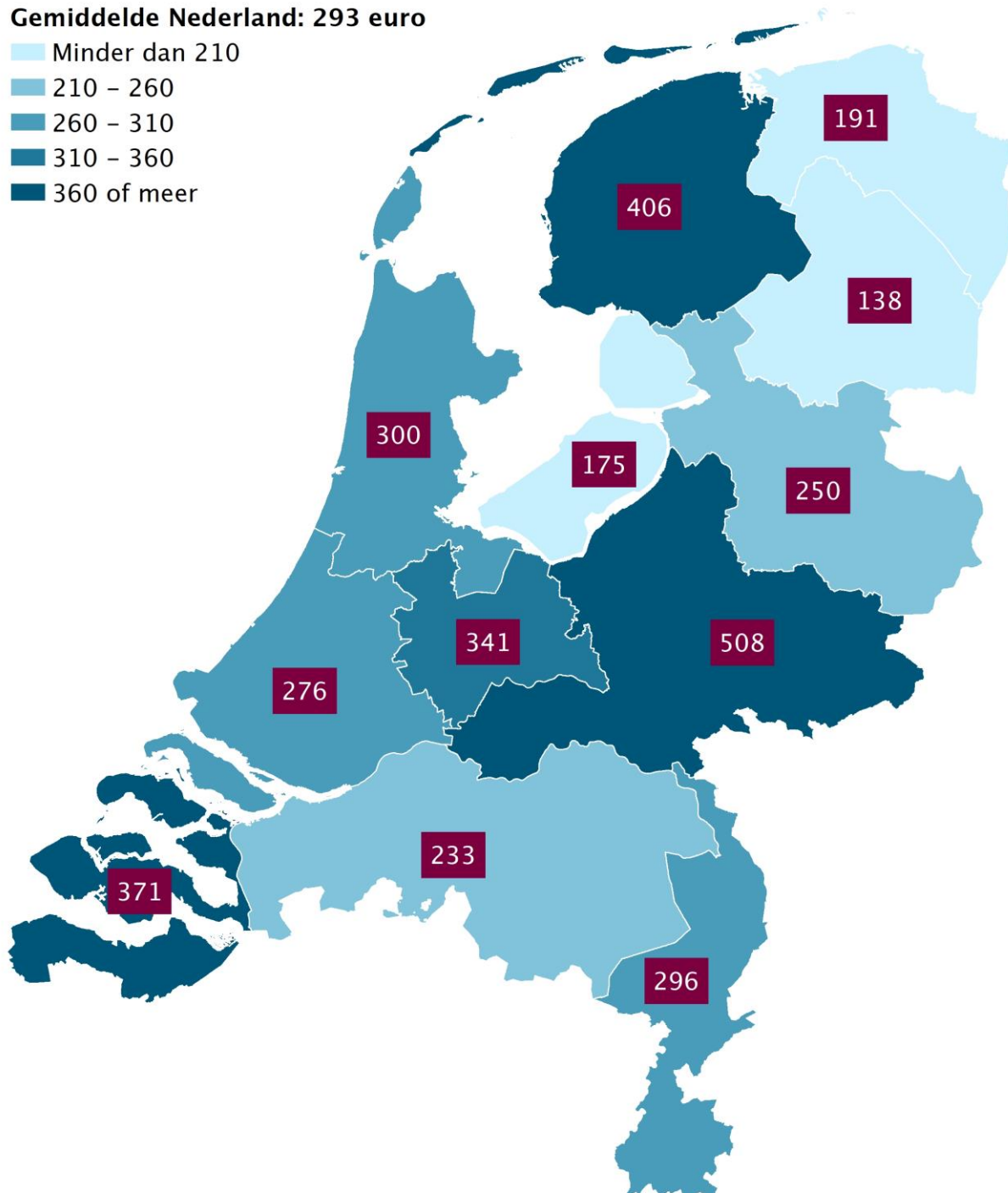
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

Kaart 2.6 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor jeugd (13 t/m 18 jaar*) van golfclubs naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=195)

Gemiddelde Nederland: 293 euro

- Minder dan 210
- 210 – 260
- 260 – 310
- 310 – 360
- 360 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

Kaart 2.7 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen* (t/m 12 jaar) van golfclubs naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=187)**

Gemiddelde Nederland: 222 euro

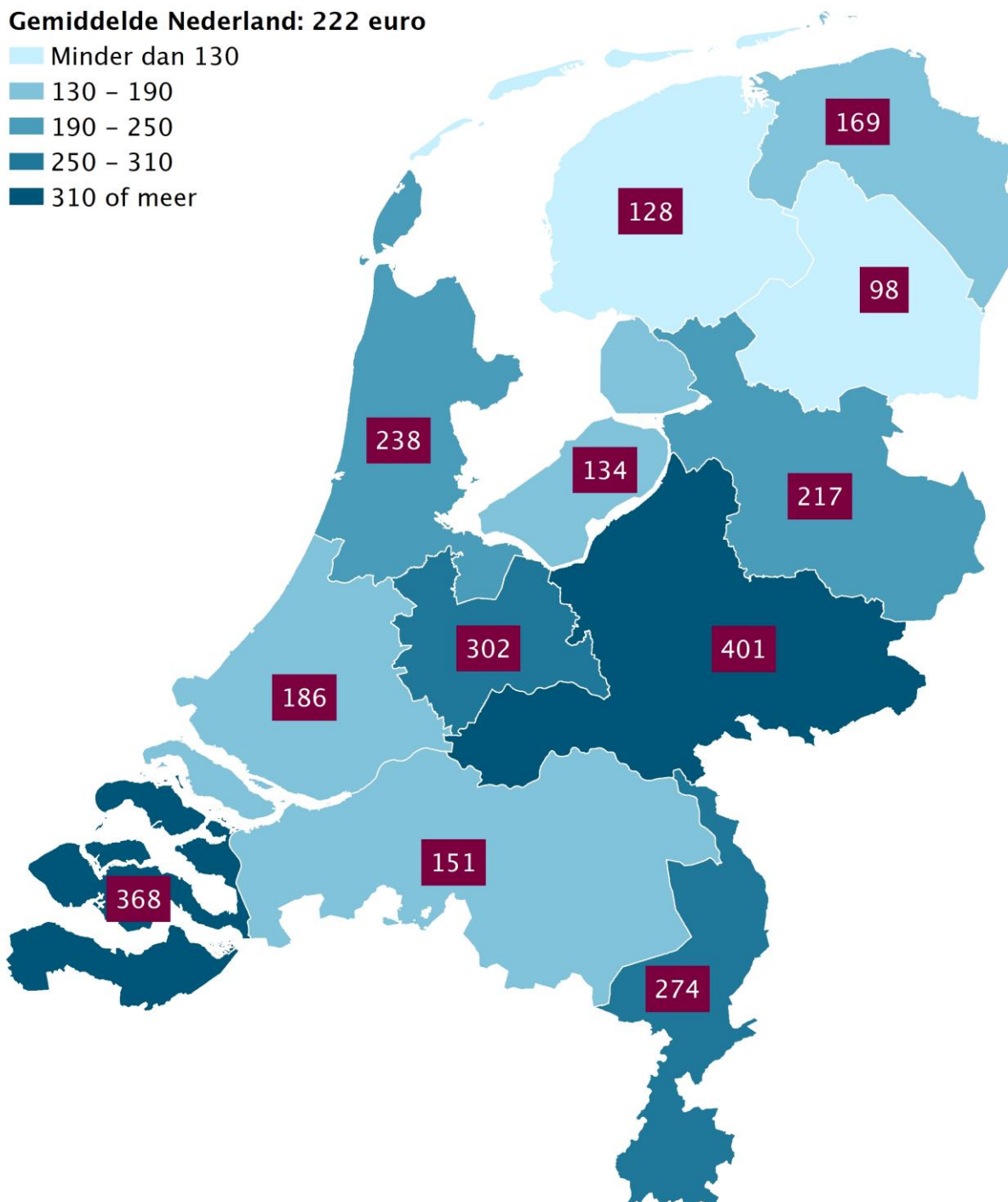
■ Minder dan 130

■ 130 – 190

■ 190 – 250

■ 250 – 310

■ 310 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

* Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten is deze naam wel gehanteerd.

** De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

2.4 Handbal

Het Nederlands Handbal Verbond was met 53.000 leden in 2020 de op zeventien na grootste sportbond. De gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen bedraagt respectievelijk 259 euro, 201 euro en 131 euro (tabel 2.11).

Naarmate de stedelijkheid toeneemt, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 291 euro, tegenover 225 euro in niet-stedelijke gemeenten. Hetzelfde patroon is zichtbaar bij het inwoneraantal. Senioren betalen in gemeenten met meer dan 200.000 inwoners gemiddeld 297 euro, terwijl dit in gemeenten met minder dan 25.000 inwoners gemiddeld 243 euro is.

Tabel 2.11 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handbalverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren (n=267)	Junioren (n=256)	Pupillen (n=259)
<i>Krimp- en anticiperregio</i>			
Krimpregio	258	199	132
Anticiperregio	236	197	123
Normaal	262	202	132
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	291	231	145
Sterk stedelijk	275	220	141
Matig stedelijk	268	202	127
Weinig stedelijk	239	187	128
Niet-stedelijk	225	171	110
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	297	232	145
85.000–200.000	274	218	140
25.000–85.000	253	198	129
Minder dan 25.000	243	183	121
Gemiddelde contributie 2020/2021	259	201	131

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Vergeleken met het seizoen 2016/2017 is de contributie voor senioren en junioren in 2020/2021 gemiddeld met 16 euro gestegen. Voor pupillen is ook een stijging zichtbaar (4 euro) in vergelijking met 2018/2019. Verrekend met de inflatie is bij senioren sprake van een verhoging van de contributie met 2 procent en bij junioren met 3 procent (tabel 2.12). Hierbij moet meegegeven worden dat het aantal waarnemingen in de huidige meting (2020/2021) bijna is verdubbeld.

Tabel 2.12 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handbalverenigingen in 2016/2017, 2018/2019 en 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2020/2021	259	201	131
Gemiddelde contributie 2018/2019	249	194	127
Gemiddelde contributie 2016/2017	243	185	Niet gemeten
Vershil 2020/2021 t.o.v. 2016/2017 met verrekening CPI	+ 2%	+ 3%	-

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Nadere analyses laten zien dat de gemiddelde contributie lager is in gemeenten waar het aandeel inwoners dat aan de beweegrichtlijn voldoet hoger is en waar het aandeel inwoners met een sportverenigingslidmaatschap hoger is (tabel 2.13). Daarnaast is de gemiddelde contributie ook lager in gemeenten waar een hoger aandeel van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft. In gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde, is ook de contributie hoger (277 euro in gemeenten met een hoger aandeel t.o.v. 251 euro in gemeenten met een lager aandeel). Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband (tabel 2.13).

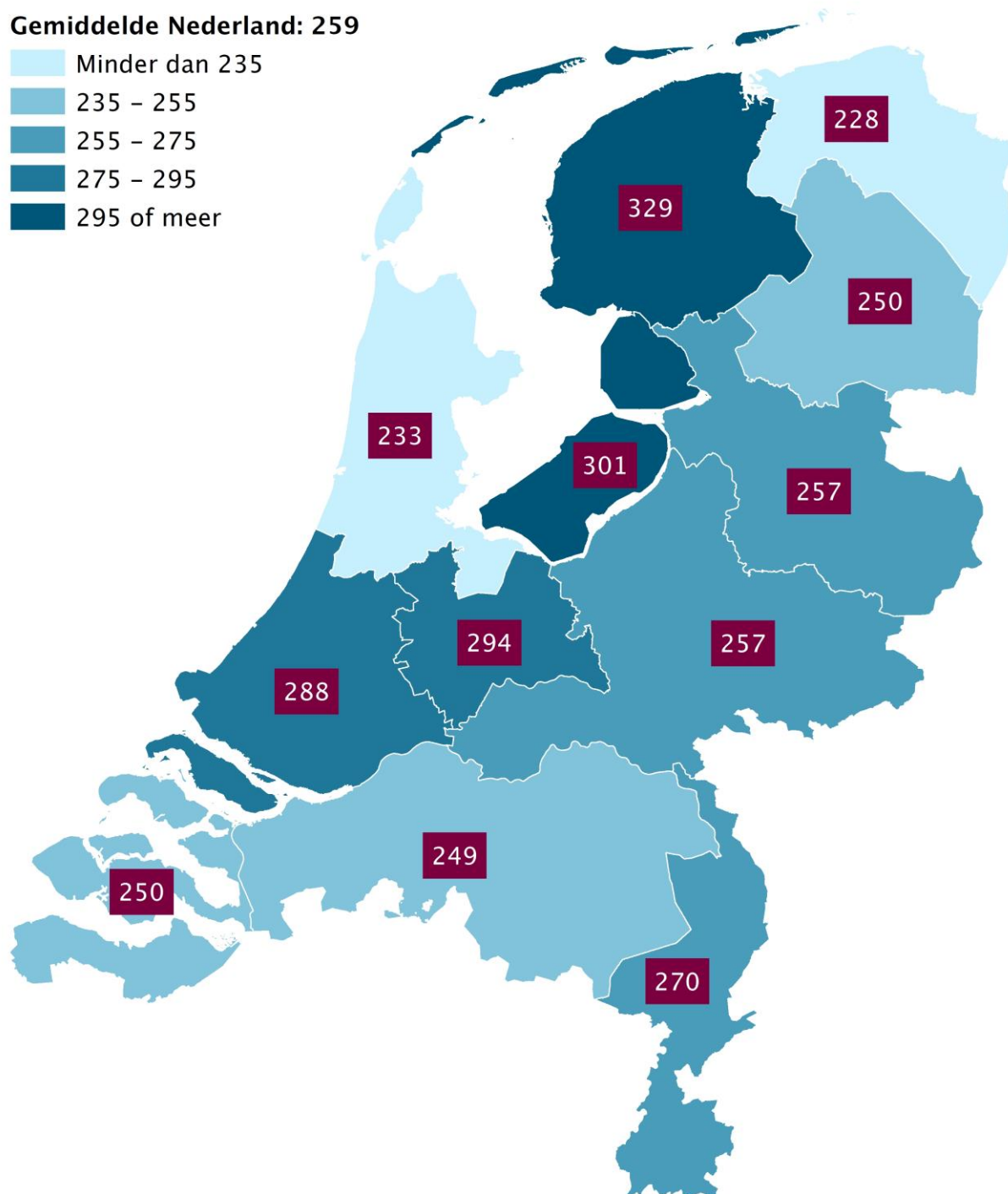
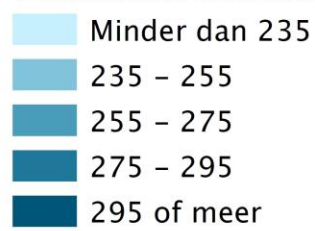
Tabel 2.13 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handbalverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren (n=267)	Junioren (n=256)	Pupillen (n=259)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>			
Tot 50 euro	255	199	129
50 tot 65 euro	263	209	132
65 tot 80 euro	245	196	129
80 euro of meer	276	201	133
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)	283	217	153
Middel (23.000–25.000)	259	206	130
Hoog (> 25.000)	258	200	130
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	281	221	143
25 tot 30 procent	249	197	128
30 procent of meer	244	186	125
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	310	232	144
60 tot 80 procent NL achtergrond	275	223	143
80 tot 100 procent NL achtergrond	246	189	125
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	287	218	134
60 tot 70 procent	255	197	130
70 procent of meer	236	195	123
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	251	197	128
Hoger dan Nederlands gemiddelde	277	213	139
Gemiddelde contributie 2020/2021	259	201	131

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.8 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren van handbalverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=267)

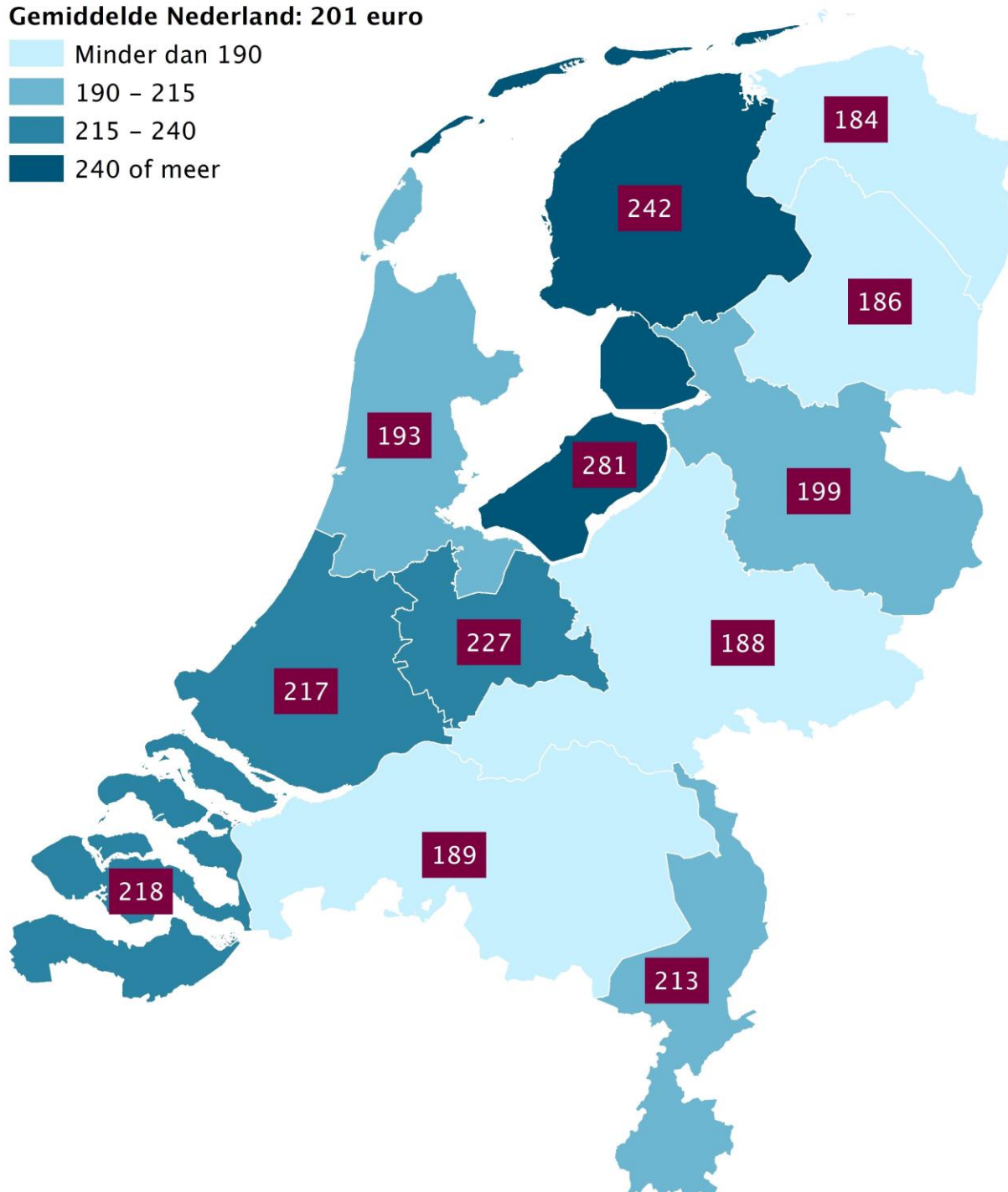
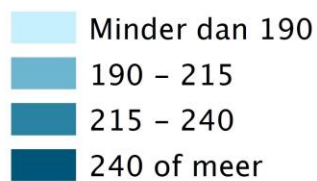
Gemiddelde Nederland: 259

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.9 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor juniores van handbalverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=256)

Gemiddelde Nederland: 201 euro

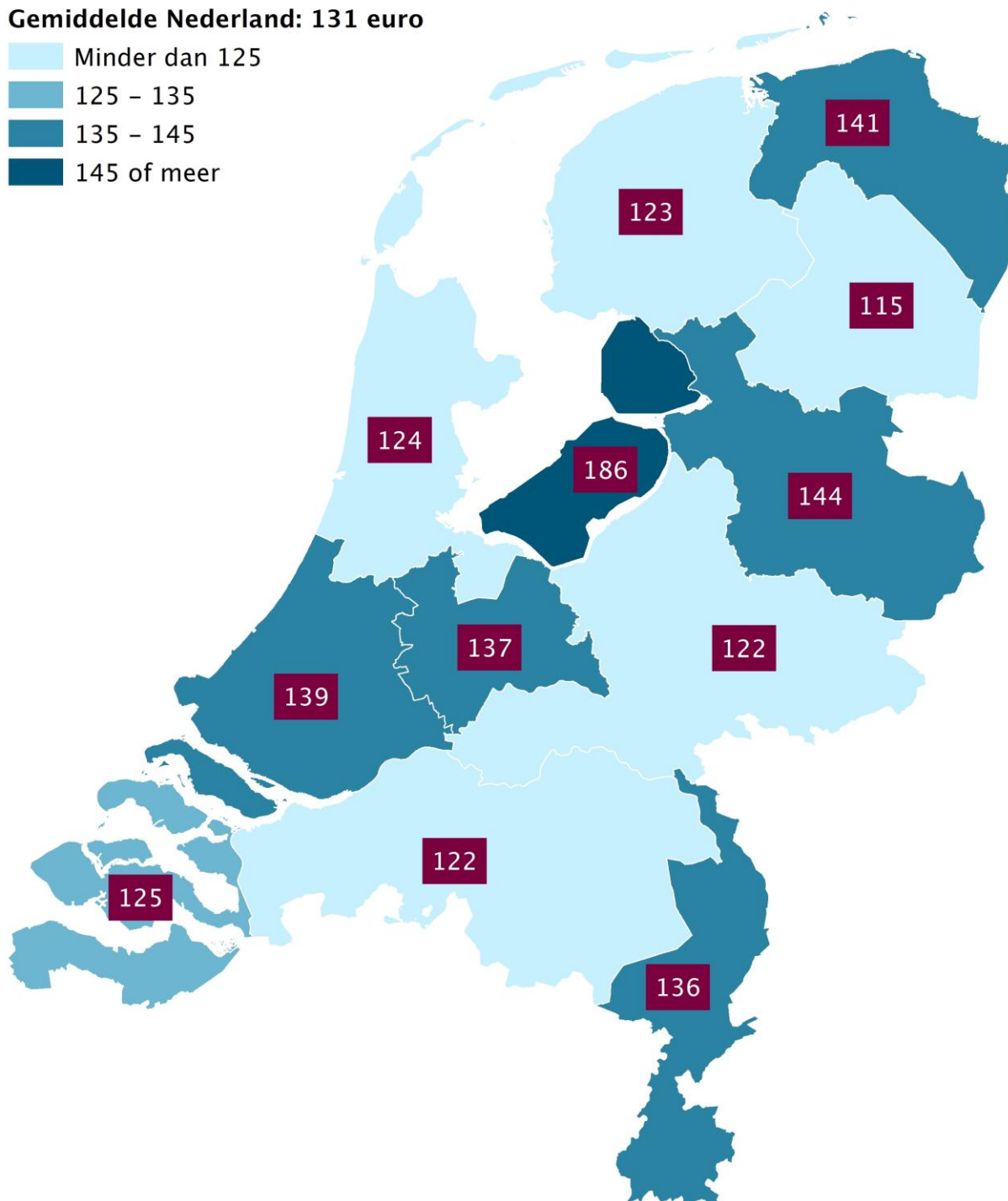

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.10 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen van handbalverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=259)

Gemiddelde Nederland: 131 euro

- Minder dan 125
- 125 – 135
- 135 – 145
- 145 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.5 Handboogschieten

De Nederlandse Handboog Bond was met 9.000 leden in 2020 de op 39 na grootste sportbond. De contributiegelden voor senioren bedragen gemiddeld 145 euro, voor junioren 99 euro en voor pupillen 97 euro (tabel 2.14).

De gemiddelde contributie van handboogschietverenigingen die in krimp- of anticipeerregio's liggen (respectievelijk 126 en 118 euro voor senioren), is lager dan in regio's waarin een normale bevolkingsontwikkeling is of wordt verwacht (152 euro voor senioren). Dit beeld is er ook voor junioren en pupillen.

Naarmate de stedelijkheid en het inwoneraantal van de gemeente toenemen, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 186 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 101 euro.

Tabel 2.14 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handboogschietverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren (n=87)	Junioren (n=80)	Pupillen (n=61)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>			
Krimpregio	126	84	80
Anticipeerregio	118	75	71
Normaal	152	106	104
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	186	125	122
Sterk stedelijk	157	113	106
Matig stedelijk	138	98	103
Weinig stedelijk	129	84	79
Niet-stedelijk	101	59	62
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	190	127	117
85.000–200.000	163	119	113
25.000–85.000	133	88	89
Minder dan 25.000	130	87	90
Gemiddelde contributie 2020/2021	145	99	97

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Vergeleken met het seizoen 2018/2019 is de gemiddelde contributie in 2020/2021 gedaald. De daling is voor senioren gemiddeld 6 euro, voor junioren 3 euro en voor pupillen 1 euro. Verrekend met de inflatie is bij senioren sprake van een verlaging van de contributie met 8 procent, bij junioren met 7 procent en bij pupillen met 4 procent (tabel 2.15).

Tabel 2.15 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handboogschietverenigingen in 2018/2019 en 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2020/2021	145	99	97
Gemiddelde contributie 2018/2019	151	102	98
Vershil 2020/2021 t.o.v. 2018/2019 met verrekening CPI	- 8%	- 7%	- 4%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie hoger is in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde (tabel 2.16). Senioren betalen in gemeenten met een hoger aandeel hoogopgeleiden 161 euro, tegenover 135 euro in gemeenten met een lager aandeel hoogopgeleiden. Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband.

Tabel 2.16 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handboogschietverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

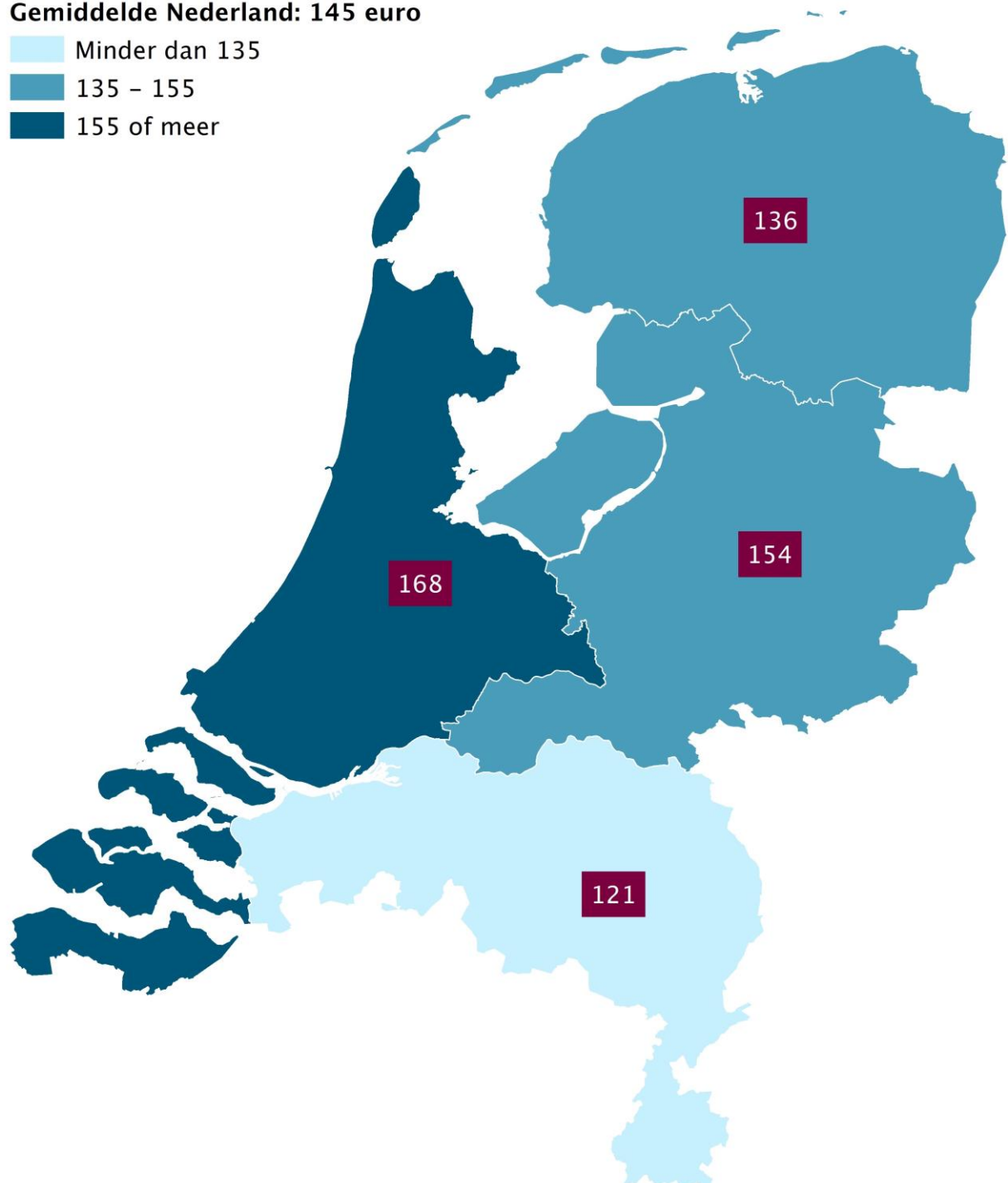
	Senioren (n=87)	Junioren (n=80)	Pupillen (n=61)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>			
Tot 50 euro	145	97	92
50 tot 65 euro	142	103	101
65 tot 80 euro	148	99	96
80 euro of meer	145	92	95
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)	30		
Middel (23.000-25.000)	148	100	100
Hoog (> 25.000)	146	99	97
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	159	106	106
25 tot 30 procent	144	95	97
30 procent of meer	135	95	90
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	192	119	119
60 tot 80 procent NL achtergrond	167	118	111
80 tot 100 procent NL achtergrond	122	80	83
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	156	99	98
60 tot 70 procent	144	100	95
70 procent of meer	131	94	109
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	135	89	87
Hoger dan Nederlands gemiddelde	161	117	114
Gemiddelde contributie 2020/2021	145	99	97

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.11 Gemiddelde contributie voor senioren van handboogschietverenigingen naar NUTS-1-regio in 2020/2021 (in euro's, n=87)⁵

Gemiddelde Nederland: 145 euro

- Minder dan 135
- 135 – 155
- 155 of meer

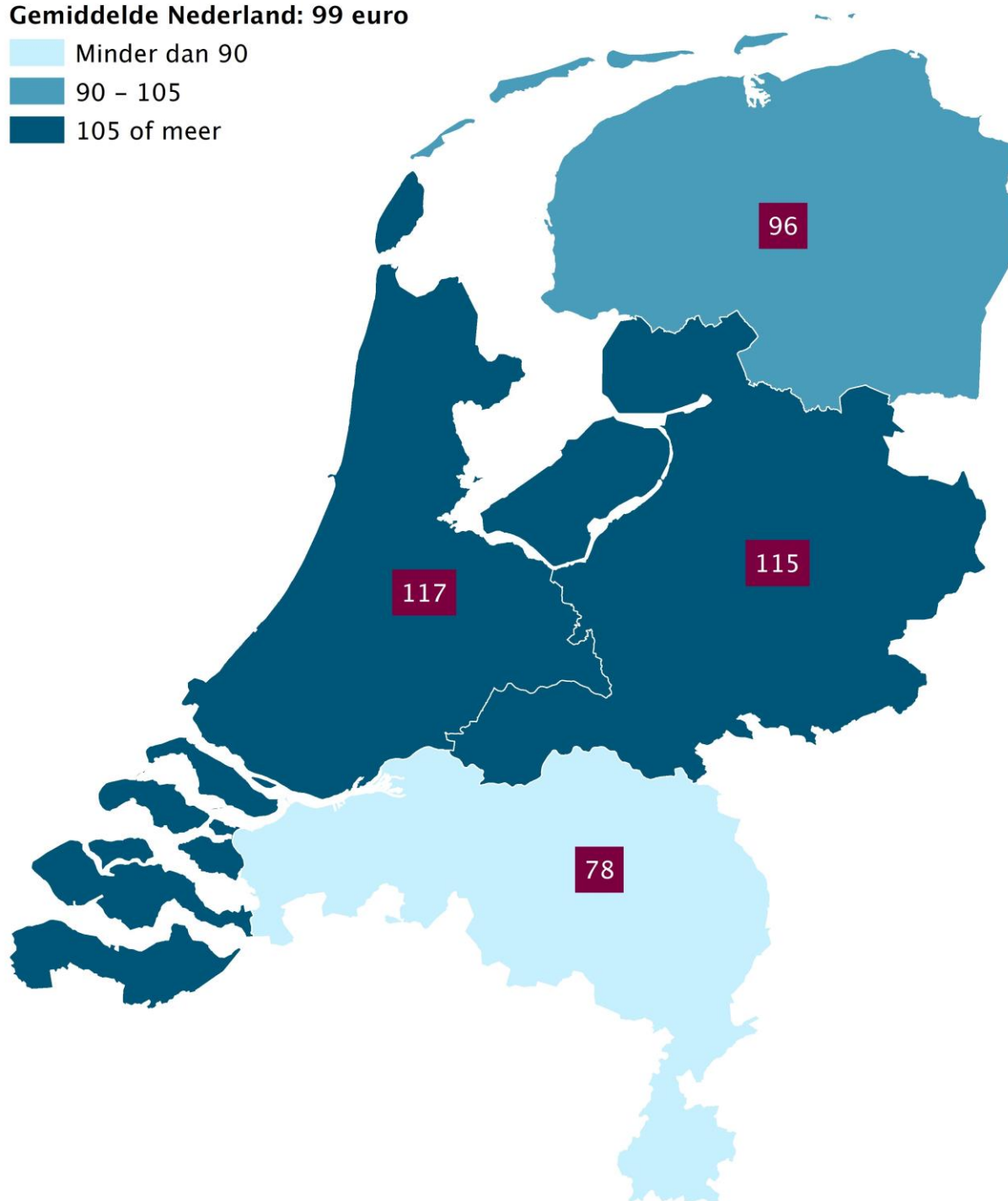
Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

⁵ Omdat het aantal sportverenigingen per provincie te weinig waarnemingen opleverde, is voor de NUTS-1-regio-indeling gekozen (bijlage 5).

Kaart 2.12 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren van handboogschietverenigingen naar NUTS-1-regio in 2020/2021 (in euro's, n=80)

Gemiddelde Nederland: 99 euro

- Minder dan 90
- 90 – 105
- 105 of meer

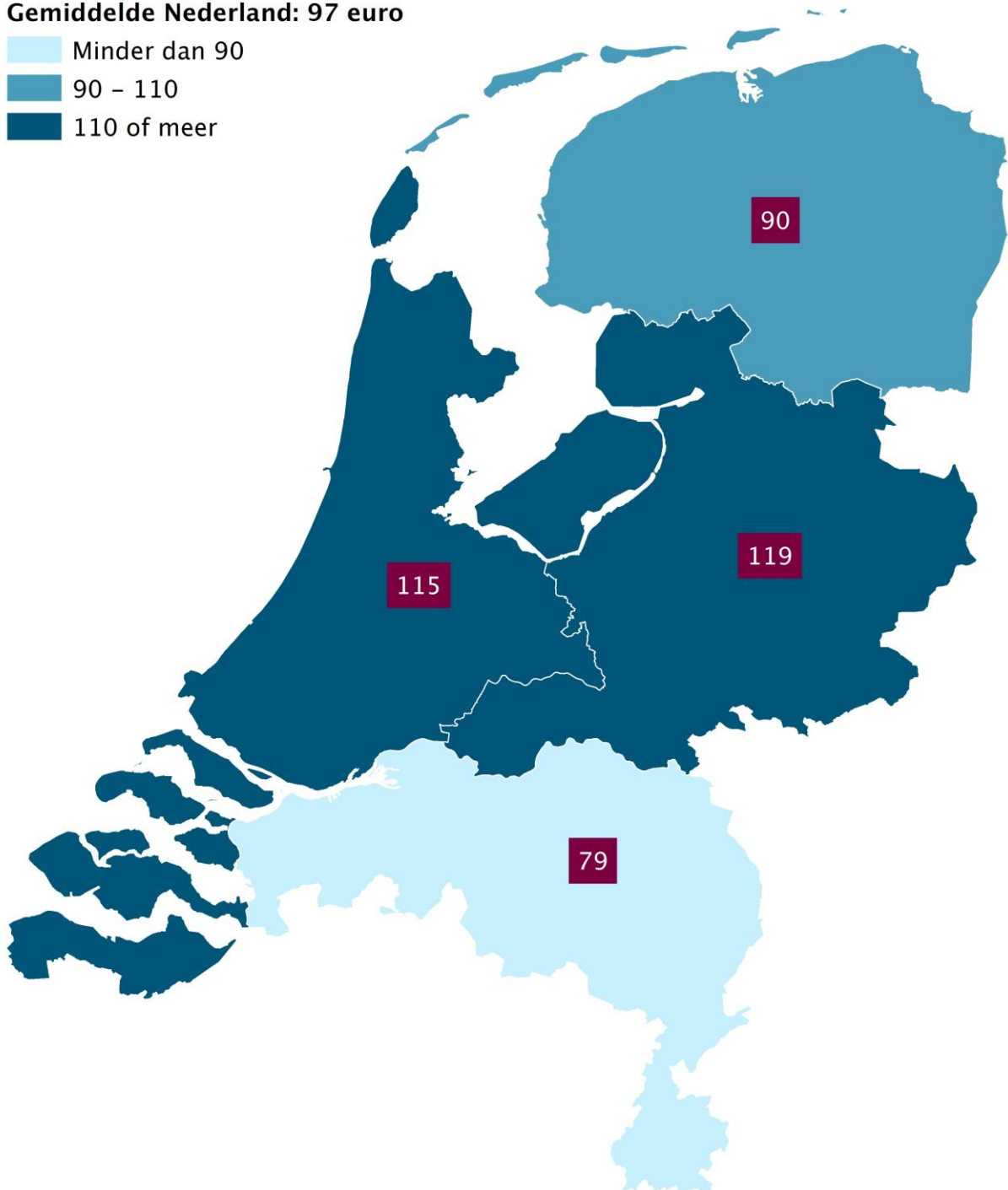

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.13 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen van handboogschietverenigingen naar NUTS-1-regio in 2020/2021 (in euro's, n=61)

Gemiddelde Nederland: 97 euro

- Minder dan 90
- 90 – 110
- 110 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.6 Hockey

De Koninklijke Nederlandse Hockey Bond was met 258.000 leden in 2020 de op vijf na grootste sportbond. De contributiegelden voor senioren bedragen gemiddeld 306 euro, voor junioren 283 euro en voor pupillen 230 euro (tabel 2.17).

De gemiddelde contributie van hockeyverenigingen die in krimp- of anticipeerregio's liggen (respectievelijk 252 en 248 euro voor senioren), is lager dan in regio's waarin een normale bevolkingsontwikkeling is of wordt verwacht (316 euro voor senioren). Dit beeld is er ook voor junioren en pupillen.

Naarmate de stedelijkheid toeneemt, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 335 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 224 euro.

Tabel 2.17 Gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen van hockeyverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren (n=277)	Junioren (n=272)	Pupillen (n=272)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>			
Krimpregio	252	216	166
Anticipeerregio	248	216	171
Normaal	316	295	240
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	335	351	290
Sterk stedelijk	327	306	253
Matig stedelijk	312	282	229
Weinig stedelijk	274	235	182
Niet-stedelijk	224	194	151
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	327	350	288
85.000–200.000	331	321	261
25.000–85.000	293	261	208
Minder dan 25.000	304	274	228
Gemiddelde contributie 2020/2021	306	283	230

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Vergeleken met het seizoen 2016/2017 is de contributie voor senioren in 2020/2021 gemiddeld met 25 euro gestegen. De stijging van de contributie voor junioren bedraagt 28 euro. Voor pupillen is ook een stijging zichtbaar (19 euro) in vergelijking met 2018/2019. Verrekend met de inflatie is bij senioren sprake van een verhoging van de contributie met 4 procent en bij junioren van een verhoging met 5 procent (tabel 2.18).

Tabel 2.18 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van hockeyverenigingen in 2016/2017, 2018/2019 en 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2020/2021	306	283	230
Gemiddelde contributie 2018/2019	299	273	211
Gemiddelde contributie 2016/2017	281	255	Niet gemeten
Verschil 2020/2021 t.o.v. 2016/2017 met verrekening CPI	+ 4%	+ 5%	–

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief correleert met het aandeel inwoners met een migratieachtergrond in de gemeente waar de atletiekvereniging is gevestigd. In gemeenten waar 80-100 procent van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft, is de seniorencontributie 290 euro. In gemeenten waar minder dan 60 procent van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft, is dit 369 euro. Daarnaast is de contributie hoger in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde (331 euro t.o.v. 286 euro voor gemeenten met een lager aandeel hoogopgeleiden dan het Nederlandse gemiddelde). Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband (tabel 2.19).

Tabel 2.19 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van hockeyverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

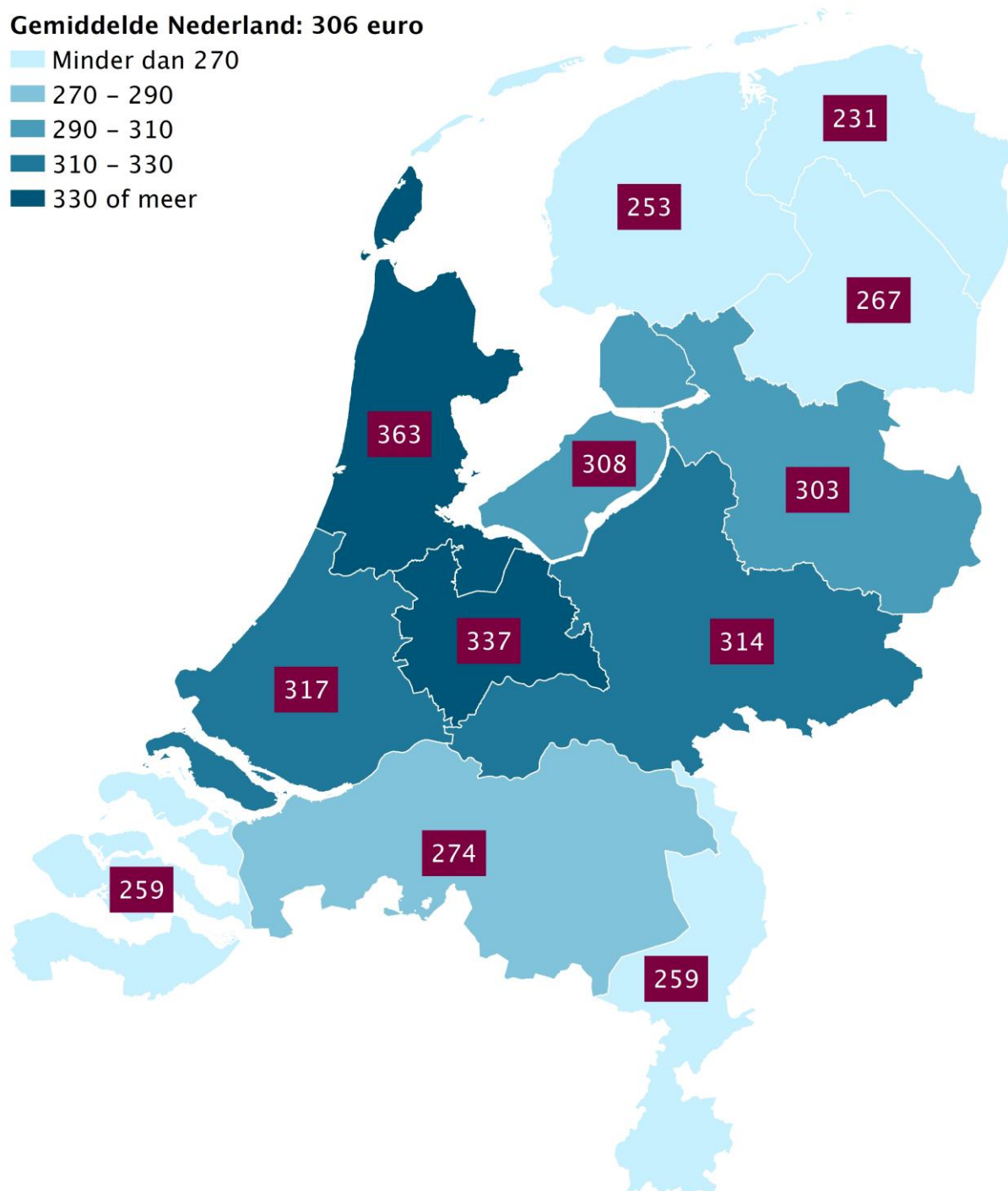
	Senioren (n=277)	Junioren (n=272)	Pupillen (n=272)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>			
Tot 50 euro	318	299	249
50 tot 65 euro	306	280	225
65 tot 80 euro	296	276	224
80 euro of meer	310	286	227
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)	275	253	199
Middel (23.000–25.000)	258	238	187
Hoog (> 25.000)	316	293	238
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	302	296	237
25 tot 30 procent	303	270	218
30 procent of meer	314	283	233
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	369	356	295
60 tot 80 procent NL achtergrond	316	314	256
80 tot 100 procent NL achtergrond	290	255	204
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	311	289	231
60 tot 70 procent	304	282	227
70 procent of meer	336	314	269
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	286	253	199
Hoger dan Nederlands gemiddelde	331	322	269
Gemiddelde contributie 2020/2021	306	283	230

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.14 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren van hockeyverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=277)

Gemiddelde Nederland: 306 euro

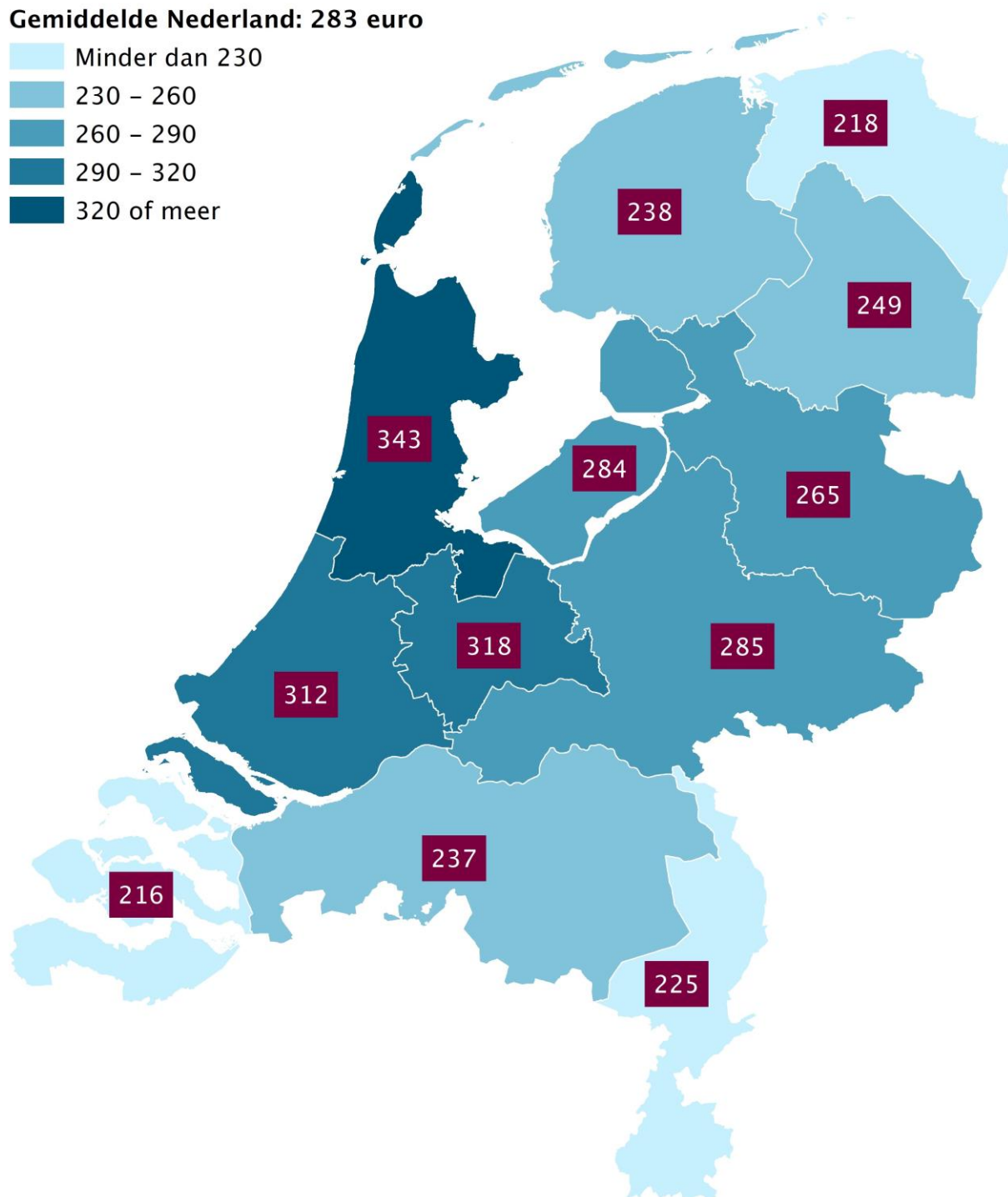
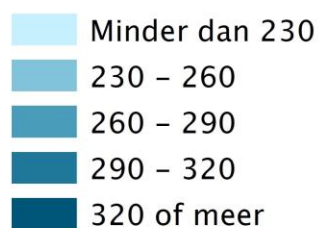
- Minder dan 270
- 270 – 290
- 290 – 310
- 310 – 330
- 330 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.15 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren van hockeyverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=272)

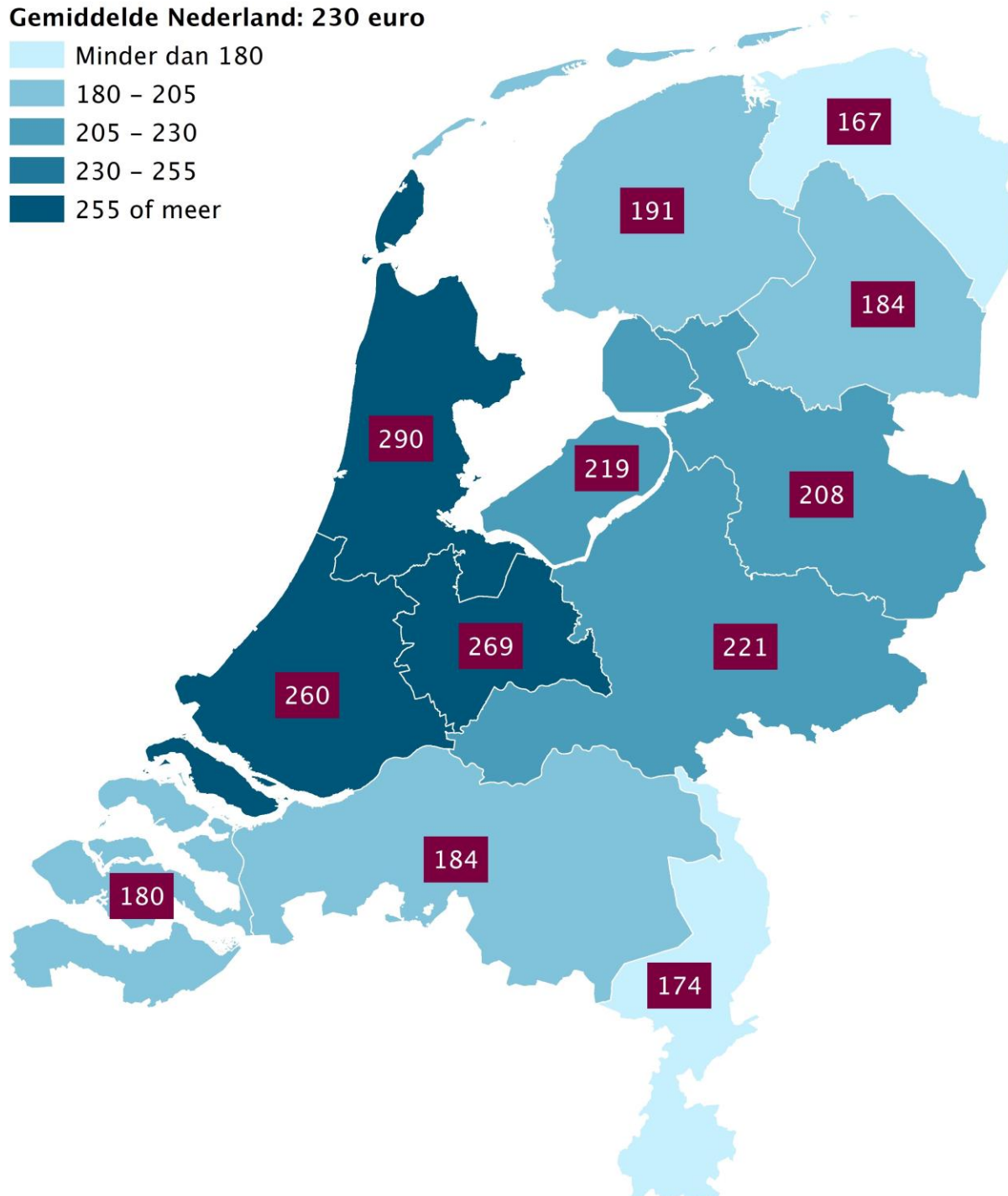
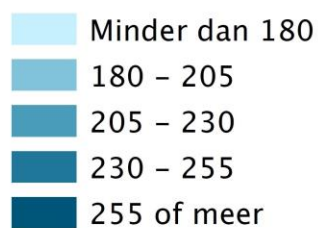
Gemiddelde Nederland: 283 euro

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.16 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen van hockeyverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=272)

Gemiddelde Nederland: 230 euro

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.7 Schaatsen/skeelers

De Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond was met 38.000 leden in 2020 de op 22 na grootste sportbond. Sinds 2010 valt ook skeelers (skaten) onder de schaatsbond. De contributiegelden van schaatsen voor senioren bedragen gemiddeld 68 euro, voor junioren 56 euro en voor pupillen 50 euro (tabel 2.20). Voor skeelers is de gemiddelde contributie voor senioren 58 euro, voor junioren 49 euro en voor pupillen 45 euro.

De gemiddelde contributie van schaatsverenigingen stijgt naarmate het inwoneraantal van de gemeente toeneemt. In gemeenten met meer dan 200.000 inwoners betalen senioren gemiddeld 74 euro en in gemeenten met minder dan 25.000 inwoners 51 euro. Dit beeld is bij skeelercontributies niet zichtbaar.

De contributies zijn afkomstig van schaatsverenigingen, skeelerverenigingen of combiverenigingen (verenigingen die zowel schaatsen als skeelers hebben). Natuurijs- en kunstrijverenigingen zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. De gemiddelde contributie van natuurijsverenigingen is voor senioren 11 euro (n=21), voor junioren 9 euro (n=21) en voor pupillen 8 euro (n=21). Voor kunstschaatsverenigingen zijn de gemiddelde contributies voor senioren 141 euro (n=8), voor junioren 130 euro (n=8) en voor pupillen 127 euro (n=8).

Tabel 2.20 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van schaats- en skeelerverenigingen (inclusief combiverenigingen) naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Schaatsen			Skeelers		
	Senioren (n=116)	Junioren (n=117)	Pupillen (n=118)	Senioren (n=83)	Junioren (n=83)	Pupillen (n=83)
<i>Krimp- en anticiperregio</i>						
Krimpregio	56	48	48	63	46	46
Anticiperregio	66	56	48	54	46	43
Normaal	68	57	50	59	49	45
<i>Stedelijkheid</i>						
Zeer sterk stedelijk	79	65	58	59	47	44
Sterk stedelijk	72	62	54	53	45	42
Matig stedelijk	56	48	42	55	49	47
Weinig stedelijk	59	46	42	65	53	46
Niet-stedelijk	77	68	54	57	44	42
<i>Inwoneraantal</i>						
200.000 of meer	74	61	58	61	50	46
85.000–200.000	70	60	50	50	43	40
25.000–85.000	67	55	49	59	49	45
Minder dan 25.000	51	45	35	73	61	54
Gemiddelde contributie 2020/2021	68	56	50	58	49	45

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Naast de verenigingscontributie hebben de leden bij de meeste schaatsverenigingen ook te maken met een baanabonnement (schaatsbaanpas). Dit zijn kosten voor de toegang tot de ijsbaan. De gemiddelde prijs voor een schaatsbaanpas voor senioren is 117 euro (n=13), voor junioren 139 euro (n=76) en voor

pupillen 122 euro (n=77). Voor de leden die wedstrijden rijden, is nog een wedstrijdlicentie nodig, die direct bij de KNSB afgenomen wordt. Deze kosten vallen buiten de scope van dit onderzoek.

Nadere analyses laten zien dat de contributie in gemeenten met een hoger aandeel hoogopgeleiden dan het Nederlandse gemiddelde hoger is dan in gemeenten met een lager aandeel (tabel 2.21).

Schaatssenioren betalen 76 euro in gemeenten met een hoger aandeel en 61 euro in gemeenten met een lager aandeel hoogopgeleiden dan het Nederlandse gemiddelde.

Tabel 2.21 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van schaats- en skeelerverenigingen (inclusief combiverenigingen) naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Schaatsen			Skeelers		
	Senioren (n=116)	Junioren (n=117)	Pupillen (n=118)	Senioren (n=83)	Junioren (n=83)	Pupillen (n=83)
Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner						
Tot 50 euro	64	48	43	68	53	50
50 tot 65 euro	68	59	49	52	44	42
65 tot 80 euro	73	64	58	57	48	43
80 euro of meer	60	47	42	58	50	46
Gemiddeld jaarinkomen per inwoner						
Laag (< 23.000)	65	65	65	69	58	45
Middel (23.000–25.000)	80	70	59	60	44	41
Hoog (> 25.000)	64	52	47	57	49	46
Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners						
0 tot 25 procent	78	65	58	60	46	43
25 tot 30 procent	68	55	48	59	50	48
30 procent of meer	53	45	39	54	47	41
Migratieachtergrond inwoners						
Tot 60 procent NL achtergrond	112	85	75	70	50	43
60 tot 80 procent NL achtergrond	58	51	46	49	44	43
80 tot 100 procent NL achtergrond	67	55	48	63	52	47
Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)						
0 tot 60 procent	69	50	41	79	59	44
60 tot 70 procent	68	59	52	60	51	47
70 procent of meer	80	65	50	78	57	52
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>						
Lager dan Nederlands gemiddelde	61	50	43	58	48	43
Hoger dan Nederlands gemiddelde	76	64	57	59	50	48
Gemiddelde contributie 2020/2021	68	56	50	58	49	45

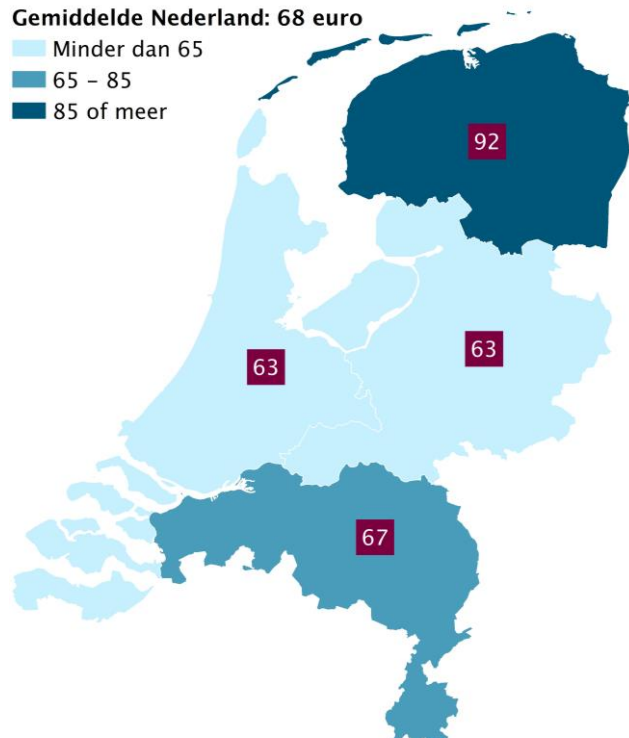
Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.17 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren (n=116), junioren (n=117) en pupillen (n=118) van schaatsverenigingen naar NUTS-1-regio in 2020/2021 (in euro's)

Senioren

Gemiddelde Nederland: 68 euro

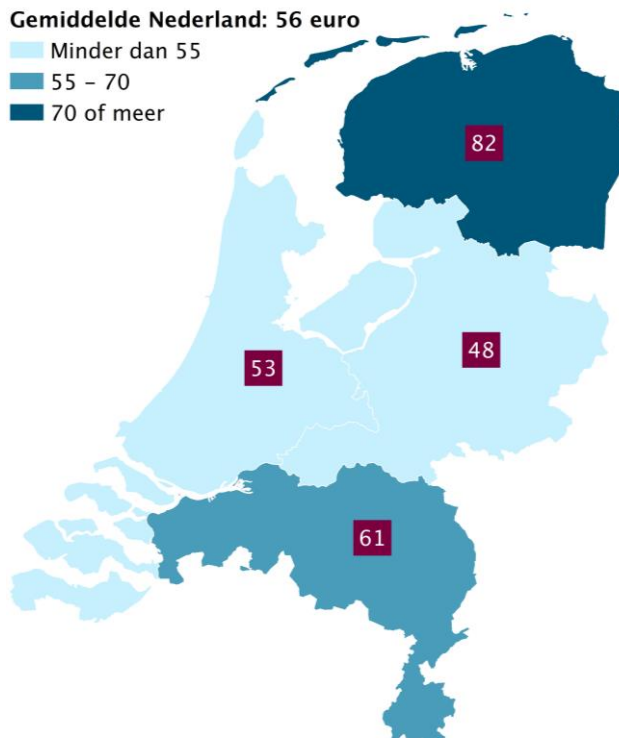
- Minder dan 65
- 65 – 85
- 85 of meer

Junioren

Gemiddelde Nederland: 56 euro

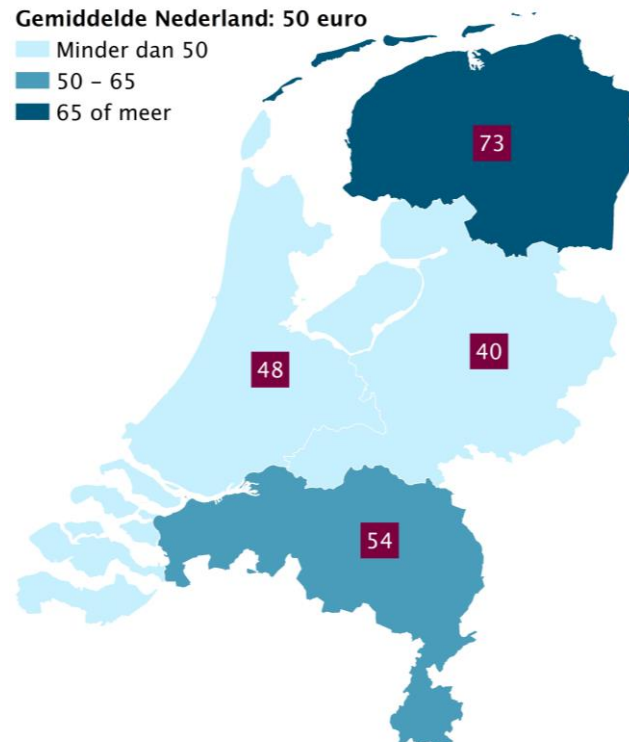
- Minder dan 55
- 55 – 70
- 70 of meer

Pupillen

Gemiddelde Nederland: 50 euro

- Minder dan 50
- 50 – 65
- 65 of meer

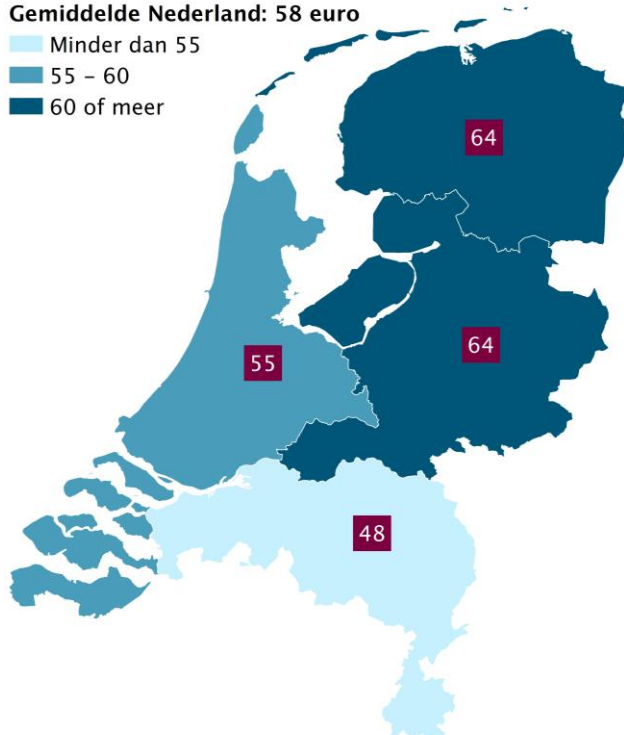
Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.18 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren (n=83), junioren (n=83) en pupillen (n=83) van skeelerverenigingen naar NUTS-1-regio in 2020/2021 (in euro's)

Senioren

Gemiddelde Nederland: 58 euro

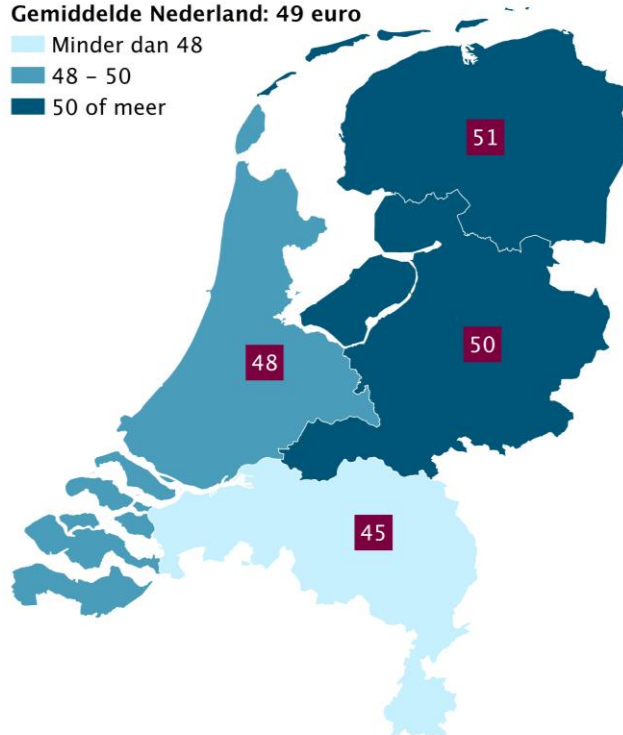
- Minder dan 55
- 55 – 60
- 60 of meer

Junioren

Gemiddelde Nederland: 49 euro

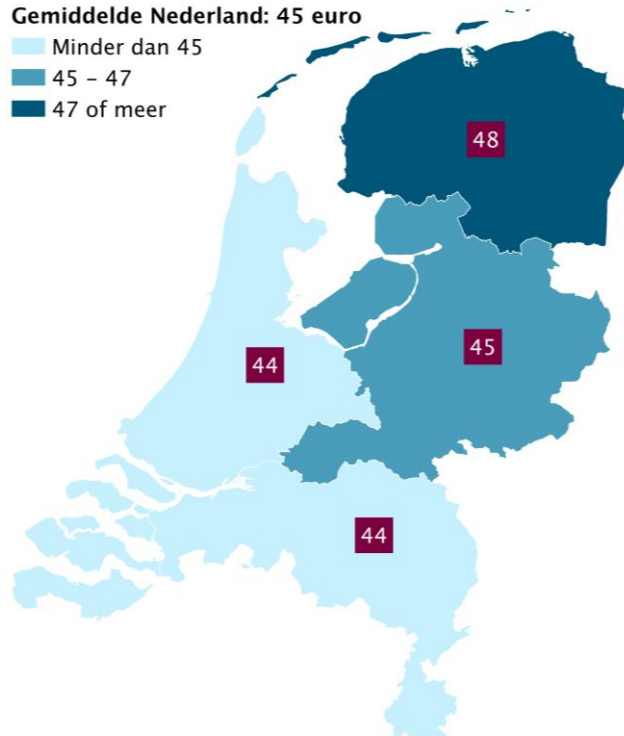
- Minder dan 48
- 48 – 50
- 50 of meer

Pupillen

Gemiddelde Nederland: 45 euro

- Minder dan 45
- 45 – 47
- 47 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.8 Tafeltennis

De Nederlandse tafeltennisbond was met 26.000 leden in 2020 de op 26 na grootste sportbond. De contributiegelden voor tafeltennis zijn voor senioren en junioren gesplitst naar competitieleden en recreanten. De contributie voor senioren die competitie spelen bedraagt gemiddeld 177 euro en voor recreanten 131 euro (tabel 2.22). Voor junioren die competitie spelen is dit gemiddeld 147 euro en voor recreanten 110 euro. Hiermee betalen competitieleden respectievelijk 46 en 37 euro meer.

De contributies nemen toe naarmate de stedelijkheid en het inwoneraantal van de gemeente waarin de vereniging ligt toenemen. Senioren die competitie spelen betalen in zeer sterk stedelijke gebieden gemiddeld 193 euro en in niet-stedelijke gebieden gemiddeld 155 euro.

Tabel 2.22 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van tafeltennisverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren competitie (n=304)	Senioren recreant (n=351)	Junioren competitie (n=226)	Junioren recreant (n=286)	Pupillen (n=86)	55- plus* (n=36)
<i>Krimp- en anticipieerregio</i>						
Krimpregio	171	118	135	95	91	115
Anticipieerregio	174	125	139	103	113	
Normaal	178	133	150	112	102	119
<i>Stedelijkheid</i>						
Zeer sterk stedelijk	193	147	176	136	144	119
Sterk stedelijk	190	139	162	123	117	126
Matig stedelijk	181	135	150	111	89	116
Weinig stedelijk	160	118	122	91	80	83
Niet-stedelijk	155	112	124	86	108	144
<i>Inwoneraantal</i>						
200.000 of meer	186	146	173	124	129	137
85.000–200.000	192	139	176	129	130	95
25.000–85.000	173	127	140	105	96	125
Minder dan 25.000	168	124	125	95	78	140
Gemiddelde contributie 2020/2021	177	131	147	110	102	119

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* De leeftijden binnen deze categorie verschillen, maar het betreft het vaakst 55-plus.

Vergeleken met het seizoen 2018/2019 is de contributie voor senioren in 2020/2021 gelijk gebleven. Voor junioren is er een stijging van 3 euro voor competitieleden en van 2 euro voor recreanten zichtbaar. Voor pupillen en 55-plussers is een stijging zichtbaar van respectievelijk 6 euro en 22 euro. Verrekend met de inflatie is bij senioren sprake van een verlaging van de contributie met 3 procent, bij competitiejunioren met 1 procent en bij recreatieve junioren met 2 procent (tabel 2.23).

Tabel 2.23 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van tafeltennisverenigingen in 2018/2019 en 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren competitie (n=304)	Senioren recreant (n=351)	Junioren competitie (n=226)	Junioren recreant (n=286)	Pupillen (n=86)	55- plus* (n=36)
Gemiddelde contributie 2020/2021	177	131	147	110	102	119
Gemiddelde contributie 2018/2019	177	131	144	108	96	97
Vershil 2020/2021 t.o.v. 2018/2019 met verrekening CPI	- 3%	- 3%	- 1%	- 2%	+ 3%	+ 16%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

* De leeftijden binnen deze categorie verschillen, maar het betreft het vaakst 55-plus.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief correleert met het aandeel inwoners met een sportlidmaatschap. Hoe hoger dit aandeel is, hoe lager de gemiddelde contributie wordt. Daarnaast is de contributie hoger in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde. Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband (tabel 2.24).

Tabel 2.24 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van tafeltennisverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

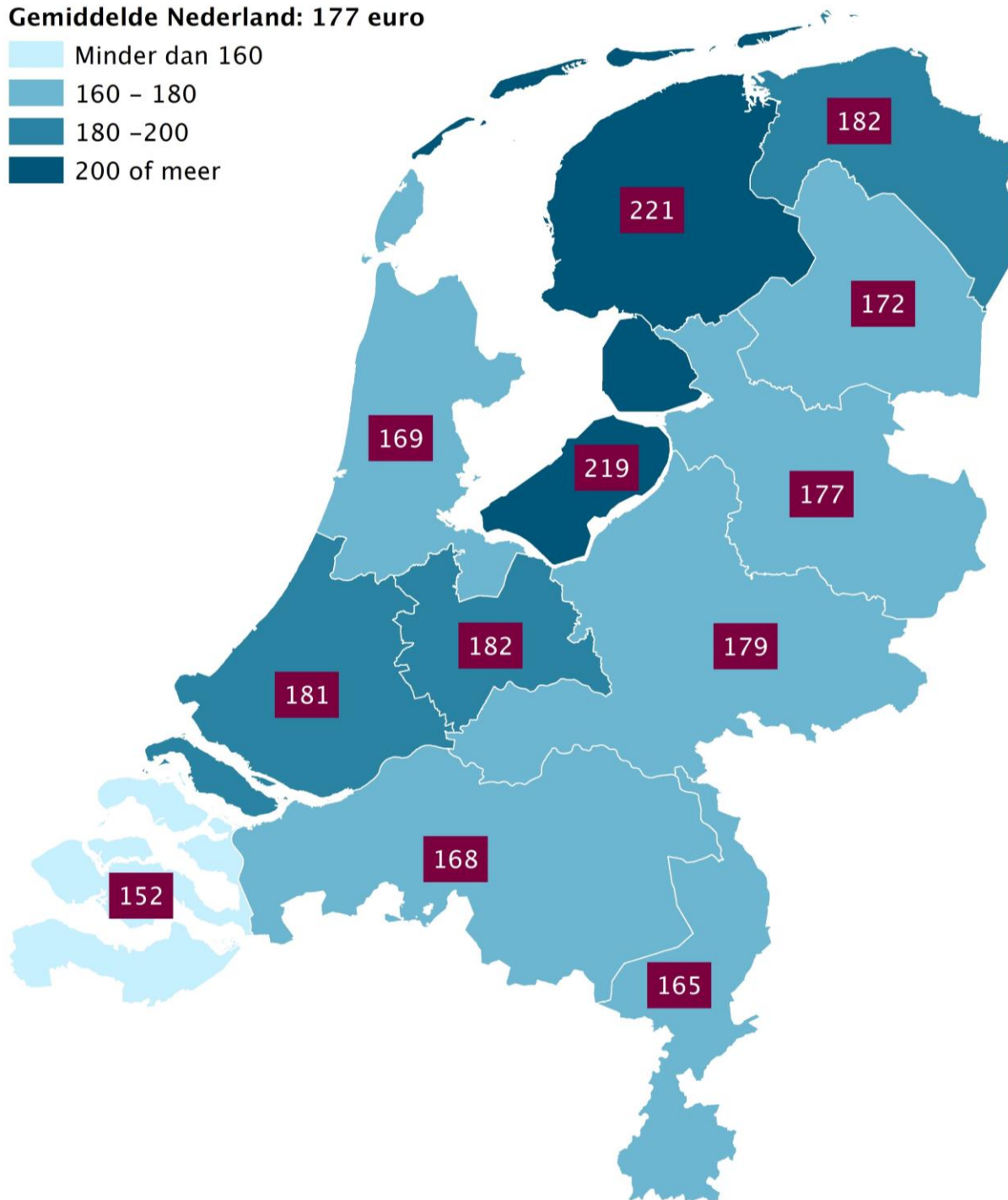
	Senioren competitie (n=304)	Senioren recreant (n=351)	Junioren competitie (n=226)	Junioren recreant (n=286)	Pupillen (n=86)	55- plus* (n=36)
Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner						
Tot 50 euro	188	134	146	108	97	117
50 tot 65 euro	175	131	147	111	105	115
65 tot 80 euro	178	131	151	109	98	128
80 euro of meer	173	132	146	118	137	129
Gemiddeld jaarinkomen per inwoner						
Laag (< 23.000)	193	141	223	106	119	
Middel (23.000-25.000)	179	134	147	110	103	116
Hoog (> 25.000)	177	130	144	110	101	120
Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners						
0 tot 25 procent	182	135	162	117	120	139
25 tot 30 procent	176	130	142	108	91	103
30 procent of meer	168	123	136	98	84	121
Migratieachtergrond inwoners						
Tot 60 procent NL achtergrond	176	141	163	129	161	140
60 tot 80 procent NL achtergrond	193	143	170	128	122	121
80 tot 100 procent NL achtergrond	170	124	134	99	87	111
Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)						
0 tot 60 procent	178	133	141	111	107	129
60 tot 70 procent	180	132	150	111	104	117
70 procent of meer	163	127	135	107	106	
Aandeel hoogopgeleiden						
Lager dan Nederlands gemiddelde	172	126	100	138	93	120
Hoger dan Nederlands gemiddelde	186	140	126	162	119	118
Gemiddelde contributie 2020/2021	177	131	147	110	102	119

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* De leeftijden binnen deze categorie verschillen, maar het betreft het vaakst 55-plus.

Kaart 2.19 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren competitie van tafeltennisverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=304)

Gemiddelde Nederland: 177 euro

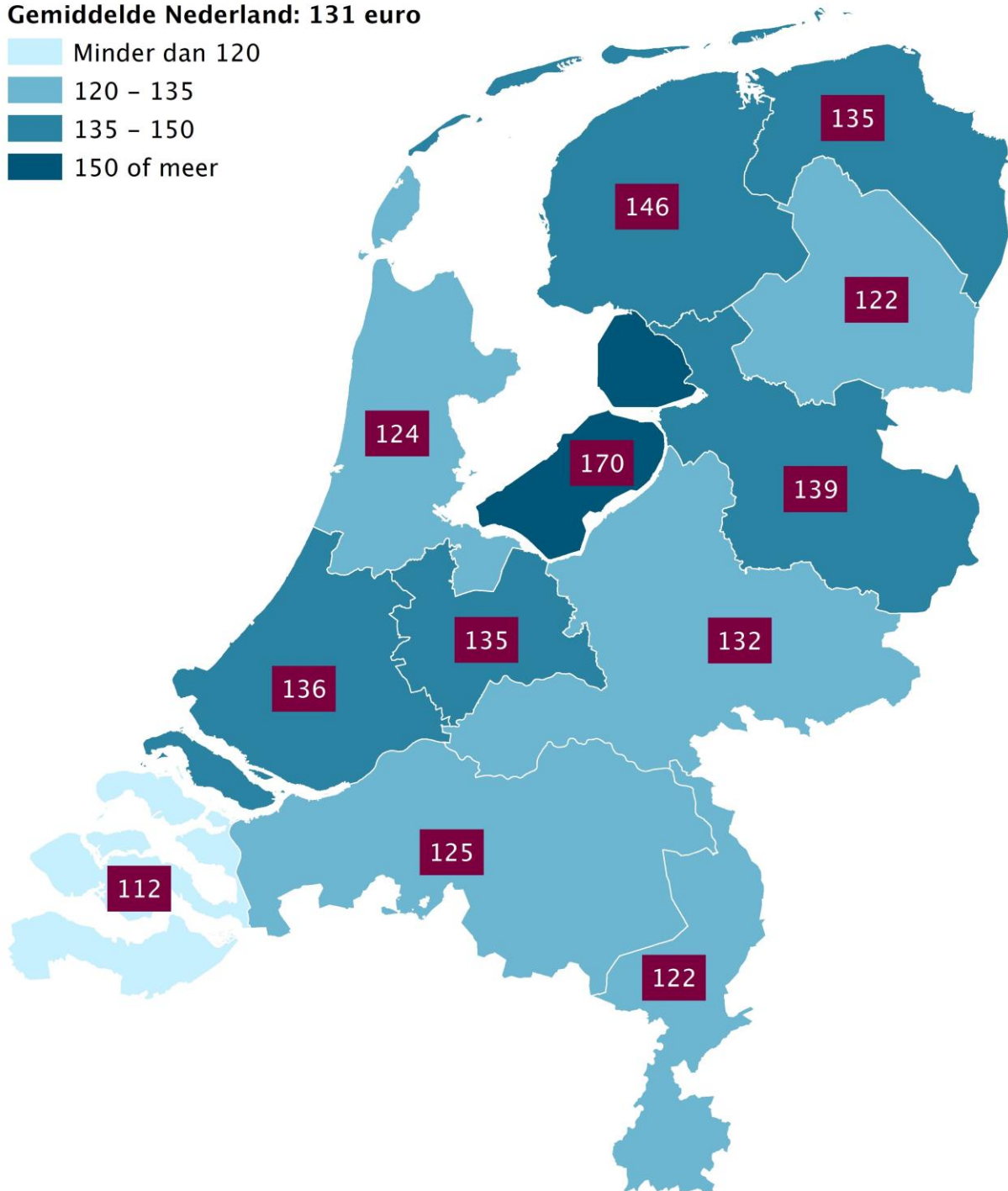

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.20 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren recreatie van tafeltennisverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=351)

Gemiddelde Nederland: 131 euro

- Minder dan 120
- 120 – 135
- 135 – 150
- 150 of meer

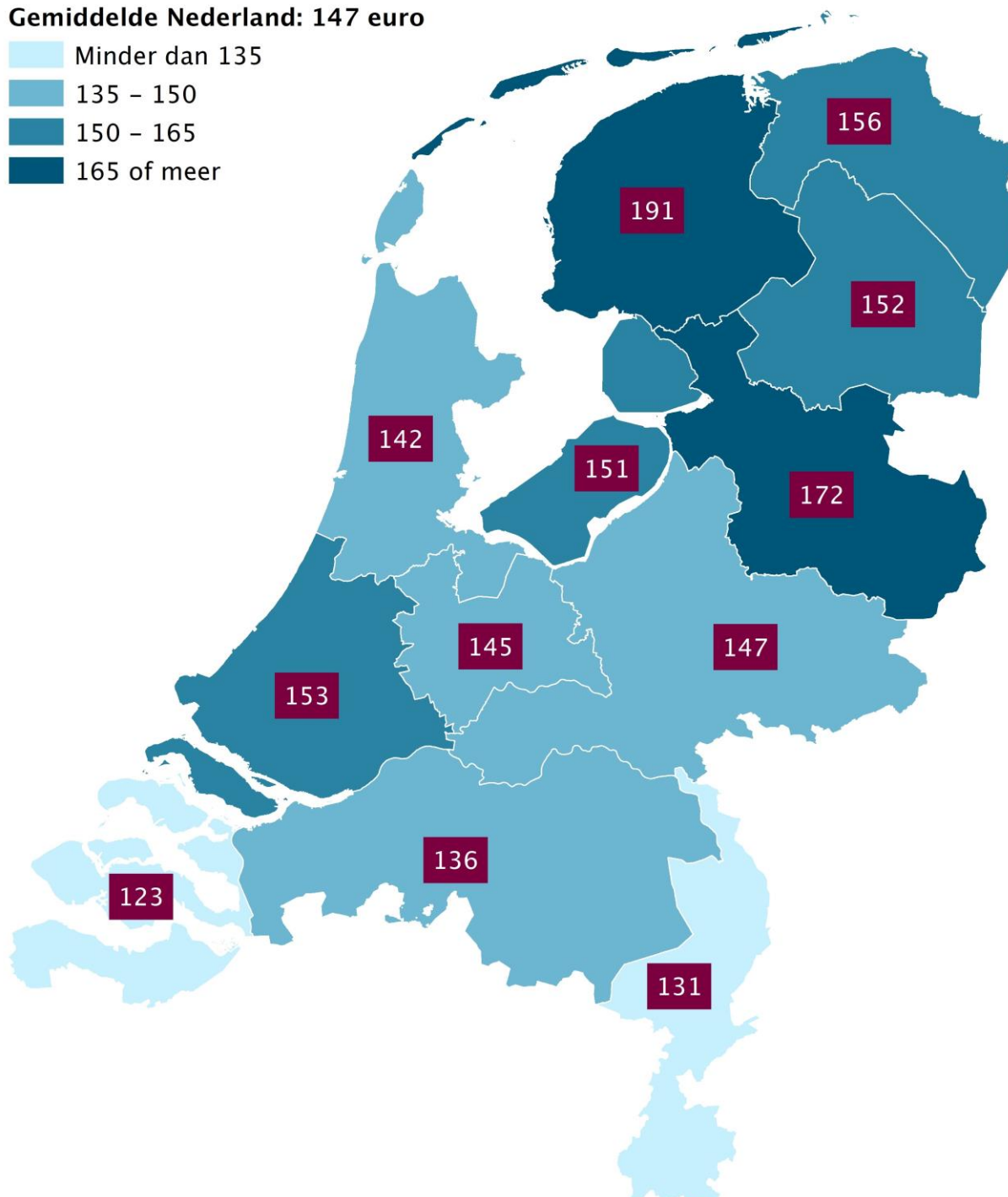

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.21 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren competitie van tafeltennisverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=226)

Gemiddelde Nederland: 147 euro

- Minder dan 135
- 135 – 150
- 150 – 165
- 165 of meer

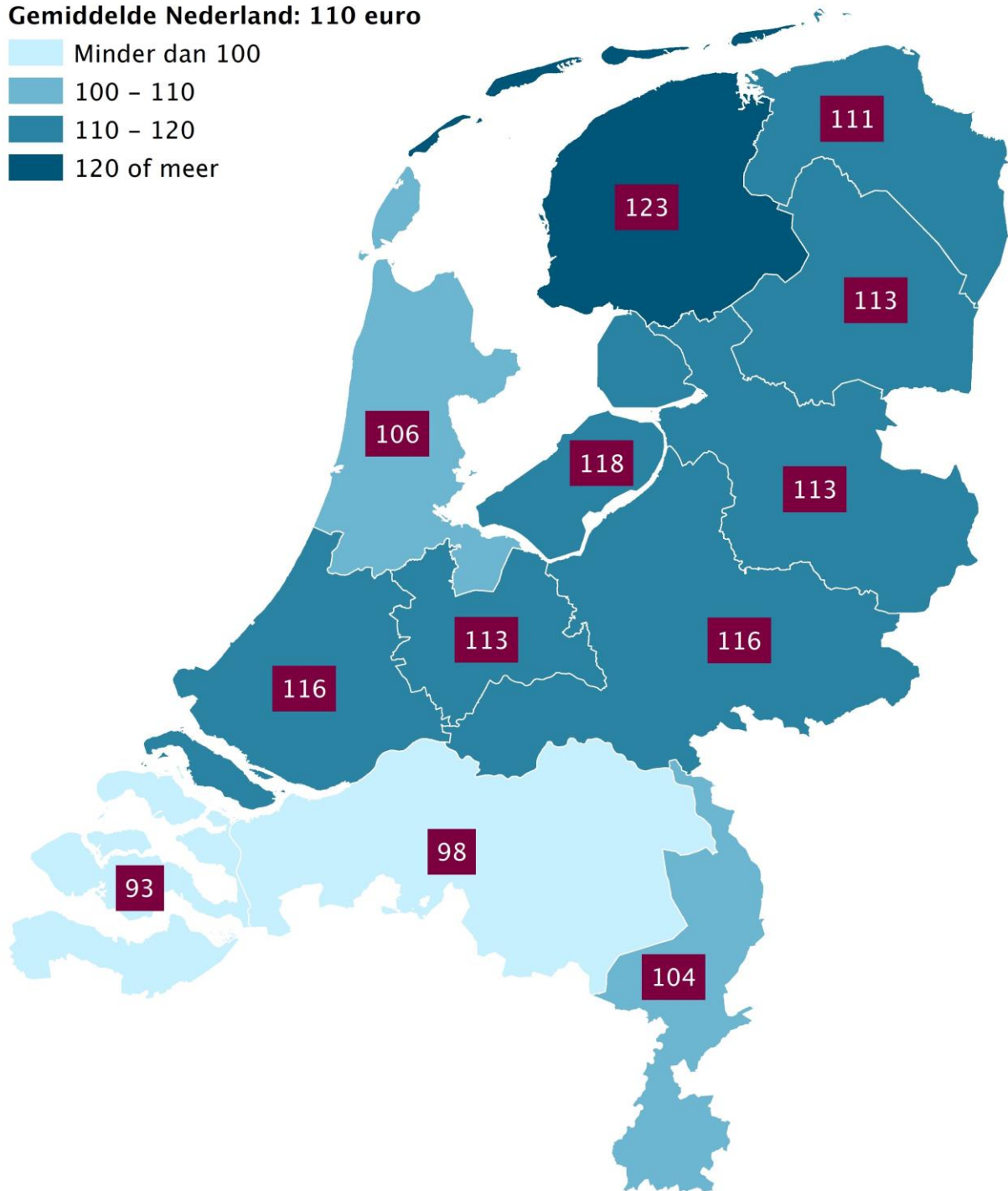

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.22 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren recreatie van tafeltennisverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=286)

Gemiddelde Nederland: 110 euro

- Minder dan 100
- 100 – 110
- 110 – 120
- 120 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.9 Toerfietsen

De Nederlandse Toerfiets Unie was met 77.000 leden in 2020 de op twaalf na grootste sportbond. De toerfietscontributies zijn verkregen via de bond. Hierdoor komen de categorienamen niet overeen. Om in lijn met de leeftijdscategorieën van de contributiemonitor te blijven, worden de hoofd- en jeugdleden uitgelicht.⁶

De contributiegelden voor hoofdleden bedragen gemiddeld 58 euro en voor jeugdleden 37 euro (tabel 2.25). De gemiddelde contributie voor hoofdleden is hoger in kleinere gemeenten.

Tabel 2.25 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor verschillende soorten leden van toerfietsverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Hoofdlid (n=194)	Gezinslid (n=124)	Dubbel lidmaatschap (n=99)	Jeugdlid (n=66)	Steunend lid (n=75)
<i>Krimp- en anticiperregio</i>					
Krimpregio	62	56	34	32	24
Anticiperregio	58	53	36	45	17
Normaal	61	53	37	42	25
<i>Stedelijkheid</i>					
Zeer sterk stedelijk	62	51	31	48	22
Sterk stedelijk	62	54	36	42	24
Matig stedelijk	64	58	45	59	24
Weinig stedelijk	59	53	38	40	26
Niet-stedelijk	55	48	30	22	13
<i>Inwoneraantal</i>					
200.000 of meer	59	49	27	37	22
85.000–200.000	61	50	40	48	29
25.000–85.000	63	53	35	43	21
Minder dan 25.000	57	55	41	34	26
Gemiddelde contributie 2020/2021	61	53	37	41	23

Bron: CBS Statline, 2020; NTFU, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

⁶ De definities van de verschillende soorten leden worden als volgt door de NTFU omschreven:

Hoofdlid: iemand die lid is van een vereniging. Het standaard lidmaatschap.

Gezinslid: wanneer meerdere NTFU-leden op hetzelfde adres wonen, kan één van de leden als Hoofdlid worden geregistreerd en de overige leden als Gezinsleden. Per adres wordt één Fietssport Magazine verzonden. Voor het gezinslidmaatschap geldt een korting op de contributie.

Dubbel lidmaatschap: sommige leden zijn lid van meerdere NTFU-verenigingen. Zij worden door één vereniging aangemeld als Hoofdlid. Bij de andere vereniging(en) krijgen zij een ander kenmerk en deze verenigingen betalen bijvoorbeeld niet nogmaals de volledige bondsafdracht aan de NTFU.

Jeugdlid: verschilt per vereniging maar is meestal t/m 17 jaar. De NTFU kent geen verschil tussen jeugd- en volwassen leden.

Steunend lid: leden die niets meer doen binnen de vereniging maar nog graag een bijdrage leveren (donateurs).

Om lid te worden van een toerfietsvereniging kan ook inschrijfgeld gevraagd worden. De prijs voor eenmalig inschrijfgeld is gemiddeld 58 euro (n=31).

Nadere analyses laten geen duidelijke trend of duidelijk patroon zien bij de toerfietscontributies (tabel 2.26).

Tabel 2.26 Gemiddelde contributie voor verschillende soorten leden van toerfietsverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Hoofdlid (n=194)	Gezinslid (n=124)	Dubbel lidmaatschap (n=99)	Jeugdlid (n=66)	Steunend lid (n=75)
Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner					
Tot 50 euro	57	50	34	30	20
50 tot 65 euro	64	58	37	48	25
65 tot 80 euro	60	51	40	46	18
80 euro of meer	60	54	36	35	27
Gemiddeld jaarinkomen per inwoner					
Laag (< 23.000)	54	55	27	50	32
Middel (23.000–25.000)	57	50	33	43	22
Hoog (> 25.000)	62	54	39	40	23
Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners					
0 tot 25 procent	62	55	35	41	25
25 tot 30 procent	59	52	37	37	22
30 procent of meer	60	50	33	35	27
Migratieachtergrond inwoners					
Tot 60 procent NL achtergrond	64	60	35	44	21
60 tot 80 procent NL achtergrond	58	49	31	47	20
80 tot 100 procent NL achtergrond	60	53	38	39	24
Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)					
0 tot 60 procent	54	47	30	29	20
60 tot 70 procent	60	54	37	42	22
70 procent of meer	57	49	23	44	8
Aandeel hoogopgeleiden					
Lager dan Nederlands gemiddelde	61	54	37	40	23
Hoger dan Nederlands gemiddelde	60	52	36	47	25
Gemiddelde contributie 2020/2021	61	53	37	41	23

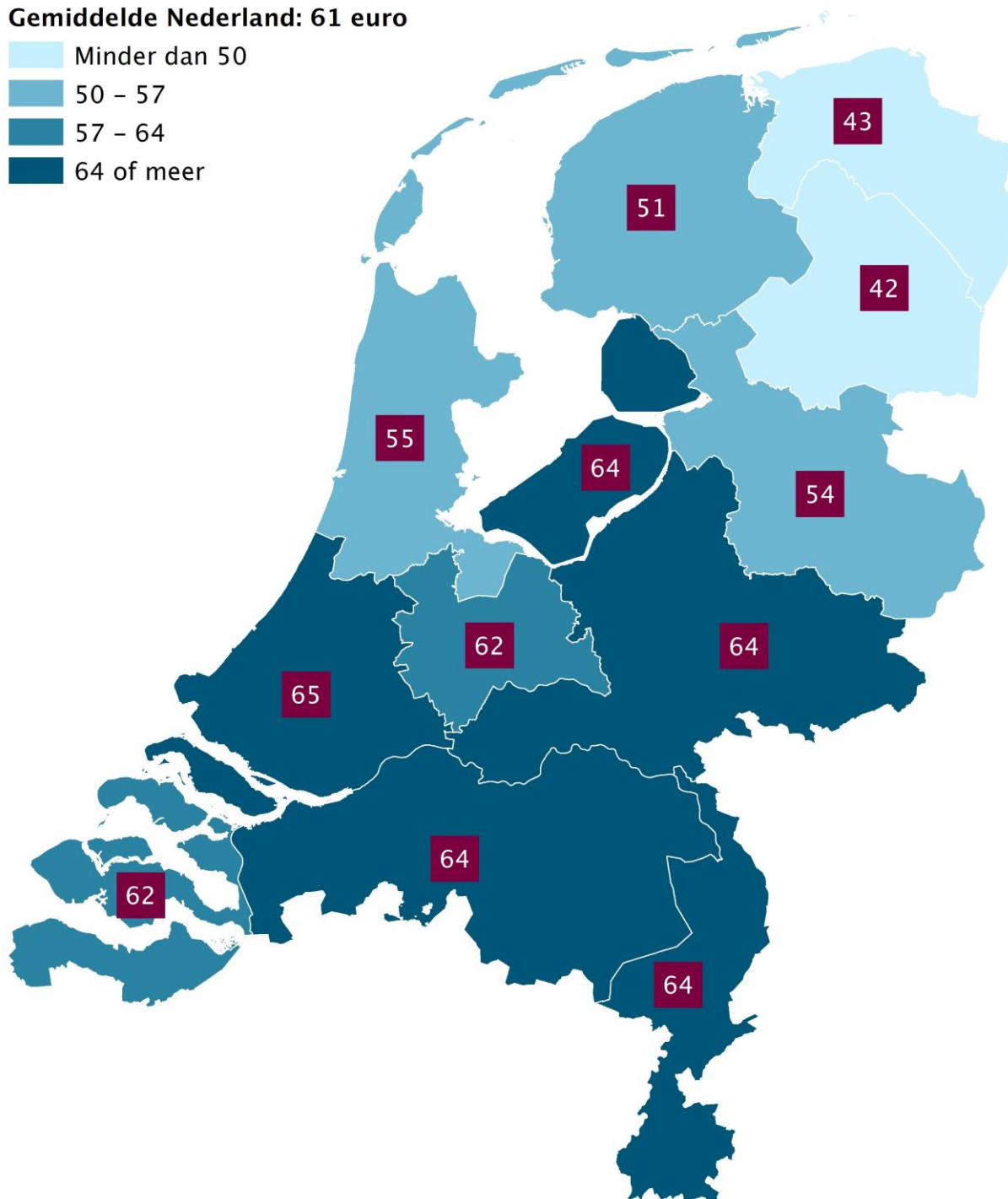
Bron: CBS Statline, 2020; NTFU, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Voor de kaarten is gekozen om alleen de hoofdleiden (vergelijkbaar met senioren; naar provincie) en jeugdleiden (naar NUTS-1-regio) weer te geven. Deze komen het beste overeen met de in kaart gebrachte leeftijdscategorieën van de andere sporten.

Kaart 2.23 Gemiddelde contributie voor hoofdleden van toerfietsverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=194)

Gemiddelde Nederland: 61 euro

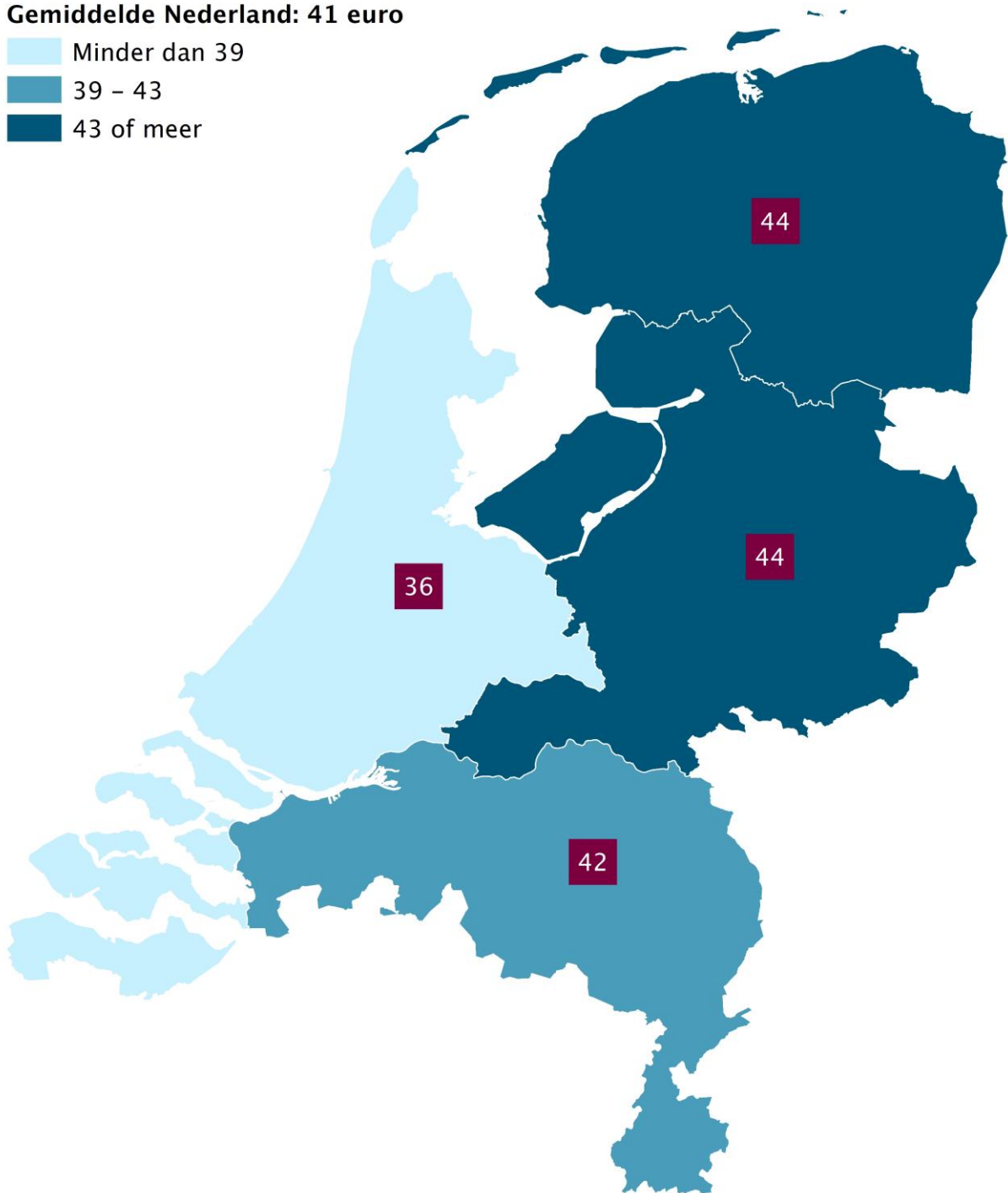
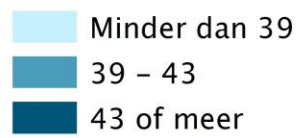
- Minder dan 50
- 50 – 57
- 57 – 64
- 64 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.24 Gemiddelde contributie voor jeugdleden van toerfietsverenigingen naar NUTS-1-regio in 2020/2021 (in euro's, n=66)

Gemiddelde Nederland: 41 euro

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.10 Voetbal

De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond was met 1.178.000 leden in 2020 de grootste sportbond. De contributiegelden voor senioren bedragen gemiddeld 200 euro, voor junioren 149 euro en voor pupillen 121 euro (tabel 2.27).

De gemiddelde contributie van voetbalverenigingen die in krimp- of anticipeerregio's liggen (respectievelijk 179 en 173 euro voor senioren), is lager dan in regio's waarin een normale bevolkingsontwikkeling is of wordt verwacht (209 euro voor senioren). Dit beeld is er ook voor junioren en pupillen.

Naarmate de stedelijkheid en het inwoneraantal van de gemeente toenemen, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 241 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 175 euro.

Tabel 2.27 Gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen van voetbalverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren (n=987)	Junioren (n=981)	Pupillen (n=964)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>			
Krimpregio	179	130	108
Anticipeerregio	173	128	103
Normaal	209	157	127
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	241	191	154
Sterk stedelijk	227	176	146
Matig stedelijk	206	153	125
Weinig stedelijk	183	133	107
Niet-stedelijk	175	123	99
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	238	191	156
85.000–200.000	217	167	136
25.000–85.000	196	144	117
Minder dan 25.000	182	133	106
Gemiddelde contributie 2020/2021	200	149	121

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Vergeleken met het seizoen 2016/2017 is de contributie voor senioren in 2020/2021 gemiddeld met 3 euro gestegen. Voor junioren is deze met 1 euro gedaald. Voor pupillen is een stijging zichtbaar (5 euro) in vergelijking met 2018/2019. Verrekend met de inflatie is bij senioren sprake van een verlaging van de contributie met 3 procent en bij junioren met 6 procent (tabel 2.28). Een mogelijke verklaring is dat het aantal waarnemingen ten opzichte van 2016/2017 is verdubbeld in de huidige meting (2020/2021).

Tabel 2.28 Vergelijking gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen van voetbalverenigingen in de seizoenen 2016/2017 t/m 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2020/2021	200	149	121
Gemiddelde contributie 2019/2020	199	148	121
Gemiddelde contributie 2018/2019	207	158	129
Gemiddelde contributie 2017/2018	189	141	116
Gemiddelde contributie 2016/2017	197	150	Niet gemeten
Verschil 2020/2021 t.o.v. 2016/2017 met verrekening CPI	- 3%	- 6%	-

Bron: : Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2017/2018, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2019/2020, Mulier Instituut/HAN/Fontys; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief correleert met de migratieachtergrond van de inwoners van de gemeente waar de voetbalvereniging is gevestigd. Hoe hoger het percentage Nederlandse inwoners, hoe lager de contributie. Daarnaast is de gemiddelde contributie hoger in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde. Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband (tabel 2.29).

Tabel 2.29 Gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen van voetbalverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

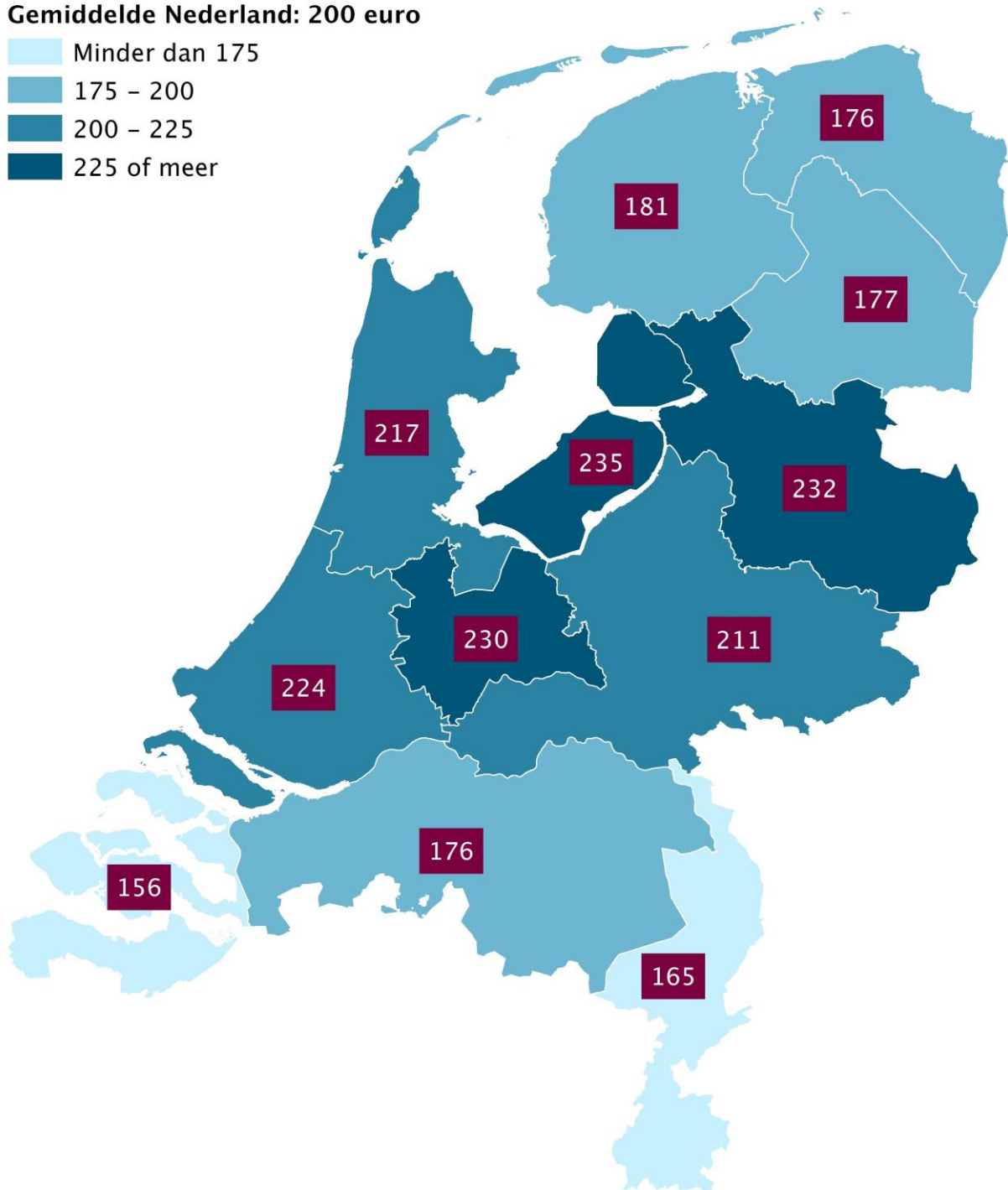
	Senioren (n=987)	Junioren (n=981)	Pupillen (n=964)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>			
Tot 50 euro	197	148	119
50 tot 65 euro	201	151	123
65 tot 80 euro	201	150	123
80 euro of meer	205	153	124
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)	220	164	134
Middel (23.000–25.000)	190	136	110
Hoog (> 25.000)	202	152	124
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	207	162	134
25 tot 30 procent	197	145	119
30 procent of meer	200	143	114
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	251	200	167
60 tot 80 procent NL achtergrond	219	172	141
80 tot 100 procent NL achtergrond	190	138	112
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	199	151	128
60 tot 70 procent	202	150	122
70 procent of meer	205	163	128
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	191	140	114
Hoger dan Nederlands gemiddelde	225	175	141
Gemiddelde contributie 2020/2021	200	149	121

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.25 Gemiddelde contributie voor senioren van voetbalverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=987)

Gemiddelde Nederland: 200 euro

- Minder dan 175
- 175 – 200
- 200 – 225
- 225 of meer

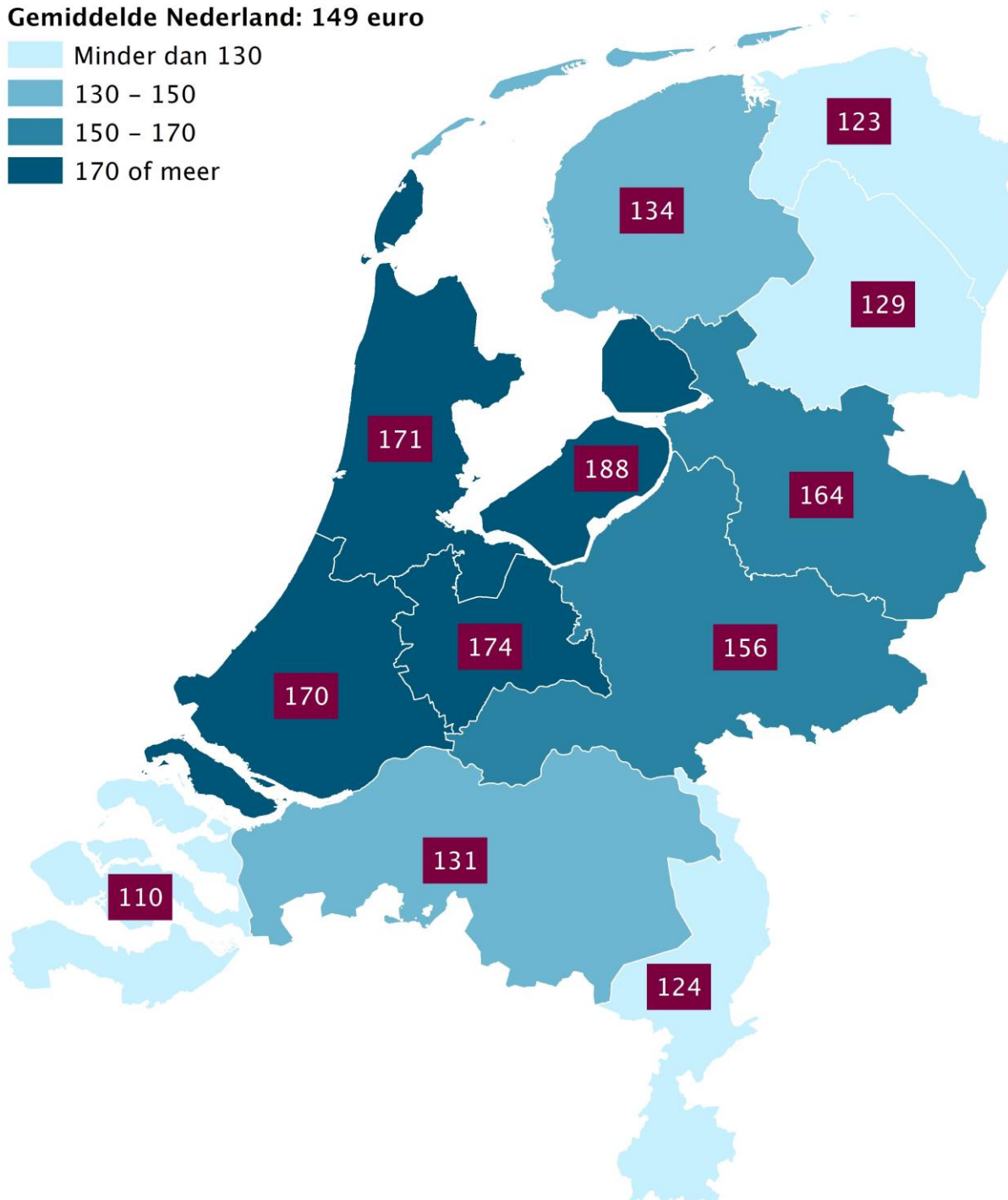

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.26 Gemiddelde contributie voor junioren van voetbalverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=981)

Gemiddelde Nederland: 149 euro

- Minder dan 130
- 130 – 150
- 150 – 170
- 170 of meer

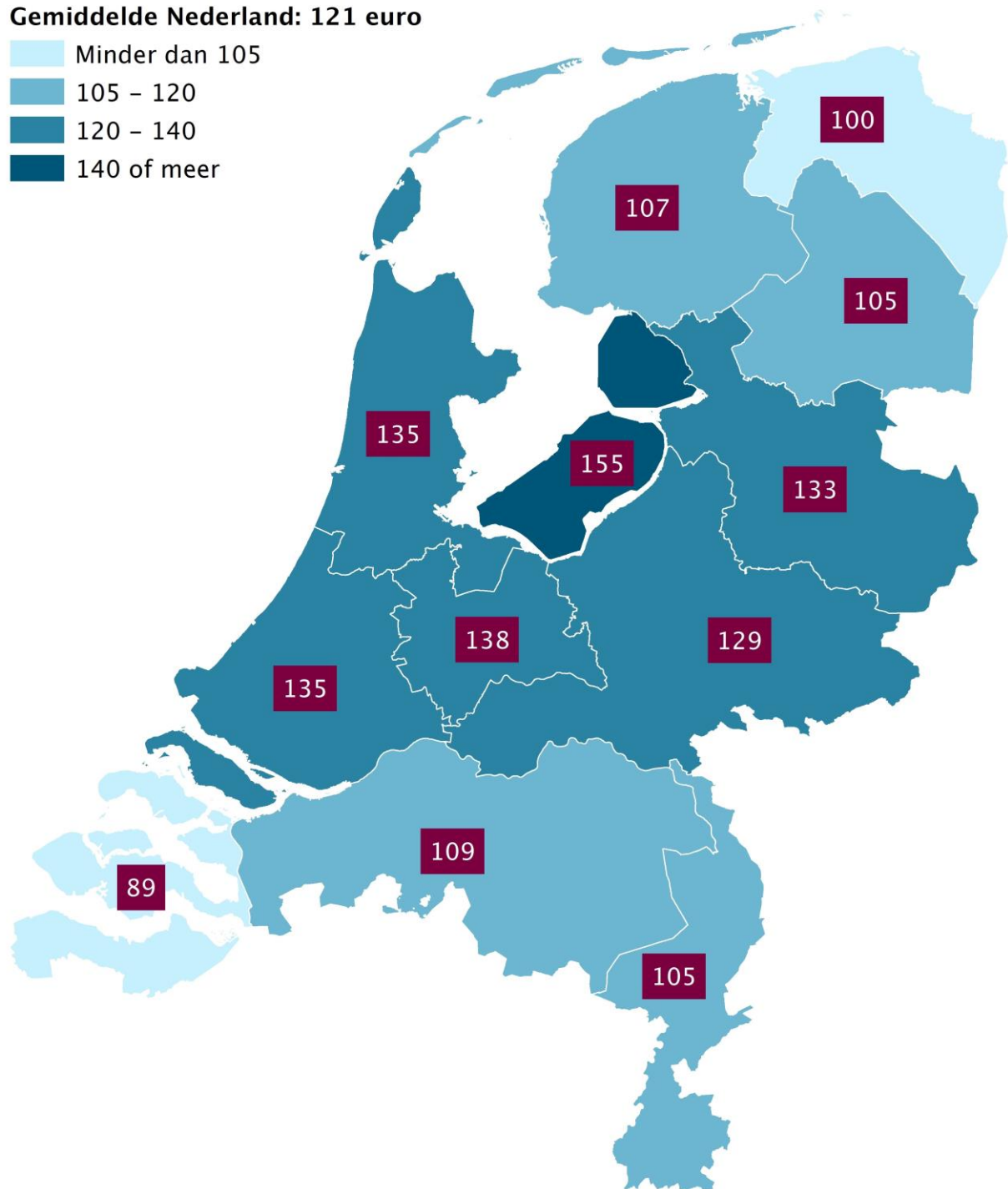

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.27 Gemiddelde contributie voor pupillen van voetbalverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=964)

Gemiddelde Nederland: 121 euro

- Minder dan 105
- 105 – 120
- 120 – 140
- 140 of meer

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.11 Wandelen

De Koninklijke Wandel Bond Nederland was met 75.000 leden in 2020 de op dertien na grootste sportbond. Wandelverenigingen hanteren een andere leeftijdsindeling. Daarom maken we binnen de categorie 'senioren' een uitsplitsing in leeftijd naar 65-plussers en 18-65-jarigen.

De contributiegelden voor 65-plussers bedragen gemiddeld 48 euro en voor 18-65-jarigen 49 euro (tabel 2.30). Naarmate de stedelijkheid van de gemeente toeneemt, stijgt ook de gemiddelde contributie. 65-plussers betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 64 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 39 euro.

Tabel 2.30 Gemiddelde contributie voor senioren (65+ en 18-65 jaar) van wandelverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren 65+ (n=142)	Senioren 18-65 jaar (n=160)
<i>Krimp- en anticipatie regio</i>		
Krimpregio	45	49
Anticipatie regio	33	34
Normaal	48	48
<i>Stedelijkheid</i>	64	50
Zeer sterk stedelijk	53	54
Sterk stedelijk	46	46
Matig stedelijk	42	45
Weinig stedelijk	39	40
Niet-stedelijk		
<i>Inwoneraantal</i>		
200.000 of meer	89	47
85.000-200.000	48	47
25.000-85.000	45	49
Minder dan 25.000	45	44
Gemiddelde contributie 2020/2021	46	47

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief correleert met de migratieachtergrond van de inwoners van de gemeente waar de wandelverenigingen is gevestigd. Hoe hoger het percentage Nederlandse inwoners, hoe lager de contributie wordt. Daarnaast is de gemiddelde contributie lager in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde. Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband (tabel 2.31).

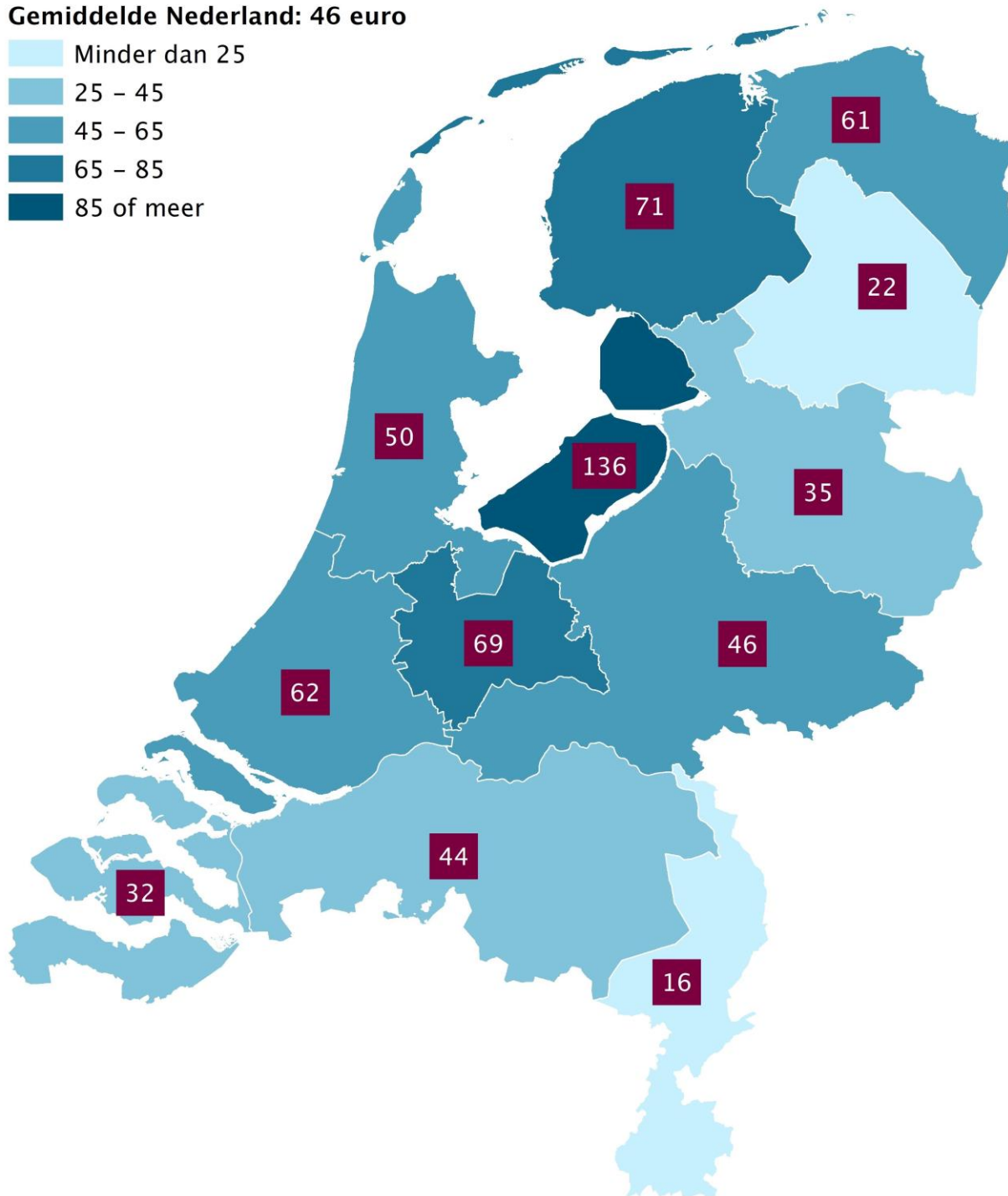
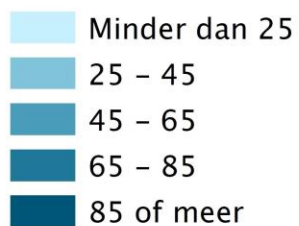
Tabel 2.31 Gemiddelde contributie voor senioren (65+ en 18–65 jaar) van wandelverenigingen naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Senioren 65+ (n=142)	Senioren 18–65 jaar (n=160)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>		
Tot 50 euro	53	51
50 tot 65 euro	36	42
65 tot 80 euro	57	59
80 euro of meer	37	35
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>		
Laag (< 23.000)	37	37
Middel (23.000–25.000)	56	57
Hoog (> 25.000)	44	46
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>		
0 tot 25 procent	47	48
25 tot 30 procent	50	52
30 procent of meer	38	38
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>		
Tot 60 procent NL achtergrond	89	47
60 tot 80 procent NL achtergrond	52	55
80 tot 100 procent NL achtergrond	45	47
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>		
0 tot 60 procent	64	60
60 tot 70 procent	42	45
70 procent of meer	61	50
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>		
Lager dan Nederlands gemiddelde	48	50
Hoger dan Nederlands gemiddelde	41	39
Gemiddelde contributie 2020/2021	46	47

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.28 Gemiddelde contributie voor senioren 65+ van wandelverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=142)

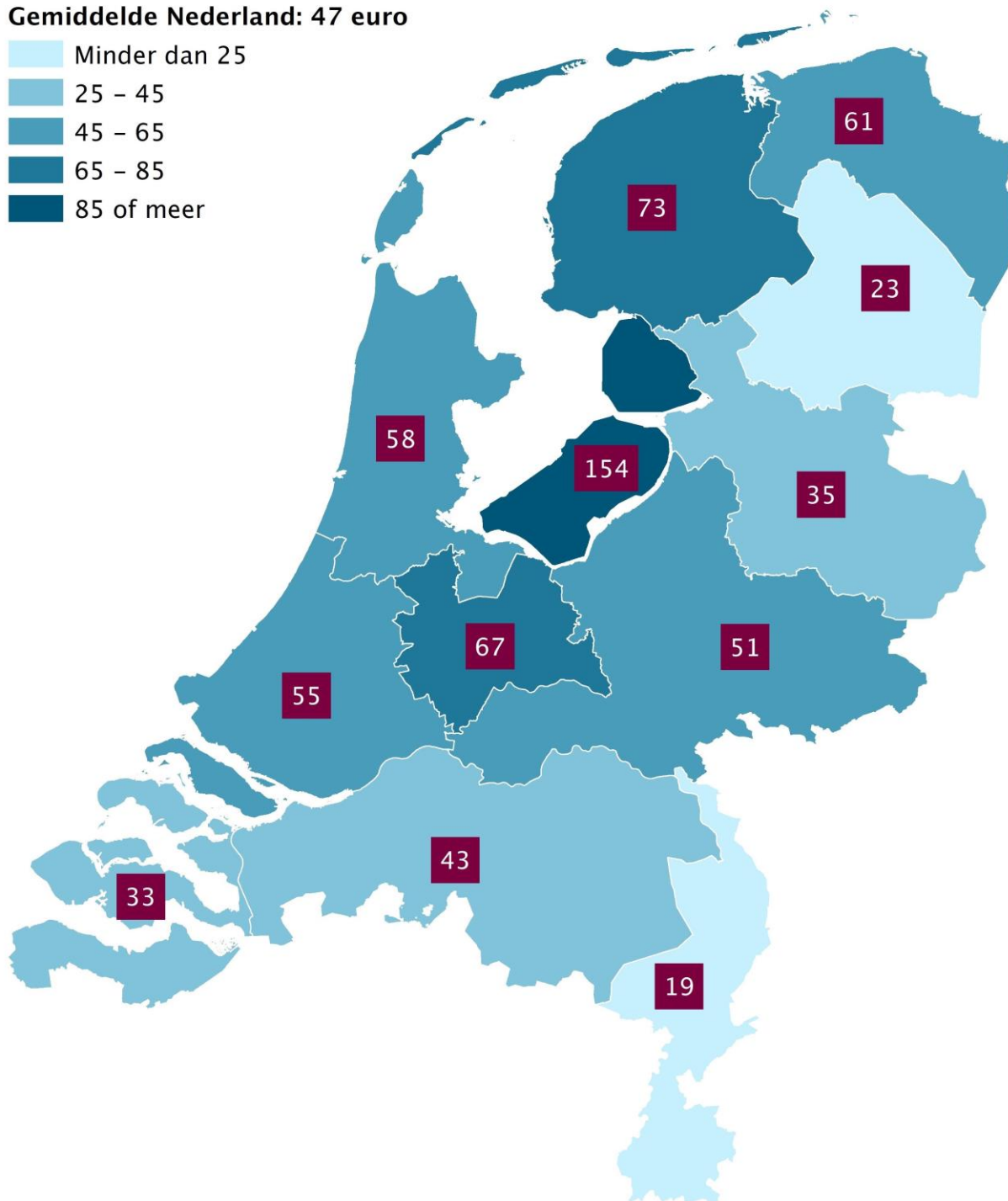
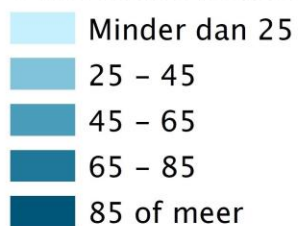
Gemiddelde Nederland: 46 euro

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.29 Gemiddelde contributie voor senioren 18-65 jaar van wandelverenigingen naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=160)

Gemiddelde Nederland: 47 euro

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.12 Conclusie

In vergelijking met 2016/2017 zijn de gemiddelde contributies van hockeyverenigingen toegenomen (stijging van 4 of 5%). Ook bij handbalverenigingen is dit terug te zien (op de pupillen na: die volgen de inflatiestijging). Golfcontributies zijn - op die voor senioren/volwassenen na - ook gestegen. Met verrekening van het CPI blijkt dit niet bij alle sporten het geval te zijn. De gemiddelde contributies van atletiek-, handboogschiet- en voetbalverenigingen zijn gedaald. Bij atletiek gaat het om een daling tussen de 14 en 26 procent, bij handboogschieten tussen de 1 en 7 procent en bij voetbal tussen de 3 en 10 procent. Opvallend zijn de grote dalingen voor senioren (-26%) en junioren (-23%) bij atletiek. De contributies voor junioren en senioren bij tafeltennisverenigingen zijn met verrekening van het CPI gedaald, terwijl die voor de pupillen en 55-plus juist gestegen zijn.

De gemiddelde contributie neemt vaak toe naarmate het inwoneraantal van de gemeente waar de vereniging is gevestigd stijgt, de stedelijkheid toeneemt en het een normale regio is (geen krimp- of anticipeerregio). Verder is de gemiddelde contributie vaak hoger in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde. De gemiddelde contributie is vaak lager in gemeenten waar het aandeel verenigingsleden hoger is.

3. Bondsafdrachten

In dit hoofdstuk wordt inzichtelijk gemaakt wat de bondsafdrachten zijn voor alle sportbonden die bij NOC*NSF zijn aangesloten.

Sportverenigingen die zijn aangesloten bij een sportbond moeten voor (spelende) leden bondsafdrachten betalen. Dit zijn kosten die bij verenigingen in rekening worden gebracht zodat de sportbond de aangesloten sporters en verenigingen kan bedienen. Als uitgangspunt zijn waar mogelijk de 'kale' bondsafdrachten opgezocht (zonder extra's zoals aparte wedstrijdlicenties). Als er geen 'kale' bondsafdracht is, wordt het bedrag zoals (op de bondswebsite) is vermeld overgenomen (inclusief mogelijke extra's, zoals bij sommige sportbonden de deelname aan bondsactiviteiten (competities), verzekeringen en/of wedstrijdgelde inbegrepen zijn).

De gemiddelde bondsafdracht voor senioren bedraagt 31 euro. Voor junioren is deze 20 euro en voor pupillen 17 euro (tabel 3.1). De sportbond voor oosterse gevechtssporten en klootschieten heeft voor senioren de laagste bondsafdracht (5 euro), gevolgd door wielrennen (7 euro). Basketbalverenigingen moeten voor senioren de hoogste bondsafdracht betalen, namelijk 74,92 euro. In vergelijking met 2018/2019 is de gemiddelde bondsafdracht voor senioren, verrekend met het CPI, met 6 procent gestegen. Voor junioren en pupillen gaat het respectievelijk om een stijging van 2 en 6 procent. De volledige lijst met bondsafdrachten is in bijlage 6 te vinden.

Tabel 3.1 Top vijf sportbonden met laagste en hoogste bondsafdrachten en gemiddelde bondsafdracht van alle sportbonden in 2020/2021 voor senioren, junioren en pupillen en vergelijking met 2018/2019 (in euro's en procenten, exclusief individuele lidmaatschappen, o.b.v. seniorenafdracht)

Sport	Senioren	Junioren	Pupillen
Hoogste bondsafdracht per lid			
Basketbal	74,92	56,51	38,03
Rugby	69,00	30,00	19,00
Honk- & softbal	65,50	28,70	17,10
Schermen	60,75	30,50	
Krachtsport	60,00		
Laagste bondsafdracht per lid			
Aangepast sporten	9,95		
Schaatsen (vanaf 2010 ook skaten)	8,90	6,25	6,25
Wielrennen	7,00	7,00	7,00
Klootschieten	5,00	5,00	5,00
Oosterse gevechtssporten	5,00	5,00	5,00
Gemiddelde bondsafdracht alle sportbonden 2020/2021	31,07 (n=55)	20,27 (n=51)	17,08 (n=44)
Gemiddelde bondsafdracht alle sportbonden 2019/2020	29,07 (n=63)	19,27 (n=58)	15,37 (n=49)
Gemiddelde bondsafdracht alle sportbonden 2018/2019	28,41 (n=62)	19,25 (n=49)	15,52 (n=25)
Vershil 2020/2021 t.o.v. 2018/2019 met verrekening CPI	+ 6%	+ 2%	+ 6%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2019/2020, Mulier Instituut/HAN/Fontys; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Bij sommige sportbonden moeten verenigingen naast bondsafdrachten ook wedstrijdgeden afdragen. Deze wedstrijdgeden zijn voor een team om deel te nemen aan de bondscompetities. Daarnaast verschilt het per sportbond of en hoeveel scheidsrechters ingehuurd moeten worden, hoeveel boetes uitgedeeld worden en wat de hoogte hiervan is (bijvoorbeeld voor het niet komen opdagen bij een wedstrijd). Daarnaast hebben verschillende sportbonden plastic pasjes die uitgegeven worden, mogelijk tegen extra kosten.

Opvallend is dat niet alle sportbonden bondsafdrachten voor junioren en pupillen vermelden. Het is mogelijk dat zij geen bondsafdracht hoeven te betalen of dat de afdracht niet leeftijdsgebonden is. Over het algemeen is te zien dat sporten in teamverband (zowel binnen als buiten) en met specifieke accommodaties een hogere bondsafdracht hanteren dan sporten waar geen accommodatie voor nodig is.

Sportbonden hebben meerdere inkomstenbronnen: contributies (bondsafdrachten), verkoop van producten en diensten, subsidies, sponsoring, schenkingen en legaten en overige inkomsten. Een verdere verdieping naar de contributie-inkomsten bij sportbonden is dit jaar niet mogelijk gebleken, doordat NOC*NSF geen recente cijfers hierover heeft.⁷

⁷ Zie de [contributiemonitor over 2019/2020](#) (Davids et al., 2020) voor de meest recente cijfers over de contributie-inkomsten bij sportbonden over 2018.

4. Conclusie

Kernuitkomsten

Van de seniorleden van atletiek-, handbal-, handboogschiet-, hockey-, skeeler-, schaats- en voetbalverenigingen betalen die van hockeyverenigingen de hoogste contributie (gemiddeld 306 euro per jaar), gevolgd door handbal -en voetbalverenigingen (respectievelijk gemiddeld 259 euro en 200 euro). De gemiddelde contributie voor senioren bij skeelerverenigingen (58 euro per jaar) en schaatsverenigingen (68 euro per jaar) is relatief laag.

Er drie takken van sport waar (bij de meeste verenigingen) niet de indeling senioren-junioren-pupillen wordt toegepast: golf, toerfietsen en wandelen. Daarom kunnen die contributies niet goed worden vergeleken met die van verenigingen in andere sporttakken. De contributie voor senioren/volwassenen bij golf bedraagt gemiddeld 912 euro. Hoofdleden van de NTFU leggen gemiddeld 58 euro voor een lidmaatschap neer. De gemiddelde contributie van de Koninklijke Wandel Bond Nederland voor 18-65-jarigen bedraagt 49 euro.

Bij de sportverenigingen neemt de gemiddelde contributie vaak toe naarmate het inwoneraantal van een gemeente stijgt. Verder is de gemiddelde contributie vaak hoger in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden relatief hoog is. De gemiddelde contributie is vaak lager in gemeenten waar het aandeel verenigingsleden hoger is. Wanneer naar de regio-indeling wordt gekeken, valt op dat de gemiddelde contributie het hoogst is in West-Nederland.

Bondsafdrachten

De gemiddelde bondsafdracht per lid van alle bij NOC*NSF aangesloten sportbonden voor senioren bedraagt 31,07 euro. Voor junioren is deze 20,27 euro en voor pupillen 17,08 euro. Met correctie voor de inflatie blijkt dat de gemiddelde bondsafdracht voor senioren in 2020/2021 ten opzichte van 2018/2019 met 6 procent gestegen is. Voor de junioren en pupillen gaat het om een stijging van respectievelijk 2 en 6 procent.

Gevolgen corona?

Voor deze monitor zijn data verzameld in de periode dat het coronavirus in Nederland rondwaarde en beleidsmaatregelen in de sport werden doorgevoerd. Voor vijf sporttakken zijn de resultaten van het seizoen 2020/2021 (tijdens corona) vergeleken met het seizoen 2016/2017 (vóór corona): atletiek, handbal, handboogschieten, hockey en voetbal. De gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren en junioren is voor twee van die sporttakken gestegen (handbal en hockey) en voor drie sporten gedaald (voetbal, handboogschieten en atletiek; zie tabel 4.1).

Het geïsoleerde effect van de maatregelen tegen het coronavirus op de ontwikkeling van de gemiddelde contributies in deze takken van sport is op basis van de verzamelde gegevens niet goed vast te stellen. Dat komt doordat de contributies die in deze rapportage zijn geschetst niet kunnen worden vergeleken met een scenario zonder het coronavirus. Met aanvullend (kwalitatief) onderzoek kan meer inzicht worden verkregen in de invloed van de coronamaatregelen op de ontwikkeling van de contributies.

Wel leert onderzoek van Hoeijmakers en Van Kalmthout (2020) dat 18 procent van alle sportverenigingen in het voorjaar van 2020 overwoog om (een deel van) de contributie terug te storten of niet te innen. Twee derde van de verenigingen (65%) verwachtte dat hun leden bereid waren de contributie te blijven betalen. Een jaar later, in het voorjaar van 2021, had een klein gedeelte van de sportverenigingen het voornemen om (een deel van) de contributie terug te storten (7%) of een paar maanden geen contributie te innen (13%) (Hoeijmakers et al., 2021). Een kwart van de verenigingen (24%) had leden korting gegeven op hun contributie. Eén op de drie verenigingen (35%) is leden niet financieel tegemoet gekomen.

Het is ook interessant inzicht te krijgen in de mate waarin incasso's van verenigingscontributies aan hun leden tijdens de coronacrisis door leden zijn teruggevorderd (gestorneerd) en hoe dat aandeel zich verhoudt tot het aandeel in dezelfde periode zonder de impact van de coronamaatregelen. Leden van sportverenigingen kunnen incasso's terugvorderen omdat de sportvereniging als gevolg van de overheidsmaatregelen niet toegankelijk was. Deze terugvorderingen kunnen er wel toe leiden dat zij niet meer mogen komen sporten bij hun vereniging. Anderzijds kunnen leden de bijdrage wel gewoon betalen, bijvoorbeeld als blijk van verbondenheid met de vereniging. Hiervoor zijn data van ClubCollect gebruikt die betrekking hebben op hockey-, voetbal- en tennisverenigingen.⁸ De resultaten leren dat het aandeel terugvorderingen van leden van sportverenigingen in de drie takken van sport tussen 2019 en 2021 nauwelijks verschilt: de grote meerderheid van de leden van sportverenigingen in de drie takken van sport stelt zich financieel coulant op en betaalt - ondanks de coronabeperkingen - de volledige contributie. Zie bijlage 7 voor een grafische schets van de resultaten.

Vervolg

Het Mulier Instituut, de HAN en Fontys zijn voornemens om de contributies van sportverenigingen jaarlijks te blijven monitoren. Bekeken zal worden of het aantal gevolgde sporttakken uitgebreid kan worden. Ook zullen de bondsafdrachten gevolgd blijven worden.

De contributies van sportverenigingen in één tak van sport worden in principe tweejaarlijks gemonitord (zie ook hoofdstuk 1). Dit impliceert dat de contributies van sportverenigingen in de takken van sport die bij de meting over het seizoen 2019/2020 in beeld zijn gebracht (basketbal, korfbal, rugby, tennis en voetbal) bij de volgende meting over het seizoen 2021/2022 opnieuw op een rijtje worden gezet.

⁸ De dienstverlening van ClubCollect betreft onder andere het ondersteunen van sportverenigingen (penningmeesters) met hun financiën, waaronder de facturatie en inning van gelden. De beschikbare data lieten het toe om voor drie sporttakken analyses te doen (een steekproef die voldoende groot was). De incasso's betreffen hoofdzakelijk contributies en in mindere mate inschrijfgelden, boetes en trainingen (tennis).

Referenties

CBS Statline (2020). *Kerncijfers wijken en buurten 2020*.

Davids, A., Van der Roest, J., Van der Poel, H., Schoemaker, J., Van Genderen, S., & De Boer, W. (2017). *Contributiemonitor 2016/2017: contributies in de Nederlandse sport*. Mulier Instituut.

Davids, A., Hover, P., De Boer, W., & Schoemaker, J. (2019a). *Contributiemonitor 2017/2018: contributies en toegangsprijzen in de Nederlandse Sport*. Mulier instituut/Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

Davids, A., Hover, P., De Boer, W., & Schoemaker, J. (2019b). *Contributiemonitor 2018/2019: contributies en toegangsprijzen in de Nederlandse sport*. Mulier instituut/Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

Davids, A., Hover, P., De Boer, W., Schoemaker, J., Berfelo, B., Van Bezooijen, B., & Van Rooijen, M. (2020). *Contributiemonitor 2019/2020: contributies en toegangsprijzen in de Nederlandse sport*. Mulier Instituut/Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)/Fontys Economische Hogeschool Tilburg.

Davids, A., & Hover, P. (2021). *Toegangsprijzmonitor 2020/2021: toegangsprijzen in de Nederlandse sport*. Mulier instituut.

NOC*NSF (2020). *Leden aantallen sportbonden*. Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF).

Hoeijmakers, R., & Van Kalmthout, J. (2020). Gevolgen coronacrisis voor sportverenigingen: onderzoek naar de gevolgen van de beperkende maatregelen in verband met het coronavirus. Mulier Instituut.

Hoeijmakers, R., Van Kalmthout, J., & Van Eldert, P. (2021). Sportverenigingen: een selectie uit de Monitor Sport en corona III - de gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector. In I. Pulles, P. Van Eldert, P. Nafzger, & H. Van der Poel (Reds.), *Monitor Sport en corona III* (pp. 22-43). Mulier Instituut.

Pulles, I., Van Eldert, P., Nafzger, P., & Van der Poel, H. (Reds.) (2021). *Monitor Sport en corona III*. Mulier Instituut.

Bijlage 1 Steekproefomvang sportverenigingen

Tabel b1.1 Steekproefomvang per sporttak naar provincie en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

	Atletiek			Handbal			Hockey			Voetbal		
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.
Drenthe	12	10	10	16	16	16	7	7	7	47	47	48
Flevoland	6	6	6	5	4	4	5	5	5	11	11	11
Friesland	15	13	12	2	2	2	9	9	9	94	94	93
Gelderland	27	25	25	26	24	25	38	37	37	153	154	149
Groningen	14	11	10	5	4	3	11	10	10	46	45	43
Limburg	13	13	13	26	26	25	14	14	14	89	88	85
Noord-Brabant	49	46	44	42	39	42	48	46	46	131	129	128
Noord-Holland	38	37	36	54	54	54	43	44	44	117	112	111
Overijssel	23	21	18	35	32	33	18	18	18	85	85	84
Utrecht	23	18	18	13	12	13	29	28	28	49	50	49
Zeeland	6	6	6	3	3	3	6	6	6	32	33	31
Zuid-Holland	41	34	30	40	40	39	49	48	48	133	133	132
Totaal	267	240	228	267	256	259	277	272	272	987	981	964

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen.

Vervolg tabel b1.1 Steekproefomvang per sporttak naar provincie en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

	Golf				Tafeltennis						Toerfietsen	Wandelen	
	S.	J.	Jeugd.	P.	S. (comp.)	S. (rec.)	J. (comp.)	J. (rec.)	P.	55+	Hoofdlid	Senioren 65+	Senioren 18-45 jaar
Drenthe	10	10	10	10	9	11	7	8	2	0	22	9	10
Flevoland	7	6	6	5	9	9	9	9	0	1	5	3	3
Friesland	6	6	6	6	9	10	7	9	3	1	1	5	6
Gelderland	22	19	20	20	41	52	34	41	8	3	5	16	20
Groningen	4	4	4	4	9	12	7	9	2	0	35	3	3
Limburg	17	16	16	15	19	27	17	24	5	1	4	9	9
Noord-Brabant	41	41	41	40	39	48	33	44	16	6	16	35	38
Noord-Holland	31	32	30	28	48	51	33	37	17	7	61	13	16
Overijssel	15	14	14	13	22	24	16	23	9	2	12	18	18
Utrecht	14	14	15	14	30	33	19	26	8	9	23	4	4
Zeeland	4	4	4	3	8	9	7	9	1	0	14	7	8
Zuid-Holland	30	28	29	29	61	65	37	47	15	6	5	19	24
Totaal	201	194	195	187	304	351	226	286	86	36	194	141	159

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen. Rec.=recreatie, comp.=competitie.

Tabel b1.2 Steekproefomvang per sporttak naar NUTS-1-regio en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

	Handboogschieten			Schaatsen			Skeeleren			Toerfietsen
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	Jeugdlid
Noord-Nederland (NL1)	5	4	3	17	17	17	10	10	10	6
Oost-Nederland (NL2)	14	12	10	35	35	35	28	28	28	26
West-Nederland (NL3)	33	30	19	55	56	57	35	35	35	16
Zuid-Nederland (NL4)	35	34	29	9	9	9	10	10	10	18
Totaal	87	80	61	116	117	118	83	83	83	66

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen.

Toelichting: omdat het aantal sportverenigingen per provincie te weinig waarnemingen opleverde, is voor de NUTS-1-regio-indeling gekozen.

Bijlage 2 Contributies per sporttak naar provincie

Tabel b2.1 Gemiddelde jaarlijkse contributie per sporttak naar provincie en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in euro's)

	Atletiek			Handbal			Hockey			Voetbal		
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.
Drenthe	127	119	105	250	186	115	267	249	184	177	129	105
Flevoland	208	176	150	301	281	186	308	284	219	235	188	155
Friesland	112	109	107	329	242	123	253	238	191	181	134	107
Gelderland	153	137	119	257	188	122	314	285	221	211	156	129
Groningen	89	87	86	228	184	141	231	218	167	176	123	100
Limburg	128	120	108	270	213	136	259	225	174	165	124	105
Noord-Brabant	128	123	107	249	189	122	274	237	184	176	131	109
Noord-Holland	189	166	148	233	193	124	363	343	290	217	171	135
Overijssel	157	136	114	257	199	144	303	265	208	232	164	133
Utrecht	148	140	123	294	227	137	337	318	269	230	174	138
Zeeland	137	121	111	250	218	125	259	216	180	156	110	89
Zuid-Holland	159	146	126	288	217	139	317	312	260	224	170	135
Totaal	147	135	119	259	201	131	306	283	230	200	149	121

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen.

Vervolg tabel b2.1 Gemiddelde jaarlijkse contributie per sporttak naar provincie en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in euro's)

	Golf				Tafeltennis						Toerfietsen	Wandelen	
	S.	J.	Jeugd.	P.	S. (comp.)	S. (rec.)	J. (comp.)	J. (rec.)	P.	55+	Hoofdlid	Senioren 65+	Senioren 18-45 jaar
Drenthe	810	326	138	98	172	122	152	113	127		42	22	23
Flevoland	806	305	175	134	219	170	151	118		190	64	136	154
Friesland	912	550	406	128	221	146	191	123	111	48	51	71	73
Gelderland	1.095	593	508	401	179	132	147	116	95	109	64	46	51
Groningen	927	302	191	169	182	135	156	111	166		43	61	61
Limburg	1.053	482	296	274	165	122	131	104	115	115	64	16	19
Noord-Brabant	843	431	233	151	168	125	136	98	84	126	64	44	43
Noord-Holland	868	450	300	238	169	124	142	106	97	102	55	50	58
Overijssel	817	477	250	217	177	139	172	113	118	110	54	35	35
Utrecht	937	513	341	302	182	135	145	113	93	128	62	69	67
Zeeland	1.058	480	371	368	152	112	123	93	77		62	32	33
Zuid-Holland	915	402	276	186	181	136	153	116	112	129	65	62	55
Totaal	912	452	293	222	177	131	147	110	102	119	61	46	47

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen. Rec.=recreatie, comp.=competitie.

Tabel b2.2 Gemiddelde jaarlijkse contributie per sporttak naar NUTS-1-regio en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

	Handboogschieten			Schaatsen			Skeelers			Toerfietsen
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	Jeugdlid
Noord-Nederland (NL1)	136	96	90	92	82	73	64	51	48	44
Oost-Nederland (NL2)	154	115	119	63	48	40	64	50	45	44
West-Nederland (NL3)	168	117	115	63	53	48	55	48	44	36
Zuid-Nederland (NL4)	121	78	79	67	61	54	48	45	44	42
Totaal	145	99	97	68	56	50	58	49	45	41

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen.

Toelichting: omdat het aantal sportverenigingen per provincie te weinig waarnemingen opleverde, is voor de NUTS-1-regio-indeling gekozen.

Bijlage 3 Steekproefomvang sportverenigingen naar gemeentekenmerken

Tabel b3.1 Steekproefomvang sportverenigingen per sporttak naar gemeentekenmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

	Atletiek			Handbal			Hockey			Voetbal			Golf				Tafeltennis						Toerfietsen	Wandelen		
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	Jeugd.	P.	S.	S.	J.	J.	P.	55+	Hoofdlid	Senioren	Senioren	
																	(comp.)	(rec.)	(comp.)	(rec.)				65+	18-45 jaar	
Krimp- en anticepeerregio																										
Krimpregio	32	24	22	27	26	27	19	19	19	134	133	127	12	11	11	11	23	29	21	26	7	1	28	12	11	
Anticepeerregio	37	30	27	30	30	29	20	20	20	140	140	138	32	32	32	30	26	34	22	30	8	0	21	17	19	
Normaal	213	191	181	210	200	203	238	233	233	713	708	699	157	151	152	146	255	288	183	230	71	35	145	112	129	
Stedelijkheid																										
Zeer sterk stedelijk	48	43	40	30	29	28	51	46	46	94	92	92	24	24	23	22	49	54	34	41	13	11	14	6	10	
Sterk stedelijk	75	69	66	66	61	64	75	74	74	211	211	205	42	41	42	40	85	103	65	82	22	15	42	35	40	
Matig stedelijk	50	45	44	61	59	61	61	62	62	152	152	151	40	40	41	40	59	63	45	53	10	6	41	32	38	
Weinig stedelijk	65	59	55	79	77	77	82	82	82	341	337	329	70	65	65	63	90	106	64	86	34	3	76	49	50	
Niet-stedelijk	29	24	23	31	30	29	8	8	8	189	189	187	25	24	24	22	21	25	18	24	7	1	21	19	21	
Inwoneraantal																										
200.000 of meer	34	30	29	22	21	21	31	27	27	60	59	59	16	16	16	16	31	33	21	25	6	7	11	2	6	
85.000-200.000	48	42	39	50	48	48	55	53	53	184	184	181	32	31	30	29	62	79	43	58	18	10	32	26	30	
25.000-85.000	149	137	131	142	136	138	149	149	149	555	551	540	105	100	102	95	163	187	122	156	47	18	105	85	92	
Minder dan 25.000	36	31	29	53	51	52	42	43	43	188	187	184	48	47	47	47	48	52	40	47	15	1	46	28	31	
Totaal	267	240	228	267	256	259	277	272	272	987	981	964	201	194	195	187	304	351	226	286	86	36	194	141	159	

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen. Rec.=recreatie, comp.=competitie.

Vervolg tabel b3.1 Steekproefomvang sportverenigingen per sporttak naar gemeentekennmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

	Atletiek			Handbal			Hockey			Voetbal		
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>												
Tot 50 euro	66	56	53	64	62	64	71	69	69	232	231	225
50 tot 65 euro	89	85	78	80	78	76	89	89	89	336	331	326
65 tot 80 euro	73	65	64	71	66	69	58	55	55	214	214	211
80 euro of meer	34	31	30	50	48	48	51	51	51	146	146	144
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>												
Laag (< 23.000)	12	11	10	7	7	7	6	6	6	49	49	47
Middel (23.000–25.000)	57	51	49	32	31	30	43	41	41	244	242	235
Hoog (> 25.000)	198	178	169	228	218	222	228	225	225	694	690	682
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>												
0 tot 25 procent	97	91	87	85	81	81	89	84	84	292	289	282
25 tot 30 procent	63	57	53	63	59	61	69	69	69	307	306	302
30 procent of meer	61	50	46	79	77	79	79	79	79	232	229	226
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>												
Tot 60 procent NL achtergrond	15	13	13	19	19	19	25	25	25	43	42	42
60 tot 80 procent NL achtergrond	95	85	79	69	64	65	87	81	81	224	222	215
80 tot 100 procent NL achtergrond	151	135	129	170	164	166	158	159	159	695	692	682
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>												
0 tot 60 procent	26	24	23	29	29	29	26	26	26	105	104	100
60 tot 70 procent	188	171	163	188	179	181	191	186	186	645	643	635
70 procent of meer	16	13	12	16	14	15	19	19	19	44	44	42
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>												
Lager dan Nederlands gemiddelde	166	157	152	190	182	185	152	153	153	741	739	723
Hoger dan Nederlands gemiddelde	101	83	76	77	74	74	125	119	119	246	242	241
Totaal	267	240	228	267	256	259	277	272	272	987	981	964

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen.

Vervolg tabel b3.1 Steekproefomvang sportverenigingen per sporttak naar gemeentekenmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

	Golf				Tafeltennis						Toerfietsen	Wandelen	
	S.	J.	Jeugd.	P.	S. (comp.)	S. (rec.)	J. (comp.)	J. (rec.)	P.	55+	Hoofdlid	Senioren 65+	Senioren 18-45 jaar
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>													
Tot 50 euro	58	56	55	52	72	84	58	74	27	10	54	33	37
50 tot 65 euro	66	63	64	62	104	121	81	99	28	14	63	45	51
65 tot 80 euro	43	41	42	40	71	81	53	66	20	5	48	37	38
80 euro of meer	29	29	29	28	43	48	27	35	7	6	26	20	26
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>													
Laag (< 23.000)	6	5	5	5	7	8	7	8	4	0	9	5	5
Middel (23.000-25.000)	28	27	27	27	52	64	41	54	13	4	39	25	26
Hoog (> 25.000)	167	162	163	155	245	279	178	224	69	32	146	111	128
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>													
0 tot 25 procent	51	47	47	46	98	116	75	93	23	11	51	32	40
25 tot 30 procent	62	60	60	58	92	110	72	91	26	10	63	58	60
30 procent of meer	61	60	61	59	69	76	47	60	23	5	58	31	35
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>													
Tot 60 procent NL achtergrond	11	11	10	10	23	25	15	18	4	4	4	2	6
60 tot 80 procent NL achtergrond	44	42	43	41	89	107	68	88	30	19	43	28	31
80 tot 100 procent NL achtergrond	136	130	131	127	178	205	134	171	50	13	140	106	116
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>													
0 tot 60 procent	16	16	16	15	42	45	35	38	7	6	15	15	19
60 tot 70 procent	133	131	131	125	198	230	147	189	56	26	141	100	110
70 procent of meer	14	13	14	14	11	14	9	10	3	0	9	4	6
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>													
Lager dan Nederlands gemiddelde	123	117	118	112	183	216	140	182	55	16	140	108	122
Hoger dan Nederlands gemiddelde	78	77	77	75	121	135	86	104	31	20	54	33	37
Totaal	201	194	195	187	304	351	286	226	86	36	194	141	159

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen. Rec.=recreatie, comp.=competitie.

Vervolg tabel b3.1 steekproefomvang sportverenigingen per sporttak* naar gemeentekennmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

	Handboogschieten			Schaatsen			Skeeleren			Toerfietsen
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	Jeugdlid
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>										
Krimpregio	5	5	4	3	3	3	3	3	3	6
Anticipeerregio	15	14	9	9	9	9	9	9	9	7
Normaal	67	61	48	104	105	106	71	71	71	53
<i>Stedelijkheid</i>										
Zeer sterk stedelijk	13	13	9	26	27	28	10	10	10	6
Sterk stedelijk	25	23	19	32	32	32	23	23	23	16
Matig stedelijk	19	15	12	19	19	19	17	17	17	8
Weinig stedelijk	22	21	17	32	32	32	27	27	27	28
Niet-stedelijk	8	8	4	7	7	7	6	6	6	8
<i>Inwoneraantal</i>										
200.000 of meer	6	6	5	18	19	19	8	8	8	4
85.000–200.000	24	21	15	34	34	34	24	24	24	9
25.000–85.000	42	40	31	53	53	54	42	42	42	40
Minder dan 25.000	15	13	10	11	11	11	9	9	9	13
Totaal	87	80	61	116	117	118	83	83	83	66

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut. S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen.

* In de paragrafen over deze sporttakken zijn de kaarten uitgesplitst naar NUTS-1-regio vanwege een laag aantal waarnemingen.

Vervolg tabel b3.1 steekproefomvang sportverenigingen per sporttak* naar gemeentekennmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2020/2021 (in aantallen)

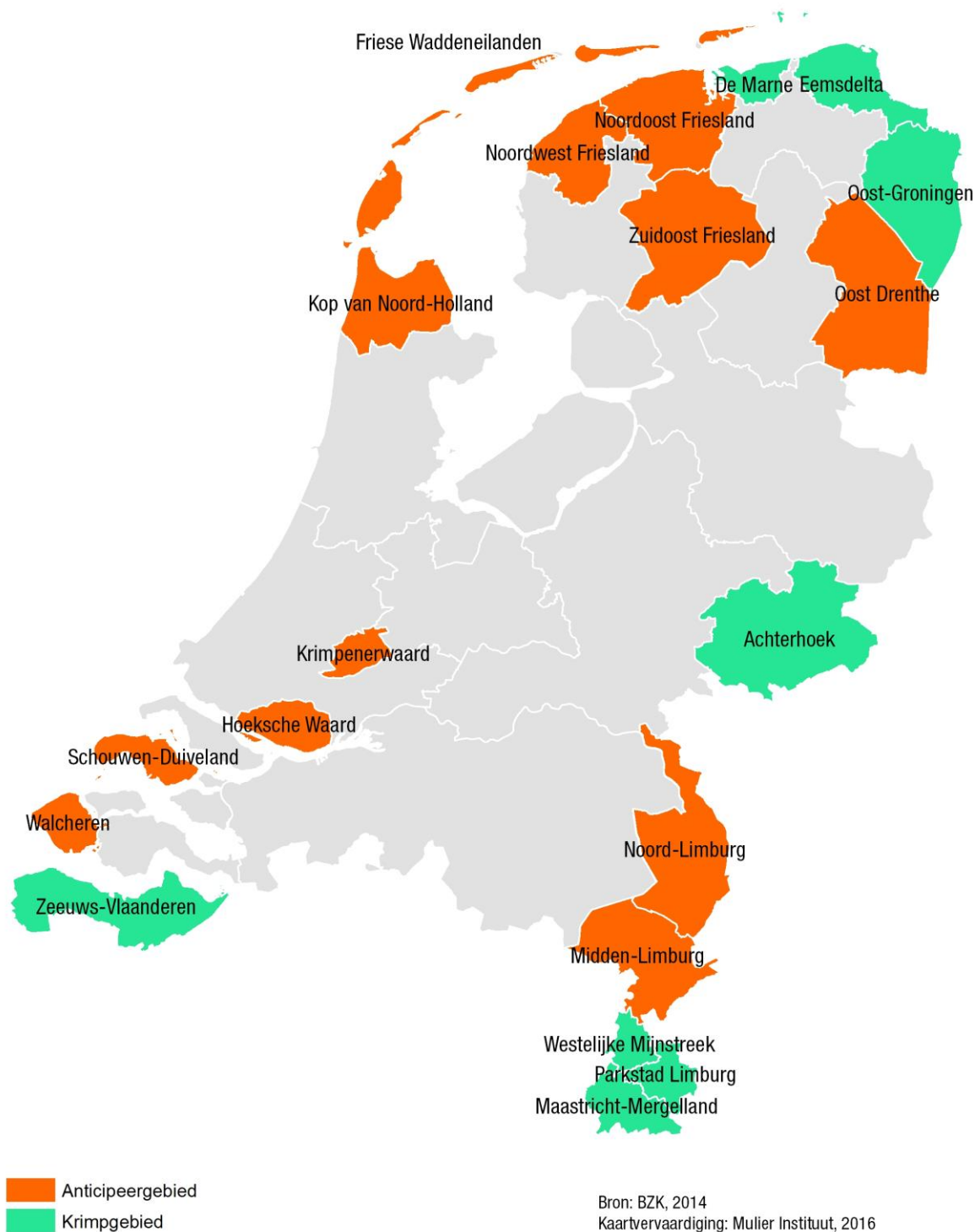
	Handboogschieten			Schaatsen			Skeelers			Toerfietsen
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	Jeugdlid
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>										
Tot 50 euro	22	20	15	29	29	29	19	19	19	16
50 tot 65 euro	34	31	23	31	31	32	21	21	21	18
65 tot 80 euro	15	13	10	41	41	41	30	30	30	22
80 euro of meer	14	14	12	12	13	13	11	11	11	9
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>										
Laag (< 23.000)	1	0	0	1	1	1	4	4	4	5
Middel (23.000–25.000)	15	14	11	25	25	25	13	13	13	16
Hoog (> 25.000)	71	66	50	90	91	92	66	66	66	45
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>										
0 tot 25 procent	30	29	21	37	38	39	19	19	19	18
25 tot 30 procent	23	23	19	30	30	30	27	27	27	21
30 procent of meer	21	19	15	29	29	29	22	22	22	16
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>										
Tot 60 procent NL achtergrond	4	4	4	10	11	12	4	4	4	2
60 tot 80 procent NL achtergrond	32	31	23	35	35	35	21	21	21	13
80 tot 100 procent NL achtergrond	47	41	32	65	65	65	52	52	52	50
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>										
0 tot 60 procent	9	9	9	7	7	7	4	4	4	6
60 tot 70 procent	62	57	42	89	89	90	62	62	62	46
70 procent of meer	5	3	2	6	6	6	3	3	3	4
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>										
Lager dan Nederlands gemiddelde	55	51	38	63	63	63	54	54	54	52
Hoger dan Nederlands gemiddelde	32	29	23	53	54	55	29	29	29	14
Totaal	87	80	61	116	117	118	83	83	83	66

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut. S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen.

* In de paragrafen over deze sporttakken zijn de kaarten uitgesplitst naar NUTS-1-regio vanwege een laag aantal waarnemingen.

Bijlage 4 Krimp- en anticipeergebieden

Kaart b4.1 Krimp- en anticipeergebieden in Nederland

Bijlage 5 NUTS-1-regio

Kaart b5.1 NUTS-1-regio's in Nederland

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Bijlage 6 Bondsafdrachten

Tabel b6.1 Bondsafdrachten sportbonden in 2020/2021 voor senioren, junioren en pupillen (in euro's)

Sport	Senioren	Junioren	Pupillen	Toelichting
Aangepast sporten	9,95			
Aikido	35,00	15,00	15,00	
American football**				
Atletiek	18,15	16,80	15,90	
Badminton	14,55	14,55	14,55	Wedstrijdlicentie verschilt per divisie; hierbij uitgegaan van 2e t/m 4e divisie, zoals in 2020
Basketbal	74,92	56,51	38,03	Bondscontributies 2021 nog niet op website
Bergbeklimmen	52,50	18,00	18,00	
Beugelen**				
Biljarten	28,00	18,00	18,00	Verschillende contributies per competitie (volwassenen); hierbij uitgegaan van carambole avondcompetitie
Bob en slee**				
Boksen*	20,00			
Bowling**				
Bowls	12,55			
Bridge	23,00	12,00	7,50	
Cricket**				
Curling**				
Dammen	37,50	26,50	16,50	
Dansen	25,00	25,00	25,00	
Darts	10,00			Contributies verschillen per divisie
Drakenboot**				
Floorball/unihockey	21,00	12,00	12,00	
Frisbee	15,00	10,00	10,00	
Go	38,00	14,50	14,50	
Golf	28,50	13,50	13,50	
Gymnastiek	28,60	13,20	13,20	
Handbal	20,00	16,00	11,00	
Handboogschieten	59,00	29,50		
Hippische sport	25,75	25,75	25,75	
Hockey	32,26	32,26	18,06	Wedstrijdgelden per team (senioren)
Honk- & softbal	65,50	28,70	17,10	
IJshockey**				
Jeu de boules	23,00	11,50	11,50	
Judo	56,30	39,95	31,15	
Kaatsen**				
Karate	42,50	32,00	16,00	
Kegelen**				
Klootschieten	5,00	5,00	5,00	
Kolven	20,00	20,00	20,00	

Bron: bondswebsites, 2020/2021.

* Individuele lidmaatschappen (direct bij sportbond).

** Geen afdracht bekend.

Vervolg tabel b6.1 Bondsafdrachten sportbonden in 2020/2021 voor senioren, junioren en pupillen (in euro's)

Sport	Senioren	Junioren	Pupillen	Toelichting
Korfbal	36,60	29,28	18,32	
Krachtsport	60,00			
Lacrosse	17,50	17,50	17,50	
Luchtvaart	50,00	26,00		
Midgetgolf**	50,00	20,00	20,00	Contributies op website dateren van 2020
Motorrijden*	195,00			Contributie is €195 per vereniging
Onderwatersport	51,75	22,00	22,00	
Oosterse gevechtssporten	5,00	5,00	5,00	
Reddingsbrigades**				
Roeien	39,23	22,04		
Rugby	69,00	30,00	19,00	
Schaak	43,91	21,96	21,96	
Schaatsen (vanaf 2010 ook skaten)	8,90	6,25	6,25	
Schermen	60,75	30,50		
Schieten	42,50	17,00	17,00	
Sjoelen**				
Skaten**				
Skiën*	37,50	18,75	18,75	
Squash	37,50	17,50	17,50	
Surfen*	35,00			
Survivalrun	20,00	20,00	20,00	
Taekwondo	42,00	37,00	31,00	
Tafeltennis	20,00	20,00	20,00	
Tennis	17,99	17,99	17,99	
Toerfietsen	37,29	37,29	37,29	
Touwtrekken**				
Triatlon	39,75	28,25		
Vissen**				
Voetbal	10,66	8,46	7,89	Wedstrijdlicentie team (Reservecompetitie senioren)/ Individuele wedstrijdlicentie 2020 kan nooit kloppen
Volleybal	12,50	12,50	12,50	
Wandelen	17,50	17,50		
Waterski	24,00	13,75	13,75	
Watersport	21,20	10,60		
Wielrennen	7,00	7,00	7,00	Voor 2020 zijn contributies van toerfietsen gebruikt
Zwemmen	13,45	13,45	13,45	Voorheen contributie regio per lid gebruikt. Nu overgegaan naar contributie voor elk lid niet deelnemend aan wedstrijdssporten, ondersteunend lid en andere aangeslotenen (B 29.1)

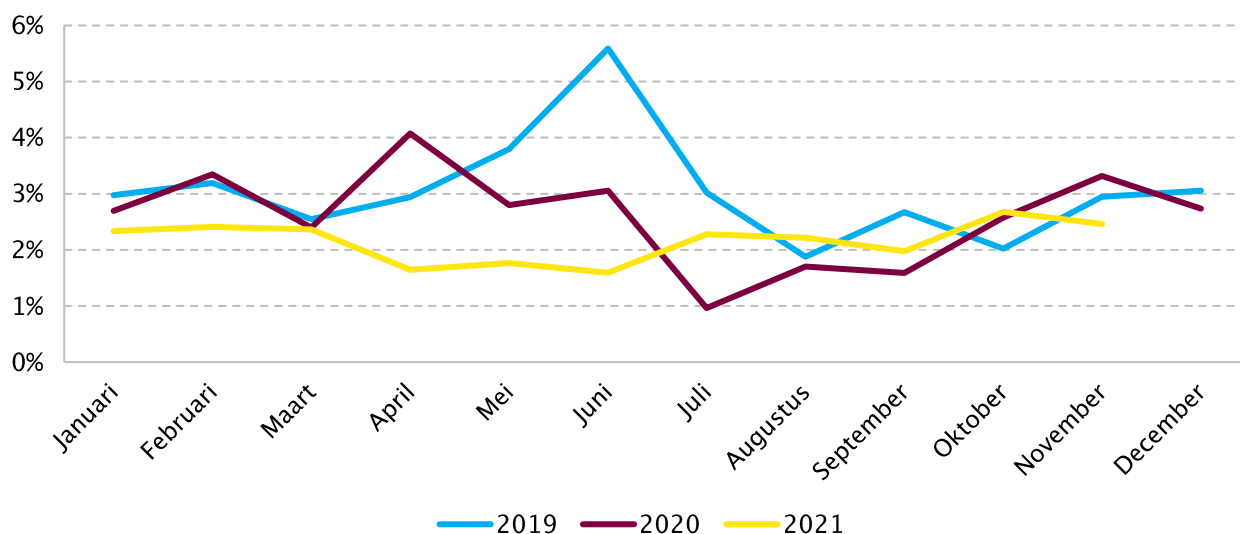
Bron: bondswebsites, 2020/2021.

* Individuele lidmaatschappen (direct bij sportbond).

** Geen afdracht bekend.

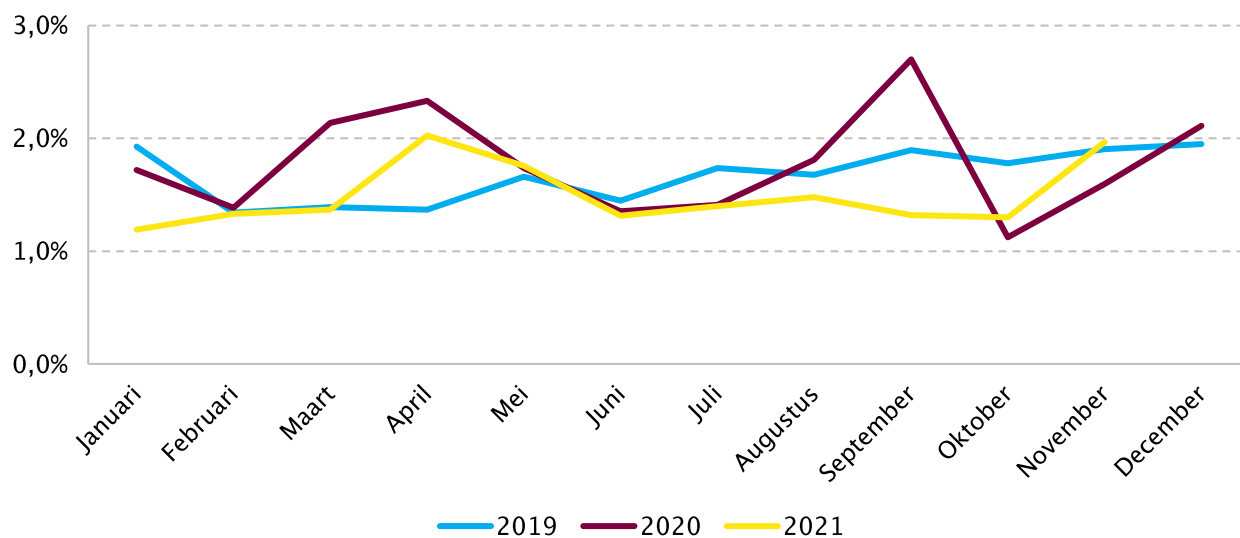
Bijlage 7 Storneringen

Figuur b7.1 Terugvorderingen (storneringen) ten opzichte van incasso's bij hockeyverenigingen in 2019, 2020 en 2021 (in procenten, n=62 verenigingen per oktober 2021)

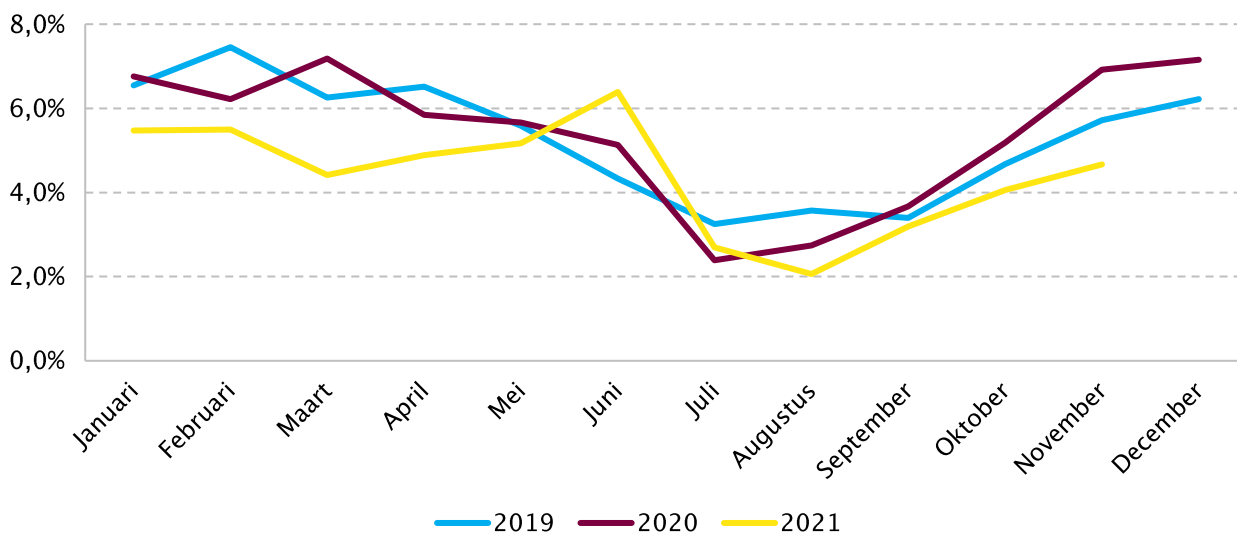
Bron: ClubCollect, 2019–2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur b7.2 Terugvorderingen (storneringen) ten opzichte van incasso's bij tennisverenigingen in 2019, 2020 en 2021 (in procenten, n=560 verenigingen per oktober 2021)

Bron: ClubCollect, 2019–2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur b7.3 Terugvorderingen (storneringen) ten opzichte van incasso's bij voetbalverenigingen in 2019, 2020 en 2021 (in procenten, n=441 verenigingen per oktober 2021)

Bron: ClubCollect, 2019–2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl

HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

